

Ministerul Educației și Cercetării

**Program universitar de formare în domeniul
Pedagogie pentru Învățământ Primar și Preșcolar
adresat cadrelor didactice din mediul rural**

Forma de învățământ ID - semestrul III

DIDACTICA LIMBII ȘI LITERATURII ROMÂNE

Vasile MOLAN

Maria BIZDUNĂ

Ministerul Educației și Cercetării
Proiectul pentru Învățământul Rural

PEDAGOGIA ÎNVĂȚĂMÂNTULUI
PRIMAR ȘI PREȘCOLAR

Didactica limbii și literaturii române

Vasile MOLAN

Maria BIZDUNĂ

2006

© 2006 Ministerul Educației și Cercetării
Proiectul pentru Învățământul Rural

Nici o parte a acestei lucrări
nu poate fi reprodusă fără
acordul scris al Ministerului Educației și Cercetării

ISBN 10 973-0-04558-5;
ISBN 13 978-973-0-04558-1.

Cuprins

Pagina

Introducere 3

Unitatea de învățare Nr. 1 – DIDACTICA LIMBII ȘI LITERATURII ROMÂNE. ABORDĂRI TEORETICE

Cuprins	5
1.1. Obiectivele unității de învățare.....	5
1.2. Didactica de specialitate – componentă a sistemului științelor educației	6
1.3. Limbajul și dezvoltarea copilului.....	8
1.4. Particularități ale copilului de 6 ani.....	11
1.5. Particularități ale copilului de vârstă școlară mică.....	11
1.6. Particularități ale limbii române	12
1.7. Lucrare de verificare 1	15
1.8. Răspunsuri	16
Bibliografie	16

Unitatea de învățare Nr. 2 – PROIECTAREA ACTIVITĂȚII DIDACTICE

Cuprins	17
2.1. Obiectivele unității de învățare.....	17
2.2. Proiectarea didactică	18
2.2.1. Planificarea calendaristică	18
2.3. Planificările calendaristice.....	19
2.4. Proiectarea lecției	28
2.5. Lucrare de verificare 2	40
2.6. Răspunsuri	41
Bibliografie	41

Unitatea de învățare Nr. 3 – PREDAREA – ÎNVĂȚAREA LIMBII ȘI LITERATURII ROMÂNE LA CLASELE I ȘI A II-A

Cuprins	42
3.1. Obiectivele unității de învățare.....	42
3.2. Predarea – învățarea citit-scrisului la clasa I.....	43
3.2.1. Etapa prealfabetară.....	44

3.2.2. Etapa alfabetică	46
3.3. Lucrare de verificare 3.....	73
3.4. Predarea limbii și literaturii române la clasa a II-a	74
3.5. Răspunsuri	89
Bibliografie	91

Unitatea de învățare Nr. 4 – PREDAREA – ÎNVĂȚAREA LIMBII ȘI LITERATURII

ROMÂNE LA CLASELE A III-A ȘI A IV-A

Cuprins	92
4.1. Obiectivele unității de învățare	92
4.2. Formarea capacităților de lectură / citire	93
4.3. Formarea capacității de comunicare	103
4.4. Însușirea elementelor de construcție a comunicării	108
4.5. Lucrare de verificare 4	141
4.6. Răspunsuri	142
Bibliografie	142
Bibliografie selectivă	143

Introducere

Didactica limbii și literaturii române

Semestrul al III-lea

Cursul se adresează studenților care urmează stagiile de pregătire ale Proiectului pentru Învățământul Rural, în regim de studiu la distanță.

Informația este structurată pe unități de învățare corespunzătoare pregătirii pentru predarea limbii și literaturii române la clasele I – IV și în conformitate cu principiile noului curriculum.

Fiecare unitate de învățare cuprinde unități tematice, obiective și conținuturi.

Cunoștințele oferite de curs acoperă problematica predării limbii și literaturii române în ciclul primar și oferă variante de organizare a procesului de predare – învățare în vederea realizării obiectivelor și a obținerii unui învățământ de calitate.

Unitățile de învățare cuprind, pe lângă informații și aplicații directe, care-i permit studentului o autoevaluare periodică. Aceste aplicații se constituie în teste de autoevaluare, care cuprind cerințe, sugestii de redactare, spații de redactare și răspunsuri pentru control.

Drumul pe care trebuie să-l parcurgă studentul în studiul acestui curs este următorul:

- a) studierea unității de învățare;
- b) parcurgerea bibliografiei recomandate;
- c) analiza cerințelor din testele de autoevaluare;
- d) observarea îndrumărilor pentru rezolvarea testului;
- e) redactarea temelor din testul de autoevaluare;
- f) compararea temelor cu rezultatele oferite de curs;
- g) recitirea, dacă e cazul, a unor părți din curs sau din bibliografie;
- h) corectarea sau completarea temelor, acolo unde este cazul.

Cursul cuprinde patru unități de învățare, iar fiecare unitate are 1-3 teste de evaluare și o lucrare de verificare.

Lucrările de verificare au cerințe, îndrumări de realizare și criterii de notare; acestea din urmă se folosesc de student pentru verificare, și de tutore, pentru evaluare. Aceste lucrări se redactează pe suport de hârtie și se aduc tutorelui repartizat de la universitatea de care aparține studentul, în vederea evaluării.

Punctajul recomandat pentru lucrările de verificare reprezintă 20% din nota pe semestru.

Finalizarea cursului se realizează prin examen, care reprezintă 80% din notă.

Cursul se parcurge prin studiu individual; după aprecierea noastră sunt necesare circa 50 de ore de studiu și de rezolvare a testelor și lucrărilor, pe semestru.

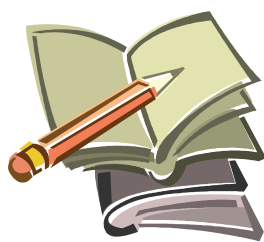
În pregătirea pentru această disciplină, studenții pot utiliza și alte surse bibliografice: articole din presa de specialitate, referate susținute în cercuri pedagogice și în comisii metodice, portofolii, etc.

Unitatea de învățare Nr. 1

DIDACTICA LIMBII ȘI LITERATURII ROMÂNE. ABORDĂRI TEORETICE

Cuprins

1.1. Obiectivele unității de învățare.....	5
1.2. Didactica de specialitate – componentă a sistemului științelor educației.....	6
1.3. Limbajul și dezvoltarea copilului	8
1.4. Particularități ale copilului de 6 ani.....	11
1.5. Particularități ale copilului de vârstă școlară mică	11
1.6. Particularități ale limbii române.....	12
1.7. Lucrare de verificare 1	15
1.8. Răspunsuri	16
Bibliografie.....	16

1.1. Obiectivele unității de învățare

După parcurgerea unității de învățare, studenții vor fi capabili:

- să definească disciplina;
- să stăpânească termenii cu care operează;
- să descopere principalele caracteristici ale elevilor cu care lucrează.

Deschideri și perspective

Profesori la clasele I – IV

Studentii se pregătesc pentru domeniul pedagogiei învățământului primar și vor fi profesori pentru clasele I – IV. Acest lucru le acordă o poziție nouă, favorabilă, în cancelarie și în rândul părinților și elevilor. În același timp, absolvenții au și alte obligații, să organizeze și să conducă procesul de predare-învățare-evaluare, încât elevii să obțină rezultate superioare în învățare.

Pentru aceasta studenții trebuie să-și însușească tehnici noi de lucru cu elevii. Didacticile de specialitate îi pregătesc în această direcție.

1.2. Didactica de specialitate – componentă a sistemului științelor educației

Metodică Metodă

Termenul de **metodică** vine de la cuvântul **metodă**, iar cuvântul **metodă** provine din latinescul *methodus* – cale, drum, mod de lucru.

Dicționarul de pedagogie (1979) definește metoda, în sens general, ca „ansamblu al operațiilor ce se constituie ca instrument al acțiunii umane în general, prin intermediul căruia subiectul cunoscător abordează dezvoltarea esenței lumii obiective”¹. Același dicționar precizează că metoda „se constituie ca:

- a) modalitate generală de abordare a realității;
- b) strategie, tehnică de investigație într-un domeniu al realității.”²

Metodele didactice sau metodele de învățământ „reprezintă un ansamblu de procedee și mijloace integrate la nivelul unor acțiuni implicate în realizarea obiectivelor pedagogice concrete ale activității de instruire/educație proiectată de educatoare, învățător și profesor.”³

Gilbert Landsheere (1992) definește metoda didactică / de învățământ ca o acțiune organizată potrivit „unui program care

¹ Institutul de Cercetări Pedagogice și Psihologice - *Dicționar de pedagogie*, Editura Didactică și Pedagogică, București, pag. 270.

² Institutul de Cercetări Pedagogice și Psihologice - *Dicționar de pedagogie*, Editura Didactică și Pedagogică, București, pag. 270.

³ Sorin Cristea – *Dicționar de pedagogie*, EDP, București, pag. 302-303.

anticipează o suită de operații care trebuie îndeplinite în vederea atingerii unui rezultat determinant.”⁴

Metodele didactice, procedeele didactice și mijloacele didactice contribuie la realizarea obiectivelor pedagogice.

Între metode și procedee există diferențe. Metoda este calea generală de descoperire a adevărului și procedeul constituie detaliul. Metoda a fost definită mai sus.

Procedeele didactice se constituie din acțiunile declanșate de metodă.

Ioan Cherghit (1980) le denumesc „tehnică mai limitate de acțiune” care „contribuie la practicarea unei metode”.

Constantin Cucoș (1996) definește conceptul de *procedeu* ca „o componentă sau chiar o particularizare a metodei.”

Metodica este o „disciplină științifică, componentă a sistemului științelor pedagogice, care are ca obiect studiul organizării și desfășurării procesului de învățământ - ca proces instructiv-educativ - la un anumit obiect din planul de învățământ.”¹

Între didactica generală și metodică există *deosebire*. În timp ce didactica generală se ocupă de studiul procesului de învățământ, în ansamblul său, metodică se ocupă numai de procesul de predare-învățare-evaluare la o anumită disciplină. De aceea există discipline ca: metodică predării limbii și literaturii române, metodică predării matematicii etc.

Metodica este și „didactică specială” sau „didactica specialității”.

La disciplina **metodică** studenții care se pregătesc să devină cadre didactice, obțin informații cu privire la managementul procesului de transmitere a cunoștințelor și de formare a priceperilor și deprinderilor. În același timp, metodică transmite un pachet normativ de organizare a procesului și de rezolvare a problemelor pe care le ridică învățarea.

Studiul metodicii pornește de la analiza obiectivelor cadru și de referință și stabilește mijloacele de învățământ și instrumentele de evaluare cele mai eficiente pentru parcurgerea conținuturilor și formarea priceperilor și deprinderilor.

Schimbările care survin în procesul de modernizare a învățământului influențează și conținutul metodicii predării.

Metodologie

Unii pedagogi folosesc termenul de **metodologie didactică**, deși Dicționarul de pedagogie (1979, p. 290) definește metodologia didactică: „teorie și ansamblu al metodelor și procedeele utilizate în procesul de învățământ”.

Alții folosesc termenul de **metodologie** în locul celui de **didactică generală**.

¹ Institutul de Cercetări Pedagogice și Psihologice - *Dicționar de pedagogie*, Editura Didactică și Pedagogică, București, pag. 270.

În sistemul de învățământ se folosește și termenul de **metodician**, care este specialistul în metodică.

Metodicianul este și conducătorul practicii pedagogice a studenților, precum și îndrumătorul practicii pedagogice de la școlile de aplicație.

Tot metodicieni se numesc și cadrele didactice folosite de inspectoratele școlare pentru efectuarea inspecției de specialitate. Acestea sunt alese dintre cele mai bune cadre didactice care stăpânesc metodică predării disciplinei.

În locul denumirii de metodician se folosește cel de **metodist**.

Dicționarul explicativ al limbii române (1998, pag. 626) dă două explicații diferite pentru metodist: metodist – specialist în metodică și metodist – adept al metodismului (din fr. methodiste).

1.3. Limbajul și dezvoltarea copilului

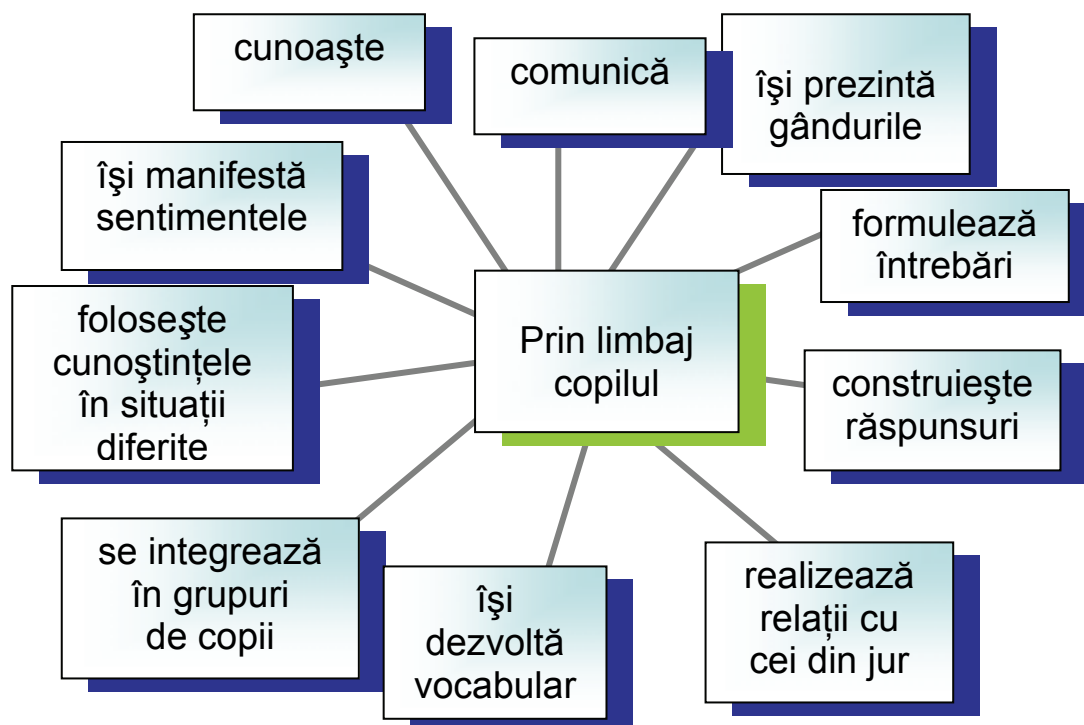
Limbajul copilului

Pentru formarea și dezvoltarea copilului, **limbajul** are o importanță deosebită. El este, în același timp, un mijloc de comunicare și un mijloc de cunoaștere.

Prin limbaj copilul comunică, prin forme diferite, cu cei din jur, își prezintă gândurile, formulează întrebări, construiește răspunsuri, își manifestă sentimente etc. Prin limbaj acumulează cunoștințe, învață să le folosească în situații diferite, relaționează cu cei din jur, se integrează în grupuri de copii.

Formarea și dezvoltarea intelectuală a copiilor se realizează prin limbaj. Cunoscând mediul înconjurător, intrând în relații cu cei din jur, copilul își exersează limbajul, își dezvoltă vocabularul cu noi cuvinte și expresii. Prin folosirea corectă a cuvintelor se dezvoltă la copii o serie de procese: gândirea, analiza, compararea, clasificarea, generalizarea.

Cu ajutorul cuvintelor, copilul descoperă și apreciază frumosul din natură și cel creat de om, ceea ce contribuie la educarea estetică a acestuia.

Test de autoevaluare 1

Prezentați cel puțin patru elemente care demonstrează importanța limbajului pentru dezvoltarea copilului.

! Veți avea în vedere elementele prezentate în curs, din care veți selecta pe cele pe care le considerați mai importante.

Răspunsul va fi încadrat în spațiul de mai jos.

Verificați-vă cu rezolvarea de la „Răspunsuri”.

1.4. Particularități ale copilului de 6 ani

La vârsta de 6 ani, copilul se ridică la un nivel de generalizare mai mare. Având în vedere o însușire comună și esențială a obiectelor, el le poate grupa în funcție de aceasta. (Exemplu: mijloace de transport, legume, fructe etc.).

În acțiunile sale, copilul rămâne legat de concret și face legături între acțiune și cuvânt. Limbajul copilului era, până acum, legat de un destinatar.

Copilul și basmul

În clasele primare, prin studiul literaturii, copilul își formează un limbaj interior. Este atras de personajele din basme, încearcă să le imite, în special pe cele pozitive. Aproximarea de basm a copilului este atât de mare încât acesta poate și dorește să asculte același basm de mai multe ori.

La 6 ani, copilul este stăpân pe sine, gesturile sale nu mai sunt dezordonate, are, de acum, siguranță. Puterea de concentrare e mai mare, copilul poate fi mai mult timp atent la desfășurarea unei activități. Se îngrijește mai mult de propria persoană, se poate interioriza. Între copiii de la grădiniță, se simte mai mare, mai puternic, de aceea simte dorința de a ocroti pe cei mici. La această vârstă, dorește mai mult să converseze cu cei mari, pune întrebări, așteaptă răspunsuri, participă la discuții „serioase”. Orizontul de cunoaștere al copilului se lărgeste, exprimarea este mai sigură, propozițiile sunt, de regulă, dezvoltate. Copilul poate să lucreze în grup, să se joace cu alți copii, chiar cu aceeași jucărie, are formate deprinderi de ordine și disciplină.

Copii cu probleme

În clasa I pot veni copii cu unele probleme referitoare la exprimare. Unii și-au însușit un număr mic de cuvinte și nu pot comunica, alții construiesc prezentări simple, dar nu le pot așeza într-o ordine logică. Unii copii se retrag în ei și nu comunică, nu-și spun nici numele. Unii au un limbaj sărac, dar și (acela) cu abateri de la limba literară sau cu expresii luate de la adulți care sunt în afara sferei civilizației.

Misiunea profesorului pentru învățământul primar este aceea de a începe cunoașterea copiilor încă din grupa mare a grădiniței și în primele luni ale clasei I și de a organiza procesul instructiv – educativ în funcție de aceste probleme.

1.5. Particularități ale copilului de vârstă școlară mică

În perioada școlară mică copilul înregistrează importante progrese în dezvoltarea psihică și intelectuală. Învățarea organizată devine tipul fundamental de activitate.

În școală copilul obține cunoștințe pe care n-ar putea să le dobândească singur. Pe de altă parte, școala impune modelele ei de viață, formează copilul pentru viața socială, îi imprimă modificări în universul interior.

La vârsta școlară mică, unii copii, în special cei care au urmat grădinița, stăpânesc în bună măsură sistemul limbii române. Totuși, pe parcursul școlii primare se înregistrează și unele aspecte pe care profesorul trebuie să le urmărească și să acționeze asupra lor. Astfel, se observă o discordanță între volumul vocabularului activ și cel pasiv, oscilată în stabilirea semnificației unor cuvinte. De la trei ani, copiii își însușesc pronunția corectă a sunetelor, dar în clasele primare se mai întâlnesc copii care întâmpină greutăți în pronunția corectă a sunetelor și a cuvintelor, determinate, îndeosebi de influența mediului în care copilul se dezvoltă.

Defectele de pronunție mai des întâlnite sunt următoarele:

- înlocuirea unor sunete mai greu de pronunțat cu altele: ex. **r** cu **l** (*melg* în loc de *merg*; *căluță* în loc de *căruță*);
- înlocuirea lui **j** cu **z** (exemplu: *zucălii* în loc de *jucării*);
- excluderea unor sunete (exemplu: *placă* în loc de *pleacă*);
- folosirea incorectă a articolului (exemplu: Mingea *lu* fetița.);
- folosirea incorectă a genului (exemplu: Păpușa cu rochie *roșu.*).

**Corectarea
deficiențelor
de pronunție**

Pentru corectarea deficiențelor de pronunție se folosesc mai multe procedee, dar este necesar să cunoaștem, în primul rând, cauzele care le determină.

Unele dificultăți pot fi din cauza hipoacuziei copilului. În asemenea situații copiii pronunță greșit sunetele neaccentuate și terminațiile cuvintelor. Dacă nu se insistă suficient la grădiniță și în clasa I asupra formării auzului fonematic, copiii nu pot percepe toate sunetele din diferite cuvinte. De asemenea, confundă sunetele a căror pronunție necesită o poziție apropiată a organelor vorbirii (exemplu: **c** sau **g**, **d** și **t**).

1.6. Particularități ale limbii române

În lecțiile de predare a limbii române la clasa I, învățătorul trebuie să țină seama de unele particularități ale limbii¹.

Elevul reține ușor că oamenii comunică între ei prin mesaje, iar mesajele sunt alcătuite din propoziții. La grădiniță și în clasa I, el învață că propozițiile sunt alcătuite din cuvinte, iar cuvintele conțin unități sonore mai mici, fără sens, numite silabe; silabele conțin cele mai mici unități sonore ale cuvintelor, care sunt sunetele; semnele sunetelor sunt literele.

După auz sau în urma citirii, elevii trebuie să afle că unele cuvinte se deosebesc între ele printr-un singur sunet: *casă* / *masă*;

mere / pere; to / poc; var / car; mare / tare. Din aceste exemple se observă, că, în fiecare dintre forme, cuvintele denumesc altceva.

Un alt exercițiu care trebuie făcut este acela prin care elevul să observe că, schimbând un sunet la sfârșitul cuvântului, acesta se diferențiază de cuvântul inițial. De exemplu, cuvântul *vază* arată un singur lucru, pe când cuvântul *vaze*, arată mai multe lucruri. De asemenea, cuvântul *elev* arată o singură ființă și prin adăugarea lui *i*, arată mai multe ființe.

În limba română cuvintele se pot deosebi prin mai multe sunete sau prin toate sunetele: *carte / nisip; vază / cuier*.

Elevul conștientizează ușor că sunetele se aud și că literele se scriu. În primele exerciții pe care le face constată că fiecărui sunet dintr-un cuvânt îi corespunde o literă. Ca să asigurăm acest lucru, care ar fi primul pas în însușirea citirii, trebuie să formăm deprinderi de pronunție corectă a sunetelor și a literelor.

Sunt cuvinte în limba română care fac excepție de la această regulă. Nu le putem ocoli în clasa I pentru că ele au un grad ridicat de folosire. De exemplu, în cuvintele *eu, el, ei, ele, este*, prima vocală se pronunță normal „*ie*”.

¹ Ion Berca, Maria Eliza Ionescu-Miciora – *Metodica predării limbii române la clasele I – IV*, EDP, 1972.

Pentru un copil cu auzul fonematic neformat este greu să audă *ie* și să scrie *e*. În acest caz, pentru un timp, se fac abateri de la pronunția corectă. Învățătorul pronunță: *eu, el, ele, este* fără să se audă *ie* ci numai *e*. După ce auzul s-a format se trece la pronunția corectă.

Într-o situație asemănătoare se găsesc și grupurile de consoane *cs* și *gz*. Ele se scriu cu același semn, *x*. Fără a complica lucrurile, pentru ca elevul să sesizeze deosebiriile dintre cele două grupuri de sunete, se fac exerciții de pronunțare și de grupare a cuvintelor.

În limba română, consoanele se pronunță cu un sunet de sprijin *î*. Ca să nu se creeze confuzii, nu se insistă prea mult pe pronunția eronată a consoanelor. Consoanele trebuie să se găsească în vecinătatea vocalelor.

De exemplu, în cuvântul *masă*, consoanele *m* și *s* nu mai primesc sunetul de sprijin *î*, ci se folosesc de sunetele ajutoare *a* și *ă*. Dacă se pronunță de prea multe ori consoanele singure, există pericolul ca elevul să rețină ambele sunete (*mă, să*) și să le folosească în scriere. Ca să desprindem dintr-o silabă sunetul care trebuie predat, dacă acesta e consoană, trebuie să se regăsească lângă o vocală. De exemplu, sunetul *m* poate fi auzit de copil în silaba *ma* (*ma - re*), dar nu poate fi sesizat în cuvântul *pumn*.

Unele greutăți în pronunțarea cuvintelor se întâlnesc atunci când acestea conțin diftongi și triftongi. Mai ușor de pronunțat sunt diftongii: *au, ou, oi, ia, ie, ai*, după vocale, și mai greu de pronunțat sunt diftongii și triftongii *ea, ou, ea, ia, iu, eoa, ioa*, după consoane. Manualul îi prezintă, atât cât a fost posibil, în ordinea dificultății în pronunțare.

Și fenomenul de asimilare a consoanelor creează unele probleme. De exemplu, în cuvintele *subțire* și *absent* se află consoana

sonoră *b*, care, înainte de consoanele surde *ț* sau *s*, se aude *p* (*suptire, apsent*).

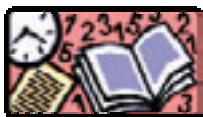
Semivocala *o* în diftongul *oa*, aflată la începutul cuvântului, devine *u* (se pronunță *uare* și se scrie *oare*; se pronunță *uameni* și se scrie *oameni*). Asemenea cuvinte trebuie ocolite, cel puțin în primul semestru al clasei I.

O abatere de la normele limbii se realizează și în predarea grupurilor de litere *ce, ci, ge, gi, che, chi, ghe, ghi*. Pentru copilul din clasa I, ele reprezintă fiecare câte un sunet, chiar dacă în anumite cuvinte nu este așa. În clasele mai mari, când elevii pot înțelege, li se prezintă corect diferitele situații ale grupurilor de litere.

Este necesar să se prezinte copiilor și alte particularități ale limbii cum ar fi grupul de litere *ch* și *k*. Acestea se pronunță la fel în cuvintele *chibrit* și *kilogram*.

Abecedarul ține seama de aceste particularități fonetice ale limbii române, dar ele trebuie urmărite și în procesul de predare – învățare.

1.7. Lucrare de verificare 1

1. Definiți metodică.
2. Definiți metodele didactice.
3. Enumerați cel puțin patru particularități ale copilului de vârstă școlară (6 – 10 ani).
4. Enumerați patru particularități ale limbii române.

Sugestii de redactare

După ce ați parcurs cursul, încercați să vă reamintiți particularitățile solicitate la punctele 3 și 4. Vă gândiți și la particularitățile copiilor cu care lucrați. Scrieți lizibil.

● Criterii de notare

- Cerința 1 - 0,25p
- Cerința 2 - 0,25p
- Cerința 3 - 0,25p
- Cerința 4 - 0,25p
- Corectitudinea scrierii - 0,50p
- Puncte de vedere personale – 0,50p

1.8. Răspunsuri

Test de autoevaluare nr. 1

Prezentați cel puțin patru elemente care demonstrează importanța limbajului pentru dezvoltarea copilului:

- comunică liber cu cei din jur;
- își manifestă sentimentele față de cei cu care intră în contact;
- formulează întrebări;
- construiește întrebări etc.

Bibliografie

1. Golu Pantelimon – Psihologia copilului, EDP, 1994.
2. Vasile Molan – Îndreptar pentru predarea limbii române, Ed. Petrion, București, 1999.
3. Berca Ion – Metodica predării limbii române, EDP, București, 1974.

Unitatea de învățare Nr. 2

PROIECTAREA ACTIVITĂȚII DIDACTICE

Cuprins

2.1. Obiectivele unității de învățare	17
2.2. Proiectarea didactică	18
2.3. Planificările calendaristice.....	19
2.4. Proiectarea lecției	28
2.5. Lucrare de verificare 2	40
2.6. Răspunsuri	41
Bibliografie	41

2.1. Obiectivele unității de învățare

La sfârșitul unității de învățare, studenții vor fi capabili:

- să grupeze elementele de conținut din programe pe unități de învățare;
- să proiecteze conținuturile pe an școlar și pe semestre;
- să proiecteze lecțiile de limba română.

2.2. Proiectarea didactică

Planificarea materiei

Proiectarea didactică se realizează în trei segmente importante: proiectarea anuală, proiectarea semestrială și proiectarea lecției. Documentul întocmit pentru proiectarea anuală și semestrială se numește *planificare calendaristică* sau *plan calendaristic*.

Planificarea lecției

Pentru proiectarea lecției se folosesc mai mulți termeni: *plan de lecție*, *proiect de tehnologie didactică*, *proiect de lecție*, *proiect didactic*, *scenariu didactic*. Toate aceste denumiri s-au folosit în perioade de timp diferite. Astfel, termenul de proiect de tehnologie didactică a avut o viață mai scurtă și s-a renunțat la el pentru că „tehnologie” nu este un cuvânt specific actului didactic. Planul de lecție și scenariu didactic impun aplicarea întocmai, ceea ce este greu într-un proces de predare-învățare pentru că pot apărea evenimente pe care nu le prevezi și trebuie să schimbi „din mers” planul sau scenariul. Mult timp, cele două denumiri, *proiect de lecție* și, respectiv, *proiect didactic* s-au folosit fără a se diferenția semantic. În prezent, se folosește mai des sintagma – **proiect didactic**.

2.2.1. Planificarea calendaristică

Potrivit reglementărilor actuale, planificările calendaristice se întocmesc înainte de începerea cursurilor. Termenul este discutabil deoarece, în acest fel, planificarea materiei nu ține seama de experiența de învățare a elevilor și de ritmul lor. Ar fi fost necesare două săptămâni pentru stabilirea acestor repere.

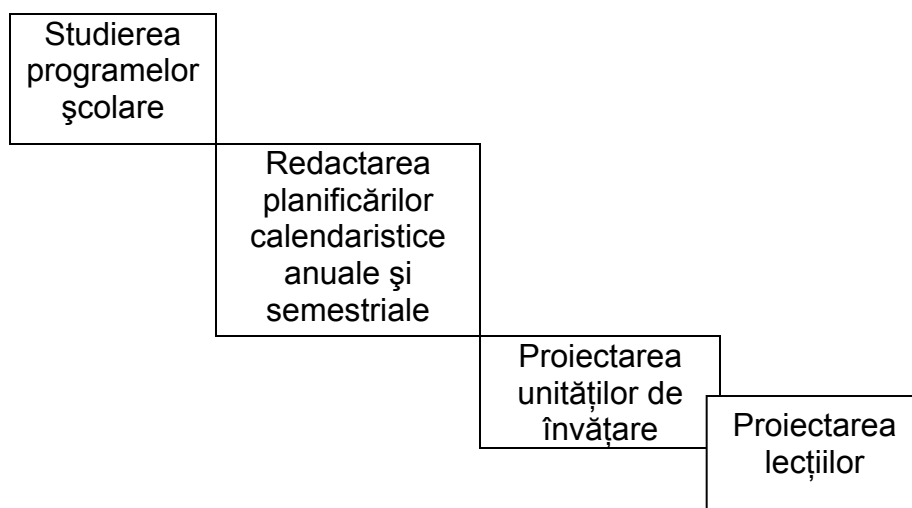
Termene de redactare

La clasa I, termenele privind proiectarea trebuie să se schimbe deoarece cadrul didactic nu cunoaște elevii cu care va lucra. Pentru primele două săptămâni de școală, profesorul ar trebui să-și pregătească instrumente de evaluare, pentru a cunoaște copiii. În funcție de rezultatele evaluării predictive (inițiale), se va stabili durata perioadei prealfabetare, de la 4 la 7 săptămâni și conținutul acesteia. În continuare poate proiecta perioada alfabeta.

2.3. Planificările calendaristice

Proiectarea didactică este de fapt, „gândirea în avans a derulării evenimentelor la clasă” sau „anticiparea etapelor și a acțiunilor concrete de realizare a predării”¹.

Proiectarea didactică se realizează în următoarele etape:

Programe

Programele școlare conțin: obiective cadru, care se referă la performanțele de la sfârșitul ciclului de învățământ, obiective de referință, care sunt performanțele de la sfârșitul anului școlar, activitățile de învățare și conținuturile. Aceste documente nu conțin timpul în care se parcurg unitățile de conținut, el rămânând la aprecierea profesorului. În această situație, profesorul trebuie să studieze cu atenție programa pentru a-și face o imagine cu privire la legăturile dintre segmentele ei (obiective cadru, de referință și conținuturi), în vederea alegerii variantei optime pentru parcurgerea conținuturilor și realizarea obiectivelor.

Unitatea de învățare

Una din sarcinile profesorului la începutul lecției a fost și este aceea de a-i convinge pe elevi că fiecare demers face parte dintr-un sistem de lecții, nu este ceva rupt de ceea ce s-a predat până atunci.

Această grupare este o **unitate de învățare**. După cum se precizează în ghidul menționat² „o unitate de învățare reprezintă o structură didactică deschisă și flexibilă, care are următoarele caracteristici:

^{1,2} Ministerul Educației și Cercetării, CNC, Ghid metodologic pentru aplicarea programelor de limbă și literatură română în învățământul primar și gimnazial, pag 20.

- determină formarea la elevi a unui comportament specific, generat prin integrarea unor obiective de referință;
- este unitară din punct de vedere tematic;
- se desfășoară în mod sistematic și continuu pe o perioadă de timp;
- se finalizează prin evaluare.”

**Studiul
programei**

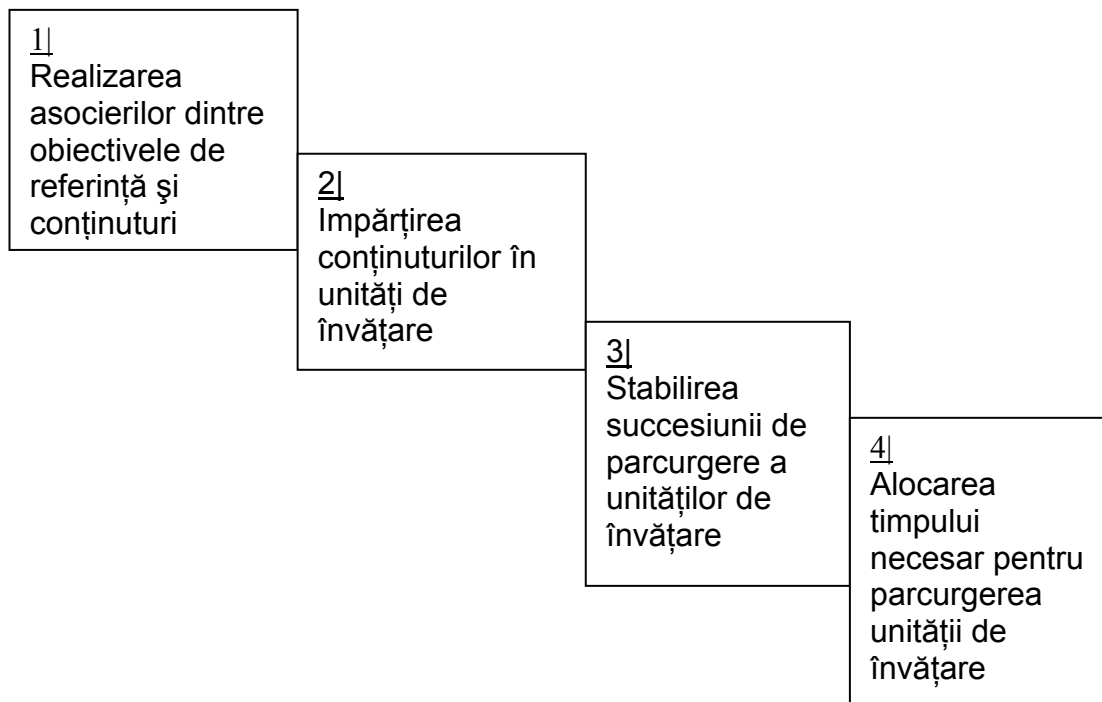
Una din multiplele valori ale reformei este aceea că lasă libertate profesorilor să abordeze curriculum în funcție de problemele clasei de elevi. Parcurgerea programei este în răspunderea personală a cadrului didactic; acest document nu-l îngrădește pe profesor, care are în vedere logica disciplinei. Cele două tipuri de obiective sunt ținte la care trebuie să ajungă profesorul cu sprijinul conținuturilor. Activitățile de învățare nu sunt obligatorii, ele sunt opționale pentru profesori, ei pot alege din cele recomandate de programă și pot construi și altele potrivit problemelor specifice clasei de elevi.

Pasul următor în studiul programei îl reprezintă cunoașterea elementelor de conținut și stabilirea ordinii de studiu al acestora.

**Elaborarea
planificării**

Planificarea calendaristică este un document care asigură parcurgerea conținuturilor și realizarea obiectivelor prevăzute de programa școlară.

În procesul de elaborare a planificării se disting patru etape importante:

Forma pe care poate s-o ia o planificare calendaristică este următoarea:

Școala Profesor.....
 Disciplina..... Clasa.....
 Nr. ore/ săpt. Felul planificării.....

Planificare calendaristică

Unitatea de învățare	Obiective de referință	Conținuturi	Nr. ore	Săpt.	Observații
----------------------	------------------------	-------------	---------	-------	------------

Gruparea pe unități de învățare și denumirea unității aparțin profesorului.

La rubrica „obiective de referință” se trec numerele obiectivelor din programa școlară.

Conținuturile sunt cele prevăzute de programă. Profesorul trebuie să fie atent ca toate elementele de conținut să se regăsească în planificare.

Numărul de ore alocate și săptămâna de studiu se stabilesc de către profesor.

Întrucât planificarea calendaristică este orientativă, rubrica „Observații” trebuie să fie activă. Acolo se menționează eventualele modificări în parcurgerea conținuturilor.

Prin prezentul curs nu ne propunem să dăm modele de planificări, ci să învățăm studenții să elaboreze o planificare. De aceea, în continuare, prezentăm forme posibile de grupare a conținuturilor pe unități de învățare.

Clasa I

Unitatea de învățare	Obiective de referință	Conținuturi	Nr. ore	Săpt.	Obs.
Cartea – prietenul copilului	1.1 1.3 1.2	- Abecedarul – cartea elevului din clasa I - Cartea de povestiri (ilustrată)	4 ore		

Unitatea de învățare	Obiective de referință	Conținuturi	Nr. ore	Săpt.	Obs.
Școlărei și școlărițe	1.1 1.3 1.2	<p><u>Cartea</u> – copertile, foaie, pagină, orientare în pagină;</p> <p><u>Comunicare orală</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - dialog între două persoane; - cuvântul; <p>utilizarea cuvintelor în contexte diferite;</p> <ul style="list-style-type: none"> - propoziția; <p>alcătuire de propoziții;</p> <ul style="list-style-type: none"> - sunetele limbii române; pronunția vocalelor și a consoanelor; - organizarea scrierii; elemente grafice utilizate în procesul scrierii; <p>Evaluare.</p>			

Unitatea de învățare	Obiective de referință	Conținuturi	Nr. ore	Săpt.	Obs.
Toamna	3.1 3.2 1.4 1.5 2.1 4.1 4.2 4.4	<ul style="list-style-type: none"> - Literele mari și mici, de mână și de tipar: <i>a, m, u, n, i, e</i>; - Citirea literelor, cuvinte și propoziții; - Dialoguri despre jocuri și întâmplări; - Scrierea literelor, cuvintelor și propozițiilor. <p>Texte suport. Evaluare.</p>	22		

Unitatea de învățare a fost numită „Toamna”, pentru că aceste conținuturi se predau în acest anotimp și textele au, în general, teme despre toamnă.

Clasa a II-a

Unitatea de învățare	Obiective de referință	Conținuturi	Nr. ore	Săpt.	Obs.
În familie	1.2 1.4 1.5 2.2 2.3 3.1 3.2 3.3 3.4 4.1 4.2 4.3 4.4 4.5 4.6	- Textul narativ; - Recunoașterea personajelor; - Propoziția; - Semne de punctuație: punctul și semnul întrebării; virgula; semnul exclamării; linia de dialog; două puncte; - Dialoguri între două persoane. Texte suport. Evaluare.	30		

Unitatea de învățare	Obiective de referință	Conținuturi	Nr. ore	Săpt.	Obs.
În lumea necuvântătoarelor	1.2 2.2 2.3 2.1 3.1 3.2 3.3 3.4 3.5 4.1 4.2 4.3 4.4 4.5	- Scrierea corectă a cuvintelor care conțin literele <u>ă</u> și <u>î</u> ; - Exprimarea părerilor proprii și susținerea lor. Texte suport. Evaluare.	20		

Clasa a III-a

Unitatea de învățare	Obiective de referință	Conținuturi	Nr. ore	Săpt.	Obs.
Lucrul cu textul literar	1.4 2.3 3.1 3.5 4.2	- Textul narativ; - Ideile principale ale textului narativ; - Scrierea cuvintelor și a propozițiilor; - Cuvântul ca parte a vorbirii; - Dialogul. Texte suport. Evaluare.	6		

Unitatea de învățare	Obiective de referință	Conținuturi	Nr. ore	Săpt.	Obs.
Cuvinte care arată însușiri	3.1 3.2 4.2 4.3	- Adjectivul; - Acordul adjectivului cu substantivul în număr; - Poziția adjectivului față de substantiv în propoziție; - Ortografia adjectivelor terminate în „-iu”; - Compunere în care se află cuvinte date. Texte suport. Evaluare.	6		

Clasa a IV-a

Unitatea de învățare	Obiective de referință	Conținuturi	Nr. ore	Săpt.	Obs.
Copilul și familia	2.5 3.1 3.2 3.3 3.4 3.5 3.6	- Textul narativ: cunoașterea textului, povestire, plan de idei; - Predicatul. Predicatul verbal. Acordul predicatului cu subiectul. Texte suport. Evaluare.	12		

Test de autoevaluare 1

1. Proiectați o unitate de învățare pentru clasa I.
2. Proiectați o unitate de învățare pentru clasa a III-a.

Veți avea în vedere: denumirea unității de învățare, stabilirea conținuturilor, a obiectivelor de referință urmărite, alegerea activităților de învățare, găsirea resurselor, precizarea formelor de evaluare.

Răspunsul va fi încadrat în spațiul de mai jos.
Verificați-vă cu exemplele de la „Răspunsuri”.

2.4. Proiectarea lecției

În activitatea de proiectarea lecției profesorul își exercită puterea creativă în domeniul didactic. Fiecare lecție se proiectează în funcție de particularitățile de vârstă și individuale ale copiilor, de experiența și ritmul lor de învățare. Lecția pe care o proiectăm pentru un grup de elevi se diferențiază de lecția pentru alt grup de elevi. Proiectul didactic întocmit pentru clasa a II-a A, de exemplu, nu poate fi identic cu cel întocmit pentru clasa a II-a B. El are elemente specifice și elemente comune.

Proiectul didactic reprezintă clasa la disciplina respectivă. În acest sens, considerăm că este bine să consulți proiecte didactice ale colegilor, dar este necesar să elaborezi proiectul potrivit clasei.

De asemenea, reținem că proiectul didactic este orientativ și nu trebuie să rămânem robul lui. Dacă în lecție apar evenimente pe care nu le-am prevăzut, ne putem abate de la proiectul stabilit inițial, schimbarea fiind necesară când procesul de predare – învățare o cere.

Demersul proiectării

Pasul 1

Practica a demonstrat că proiectarea didactică poate începe din două puncte distincte, de la stabilirea scopurilor sau de la stabilirea conținuturilor de predat.

Cele mai multe cadre didactice pornesc de la stabilirea conținuturilor de predat și a tipului de lecție pe care o organizează. De asemenea, unele menționează și informațiile pe care le au elevii în legătură cu subiectul lecției ca să știe de unde pornesc procesul de predare – învățare.

Puncte de plecare

Pasul 2

În ultima perioadă, pasul următor îl reprezintă obiectivele de referință prevăzute de programele școlare, care prezintă performanțele ce trebuie realizate cu elevii într-un an școlar.

În funcție de obiectivele de referință, se proiectează obiectivele operaționale, care descriu priceperile și deprinderile ce se formează la elevi pe parcursul orei. Obiectivele cognitive se prezintă în acțiuni observabile și măsurabile. Verbe ca: *să cunoască*, *să știe*, *să învețe* etc. nu se recomandă, deoarece acțiunea lor nu se poate evalua.

Atenție!

Indiferent cu ce începem activitatea de proiectare, toate acțiunile sunt subordonate realizării obiectivelor de referință. Autorii de programe au stabilit prin ce conținuturi se ajunge la realizarea acestor obiective.

Scopuri și obiective

Dacă pornim de la scopuri și obiective operaționale, menționăm că scopurile sunt urmărite de învățător, iar obiectivele operaționale reprezintă performanțele elevilor la sfârșitul orei. Atât scopurile cât și obiectivele se realizează prin aceleași conținuturi. Între ele trebuie să existe legătură. De asemenea, numărul lor este în relație cu durata

lecției, adică 45 de minute și cu ritmul de învățare al clasei. Dacă ne propunem realizarea unui număr mare de obiective cu o clasă care are un ritm lent de învățare, acestea nu pot fi realizate.

Pasul 3

În funcție de obiectivele stabilite, de conținuturile de predat și de obiectivele lecției, ne alegem metodele de predare, mijloacele de învățământ, materialul didactic precum și instrumentele de evaluare. Precizăm că folosim termenul de „mijloc de învățământ” pentru materialele elaborate și lucrate de întreprinderi specializate și de „material didactic” pentru cele confecționate de cadre didactice, cu mijloace proprii.

Metodele, mijloacele și materialele didactice, precum și instrumentele de evaluare se regăsesc în structura lecției. Facem această precizare deoarece sunt mulți care trec în rândul metodelor problematizarea și „furtuna în creier” fără să prevadă în lecție situații problemă pe care le rezolvă elevii sau momente în care li se declanșează „furtuna în creier”.

Prezentarea primilor trei pași în proiectarea lecției

Prezentăm mai jos trei pași realizați în proiectarea unei lecții de limba și literatura română.

Proiect didactic*

ARIA CURRICULARĂ: LIMBĂ ȘI COMUNICARE

DISCIPLINA: Limba și literatura română

MANUAL: *Limba și literatura română – manual pentru clasa a III-a*, Ed. Ana 2000, București, 2005.

UNITATEA DE ÎNVĂȚARE: Părți de vorbire

SUBIECTUL LECȚIEI: *Felul și numărul substantivului*

TEXT SUPTOR: „Ciprian Porumbescu”;

TIPUL LECȚIEI: consolidare de priceperi și deprinderi;

EXPERIENȚA DE ÎNVĂȚARE: definiția substantivului; recunoașterea substantivelor; felul și numărul substantivelor.

SCOPURI:

- consolidarea deprinderii de a citi corect, conștient, coerent și expresiv un text cunoscut;
- dezvoltarea capacității de a comunica oral și în scris;
- consolidarea cunoștințelor despre substantiv (felul, numărul) prin utilizarea lui în diferite contexte;
- dezvoltarea gândirii logice, a operațiilor gândirii (analiza, sinteza, comparația, generalizarea) și a calităților sale (flexibilitate, activism);
- cultivarea interesului pentru o gândire corectă.

OBIECTIVE OPERAȚIONALE

La sfârșitul lecției elevii vor fi capabili:

O₁: să citească corect, conștient, coerent și expresiv textele folosite în lecție;

O₂: să recunoască cel puțin șase din zece substantive aflate în text;

O₃: să dea exemple de cel puțin cinci substantive care să îndeplinească anumite cerințe stabilite de învățător;

O₄: să clasifice substantivele dintr-un text în funcție de felul și de numărul lor (cel puțin cinci din șapte existente);

O₅: să folosească cel puțin patru substantive, din șase date, într-o compunere scurtă.

METODE ȘI PROCEDEE: conversația, explicația, lectura, exercițiul, jocul didactic, problematizarea, munca independentă;

MATERIALE DIDACTICE:

- portret – Ciprian Porumbescu;
- casetă audio – „Baladă pentru vioară”;
- casetă video – filmul artistic „Ciprian Porumbescu” (fragment);
- copie după partitura instrumentală a „Baladei pentru vioară”;
- fișe de lucru.

Pasul 4

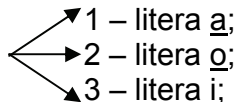
În continuare, se proiectează structura lecției. Aici urmărim realizarea obiectivelor propuse, având în vedere includerea unor activități variate și atractive pentru elevi.

De asemenea, fiind o lecție de consolidare, acordăm timpul necesar activității independente.

* Notă: Proiectele didactice prezentate în curs au fost elaborate de cadre didactice calificate și au fost folosite în predare. Unele au suferit modificări.

Nr. crt.	Ob. Op.	Secvențele lecției	Conținutul învățării	Strategii didactice	Evaluare
1.		Moment organizatoric	Pregătirea elevilor pentru lecție. Se asigură ca fond muzical „Balada pentru vioară” de Ciprian Porumbescu.		
2.		Verificarea temei	Controlul cantitativ și calitativ al temei elevilor.		frontală
		Captarea atenției	Expunerea partiturii compoziției „Baladă pentru vioară” Sunt reamintite și alte creații ale compozitorului.	explicația	
		Anunțarea temei	- Elevii sunt anunțați că, pe baza textului „Ciprian Porumbescu” (studiat anterior), își vor consolida cunoștințele despre substantiv (felul, numărul).		
	O ₁	Dirijarea activității	- Citirea textului „Ciprian Porumbescu” de către mai mulți elevi. - Discuție generală pe marginea textului: <ul style="list-style-type: none"> • personalitatea lui Ciprian Porumbescu; • locul și timpul întâmplării povestite; • explicarea unor enunțuri și expresii din text („am cântat Daciei întregi”, „marea de oameni”, „tainele slovelor”); • modalitatea prin care Ciprian Porumbescu a reușit să ajungă la performanță (studiul, munca); - Exerciții de dezvoltare a vocabularului, pe baza textului (oral): 1. Găsiți substantive cu sens asemănător celor date (sinonime) și alcătuiți propoziții cu ele: „meleaguri”, „patrie”, „codri”, „cântec”, „taină”, „meșteșug”. 2. <u>Cuvinte cu diferite sensuri</u> (alcătuire de propoziții): - mare → substantiv → însușire (adjectiv) - păr → pom → de om	conversația explicația exercițiul	frontală orală
	O ₃ O ₅			problematizarea	

			<p>- elevii pot da exemplu și de alte substantive care au mai multe sensuri (broască, toc etc.);</p> <p>3. <u>Cuvinte „alintate”</u> – substantivul „tătucă” s-a format de la substantivul „tată”.</p> <p>- elevii „vor alinta” unele substantive din text: „om”, „cântec”, „copil”; în continuare, se poate forma și familia de cuvinte pentru substantivele date.</p> <p>- Se realizează o scurtă conversație despre ce denumește substantivul, felul substantivelor, numărul; se dau exemple, se alcătuesc propoziții.</p> <p>- <u>Muncă independentă</u> (pe 3 rânduri)</p> <p>- elevii vor recunoaște și vor scrie pe caiet 6 substantive din fragmentul indicat (textul are 3 fragmente).</p> <p>- Verificarea activității independente.</p> <p>- <u>Muncă independentă</u> – din textul „Ciprian Porumbescu”, elevii vor identifica 3 substantive comune și 3 substantive proprii (altele decât cele scrise la exercițiul anterior), pe care le vor trece într-un tabel:</p> <table border="1" data-bbox="507 1137 948 1285"> <tr> <td>substantive comune</td> <td>substantive proprii</td> </tr> </table> <p>- Se dă propoziția „<i>Răsunau codrii și văile Putnei de cântecul viorii.</i>”</p> <p>- elevii identifică substantivele la numărul singular și la numărul plural;</p> <p>- transformă această propoziție astfel încât substantivele să își schimbe numărul (se va observa că substantivul propriu „Putna” nu poate avea formă de plural).</p> <p>- <u>Muncă independentă</u>: completarea unui text lacunar cu substantivele potrivite:</p> <p><i>Mănăstirea a fost construită în timpul domnitorului Acest monument adăpostește său. a cântat la a patru sute de ani de la întemeierea</i></p>	substantive comune	substantive proprii	<p>conversație de verificare</p> <p>muncă independentă</p> <p>exercițiul</p> <p>-muncă independentă</p> <p>-exercițiul</p> <p>-lucrul cu manualul</p> <p>exercițiul</p> <p>- problema-tizarea</p> <p>- fișă de lucru</p> <p>-muncă independentă</p>	<p>frontală orală</p> <p>individuală scrisă</p> <p>frontală</p> <p>individuală scrisă</p> <p>frontală orală</p> <p>individuală scrisă</p>
substantive comune	substantive proprii						

6.	O ₃	Obținerea performanței	<p>- Se vizionează (la televizor) un fragment din filmul „Ciprian Porumbescu”: tânărul cântă la vioară, la sărbătoarea Putnei (elevii identifică fragmentul din text).</p> <p><u>Joc în perechi și pe rânduri</u> (fișe) „Scara substantivelor” – Dați exemplu de substantive care încep cu litera dată și sunt formate din 2, 3, 4, 5 litere.</p> <p>rândul 1 – litera a; 2 – litera o; 3 – litera i;</p> <p>-exemple (ac, ață, Azor, avion; om, oră, oaie, Olimp; ie, Ina, inel, Irina).</p> <p>„Litera plimbăreață” – Găsește substantive corespunzătoare cerinței, schimbând mereu aceeași literă.</p> <p>RA _ A (de tablouri); RA _ A (apare după o lovitură); RA _ A (pasăre de curte); RA _ A (de soare).</p> <p>FIȘĂ DE EVALUARE FORMATIVĂ (Anexa 1) - se explică sarcinile fișei; - elevii rezolvă individual.</p>	<p>-joc didactic -exercițiul</p> <p>-problematizarea -fișă de lucru</p>	<p>-frontală -pe perechi</p> <p>-individuală -scrisă</p>
7.	O ₂ O ₃ O ₄ O ₅	Asigurarea retenției și a transferului	<p>- Un elev care studiază în particular vioara interpretează o scurtă piesă muzicală.</p> <p>- Aprecieri colective și individuale; notare.</p> <p>- Tema pentru acasă, explicații.</p>	<p>-muncă independentă -fișă de evaluare</p>	<p>frontală și individuală</p>
8.		Încheierea activității			

FIȘĂ DE EVALUARE

Substantivul

1. Se dau cuvintele: *tu, carte, Dunărea, frumos, copii, patru, garoafă, Spania, pești, Maria, în, stele, vânt.*

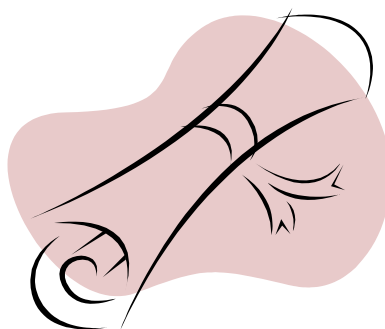
Din cuvintele date, scrie în tabel doar substantivele:

Subst. comune, nr. singular	Subst. comune, nr. plural	Subst. proprii

2. Scrie o compunere scurtă în care să folosești cel puțin patru substantive.

Descriptori de performanță

Item	Suficient	Bine	Foarte bine
1	5 subst.	7 subst.	9 subst.
2	4 subst.	6 subst.	8 subst.

Atenție!

Profesorul are în vedere ca toate cunoștințele transmise să devină operaționale, adică elevii să le folosească în situații diverse. Pentru aceasta urmărește ca fixarea cunoștințelor să nu fie la fel cu secvențele de predare, verificarea de a doua zi să fie altfel decât predarea, iar prin teme pentru acasă elevul să fie stimulat să utilizeze cunoștințele însușite pentru rezolvarea altor sarcini. Aceste aspecte se gândesc încă din activitatea de proiectare, pentru asigurarea unui învățământ pragmatic.

Predare integrată

Prin predarea integrată a disciplinei limba și literatura română se pot organiza, în aceeași zi, două lecții la această disciplină. Cele două lecții pot fi proiectate prin două documente sau prin unul singur.

Prezentăm, în continuare, un proiect de lecție în care se urmărește atât cunoașterea textului literar, cât și aplicarea unor elemente de limba română.

Proiectul prezentat adoptă o altă formă decât cea prezentată până acum, tocmai pentru a demonstra varietatea de forme a documentului de proiectare.

PROIECT DIDACTIC

CLASA: a II-a

OBIECTUL: Limba română

SUBIECTUL: Textul liric cu dialog. Cuvinte cu înțeles asemănător

TEXT SUPORT: Poezia « Uite, vine Moș Crăciun », de Otilia Cazimir;

TIPUL LECȚIEI: Transmitere și însușire de noi cunoștințe;

EXPERIENȚA DE ÎNVĂȚARE: copiii citesc corect și conștient;

SCOPUL:

- consolidarea deprinderii de a citi corect, coerent, conștient și expresiv;
- îmbogățirea, nuanțarea și activizarea vocabularului;
- formarea capacității de utilizare corectă a sensurilor cuvintelor;
- dezvoltarea operațiilor gândirii (analiza, sinteza, comparația), a memoriei logice, a imaginației creatoare, a atenției voluntare.

OBIECTIVE OPERAȚIONALE

La sfârșitul orei, elevii vor fi capabili:

O₁: să prezinte conținutul imaginii principale din manual sub forma unor răspunsuri date la întrebări, pe baza observării directe;

O₂: să citească corect, conștient și expresiv;

O₃: să alcătuiască cel puțin două enunțuri cu ajutorul cuvintelor și expresiilor noi, pe baza explicării acestora;

O₄: să indice cel puțin două perechi de cuvinte cu înțeles asemănător.

ELEMENTE ALE ACTIVITĂȚII DE ÎNVĂȚARE

Tipuri de învățare: identificare, receptiv-productivă, creativă, verbală;

Tipuri de interacțiune: dialogată, expozitivă, bazată pe activitatea personală a elevului;

Tipuri de strategii: mixte, algoritmice;

Tipuri de evaluare: formativă, orală, individuală, colectivă;

Metode și procedee: conversația, explicația, observația, povestirea, exercițiul, problematizarea, jocul didactic;

Material didactic:

- planșe ilustrative ale anotimpului iarna;
- casetofon, casete audio;
- imagini și figurine cu Moș Crăciun;
- acuarele, pensule, lipici, fundiță;
- portretul Otiliei Cazimir;
- volume din opera poetei;

Manualul folosit:

„Limba și literatura română”, manual pentru clasa a II-a, Ed. Ana, București, 2004.

Material bibliografic:

- *Evaluarea în învățământul primar*, Ed. Humanitas, 1998.
- *Dicționarul școlar pentru clasele I-IV*, Ed. Ana.
- Carmen Iordăchescu – „Să dezlegăm tainele textelor literare”, Ed. Carminis, Pitești, 2004.

Nr. crt.	Secvențele lecției	Ob. op.	Conținutul învățării	Timp	Strategii didactice		
					Metode și procedee	Forme de evaluare	Material didactic
1	Moment organizatoric		Pregătirea celor necesare în vederea desfășurării în condiții optime a lecției.	1'	conversația		
2	Verificarea temei și a cunoștințelor ancoră		Se realizează atât calitativ cât și cantitativ. Citirea și discutarea exemplelor de perechi de cuvinte care au înțeles asemănător.	5-7'	observația dirijată		
3	Captarea atenției		Se realizează prin - ghicitoarea: <i>Prin troienele înalte Vine-n seara de Ajun Moșul ce ne-aduce daruri, Cine este? (Moș)</i> - audierea colindului „Moș Crăciun”. Despre cine se vorbește în această ghicitoare? (Moș Crăciun) Ce sunt ghicitorile? Ce sunt colindele? (cântece tradiționale de Crăciun) Ce sentimente exprimă ele? (bucuria oamenilor cu ocazia nașterii lui Iisus Cristos) Ce obiceiuri cunoașteți din perioada sărbătorilor de iarnă? (Plugușorul, Sorcova, împodobirea bradului de Crăciun).	3'	conversația euristică explicația exemplul	orală frontală individuală	ghicitoare casetofon casete audio planșa demonstrativă
4	Anunțarea temei și a obiectivelor		Se anunță titlul lecției, precum și obiectivele urmărite pe parcursul acesteia. Scrierea pe tablă și în caiete a datei, a titlului și a numelui autoarei poeziei.	1'			
5	Dirijarea învățării	O ₁	Se prezintă câteva date despre	20-25'	conversația euristică	orală frontală	volum de poezii ale

	<p>poetă, precum și volume de poezii ale acesteia.</p> <p>Intuirea ilustrației se realizează pe baza întrebărilor învățătoarei:</p> <p>Ce anotimp redă imaginea? (iarna)</p> <p>De unde ne dăm seama că este iarna? (este zăpadă, vine Moș Crăciun)</p> <p>Ce puteți spune despre Moș Crăciun? (vine cu o sănioară trasă de un iepuraș; este bătrân; are barba albă; aduce daruri copiilor)</p> <p>Cum se numesc grămezile de zăpadă printre care trece sănioara? (troiene, nămeți)</p>	exercițiul explicația		poetei Otilia Cazimir
O ₂	<p>Citirea poeziei de către elevi în șoaptă, fiecare în ritm propriu.</p> <p>Citirea în lanț.</p> <p>Citirea model a poeziei de către învățătoare.</p> <p>Citirea după model.</p> <p>V-a plăcut? De ce? Care sunt sentimentele pe care le transmite Otilia Cazimir?</p> <p>Versurile poeziei sunt citite de către elevi și se corectează eventualele greșeli, repetându-se versul sau grupul de versuri, ținând seama de corectare.</p>		orală frontală	
O ₃	<p>Se citesc pe rând cuvintele explicate în secvența vocabular și se alcătuiesc enunțuri cu acestea.</p>	exercițiul explicația exemplul	scrisă individuală	fișe de lucru
O ₄	<p>Elevii vor înlocui cuvintele subliniate din fișe cu altele din poezie având înțeles asemănător:</p> <p><i>Moș Crăciun <u>a pornit</u> cu sănioara <u>prin troiene</u>. La prima casă <u>luminată</u>, moșul s-a pornit <u>din drum</u> și <u>a lovit</u> cu toiagul în poartă. Copiii l-au primit fiind <u>veseli</u> de venirea <u>musafirului</u>. Moș Crăciun <u>vine de demult</u>, <u>încărcat cu cadouri</u>.</i></p> <p>Se copiază în caiete primele două propoziții.</p> <p><u>Activitate transdisciplinară</u>: elevii împărțiți în echipe au următoarele sarcini: să coloreze hainele lui</p>	exercițiul	scrisă	
		munca independentă	frontală	carioci lipici cutie de chibrituri hârtie glasată

6	Obținerea performanței	O ₄	Moș Crăciun, să-i lipească barba și mustățile, să realizeze o cutiuță cadou, să lege fundița acestuia.	5-6'	exercițiul	individua-lă scrisă	fundiță fișă de lucru
7	Evaluare		Moș Crăciun a amestecat în sacul lui ultimele cuvinte ale versurilor: <i>Noaptea-i rece și albastră Vin copiii la Să se uite cum coboară, Prin troianul uriaș, Moș bătrân c-un Înhămat la (iepuraș, sănioară, fereastră).</i> Despre ce am discutat astăzi? Ce v-a plăcut cel mai mult? Recitarea poeziei.	1'		frontală individua-lă orală	
8	Asigurarea retenției și a transferului		Se acordă calificative elevilor care s-au evidențiat pe parcursul întregii ore. Tema pentru acasă: de învățat și de copiat două strofe din poezie – la alegere.	1'			

FIȘĂ DE LUCRU

Se dă textul:

Moș Crăciun a pornit cu sănioara prin troiene.

La prima casă luminată, moșul s-a pornit din drum și a lovit cu toiagul în poartă. Copiii l-au primit fiind veseli de venirea musafirului.
Moș Crăciun vine de demult, încărcat cu cadouri.

Se cere:

Puneți în locul punctelor cuvinte cu înțeles asemănător celor subliniate în textul de mai sus.

Moș Crăciun cu sănioara

La prima casă luminată, moșul s-a pornit și cu toiagul în poartă. Copiii l-au primit fiind de venirea Moș Crăciun, încărcat cu

2.5. Lucrare de verificare 2

1. Proiectați o lecție de limba și literatura română la clasa a II-a (la alegere).

Sugestii de redactare

Stabiliți subiectul lecției și tipul de lecție. Observați ce cunoștințe au asimilat elevii în legătură cu conținutul de predat (experiența de învățare). Urmați pașii necesari pentru proiectarea lecției. Abordați forma de proiect care vă este accesibilă.

● Criterii de notare

1. stabilirea obiectivelor operaționale – 0.50p
2. alegerea metodelor de predare – 0.25p
3. structura lecției – 0.75p
4. abordări personale – 0.50p

2.6. Răspunsuri

Test de autoevaluare 1

1. Proiectați o unitate de învățare pentru clasa I.

Unitatea de învățare	Obiective de referință	Conținuturi	Nr. ore	Săpt.	Observații
Cartea – prietenul copilului	1.1. 1.2. 1.3.	Abecedarul – cartea elevului din clasa I Cartea de povești (ilustrată)	4	15 - 22 IX	

2. Proiectați o unitate de învățare pentru clasa a III-a.

Unitatea de învățare	Obiective de referință	Conținuturi	Nr. ore	Săpt.	Observații
Textul care spune multe	1.4. 2.3. 3.1. 3.5. 4.2.	Textul narativ Ideile principale Scrierea cuvintelor și a propozițiilor Cuvântul ca parte a vorbirii Dialogul	8	1-7X 6-13XI 9-15XII	

Bibliografie

1. Ministerul Educației și Cercetării – Consiliul Național pentru Curriculum – Ghid metodologic pentru aplicarea programelor de limba și literatura română – învățământ primar și gimnazial.

2. Ioan Serdean – Didactica limbii și literaturii române în învățământul primar, Ed. Corint, București, 2002, p. 12 – 28.

3. Ioan Serdean, Laura Goran – Didactica specialității, Edit. Fundației România de Măine, București, 2004, p. 60 – 67.

Unitatea de învățare Nr. 3

PREDAREA – ÎNVĂȚAREA LIMBII ȘI LITERATURII ROMÂNE LA CLASELE I ȘI A II-A

Cuprins

3.1. Obiectivele unității de învățare	42
3.2. Predarea – învățarea citit-scrisului la clasa I	43
3.3. Lucrare de verificare 3.....	73
3.4. Predarea limbii și literaturii române la clasa a II-a	74
3.5. Răspunsuri	89
Bibliografie	91

3.1. Obiectivele unității de învățare

La sfârșitul unității de învățare, studenții vor fi capabili:

- să organizeze și să conducă lecțiile de limba și literatura română la clasa I;
- să abordeze textele literare epice și lirice, accesibile clasei a II-a;
- să transmită elevilor cunoștințele de limbă prevăzute de programele școlare;
- să organizeze în sistemul predării integrate lecțiile de limba și literatura română la clasele I și a II-a.

3.2. Predarea – învățarea citit-scrisului la clasa I

Formarea auzului fonematic

În clasa I se continuă multe din activitățile de tip preșcolar.

O atenție deosebită se acordă formării auzului fonematic, fără de care copilul nu va citi și nu va scrie corect. Dacă nu percepe toate sunetele dintr-un cuvânt, copilul nu-și poate forma o citire corectă, în sensul că renunță la sunetele pe care nu le percepe sau adaugă altele. Dacă citirea nu este corectă, ea nu poate fi nici conștientă, deci copilul nu va înțelege ceea ce citește.

În cazul în care pronunția cuvintelor nu este corectă, copilul nu va scrie corect, deoarece, în timpul scrierii el își dictează sunet cu sunet.

Auzul fonematic se formează prin analiza fonetică a cuvântului sau, altfel spus, prin sesizarea fiecărui sunet din componența acestuia.

Exerciții pentru formarea auzului fonematic

Exerciții de formare a auzului fonematic se efectuează încă din grădiniță și se continuă în clasa I. Aceste exerciții constau în despărțirea cuvântului în elemente componente, silabe și sunete. Pentru o perioadă mai mare de timp se folosesc în cadrul acestor exerciții cuvinte bisilabice sau trisilabice și mai puțin cuvintele monosilabice pentru că unii elevi nu disting corect sunetele componente. Nu se recomandă folosirea cuvintelor formate din mai mult de trei silabe, deoarece nu se pot reține de către toți elevii

În alegerea cuvintelor pentru desfășurarea exercițiilor, învățătorul are în vedere și specificul limbii române, în special excepțiile. De exemplu, se ocolesc cuvinte ca *oameni* sau *oare*, deoarece se pronunță *uameni*, *uare* și se scriu *oameni*, *oare*. De asemenea, nu se folosesc cuvinte care conțin diftongi sau triftongi, pentru că elevii nu sesizează existența unor semivocale. Din rațiuni didactice, se renunță pentru un timp la corectitudinea științifică, în sensul că, pentru elevi, grupurilor de litere: *ce*, *ci*, *ge*, *gi*, *che*, *chi*, *ghe*, *ghi* le corespunde câte un sunet, nu două cum ar fi în unele cazuri.

Pentru analiza sonoră a cuvintelor se ocolesc cele care conțin sunetele: *x*, *w*, *q*, *y*, care se pronunță într-un fel și se scriu în alt fel, precum și cuvintele care conțin aglomerări de consoane surde și sonore, întrucât elevii întâmpină dificultăți în perceperea auditivă a acestora.

O atenție deosebită se acordă și vocabularului cu care vin elevii în clasa I, deoarece ei nu pot face analiza sonoră decât a cuvintelor cărora le stăpânesc sensul.

Etape de pregătire în clasa I

Pentru clasa I se cunosc trei etape de pregătire a elevilor:

- etapa prealfabetară / preabecedară;
- etapa alfabetară / abecedară;
- etapa postalfabetară / postabecedară.

Din anul 2003, de când se școlarizează copiii la 6 ani, etapa postalfabetară a trecut la clasa a II-a.

În primele două, trei săptămâni ale anului școlar se desfășoară recapitularea materiei și evaluarea predictivă. La clasa I această perioadă are o desfășurare specifică. Învățătorul evaluează cunoștințele și deprinderile cu care vin elevii de la grădiniță și din familie, precum și caracteristicile vocabularului și exprimării acestora.

**Aspecte care
se verifică la
începutul
clasei I**

Prin exerciții diverse, învățătorul identifică:

- elevi care au deja deprinderi formate:
 - de scriere;
 - de citire;
 - de povestire;
 - de exprimare corectă.
- probleme de pronunție ale copiilor:
 - inversări de sunete;
 - înlocuiri de sunete;
 - renunțarea la pronunția unor sunete;
 - influențe ale familiei sau ale zonei geografice asupra folosirii și pronunției unor cuvinte;
 - influențe ale zonei asupra denumirii unor obiecte.
- probleme privind exprimarea:
 - unii copii folosesc, în exprimare, mai mult substantivele, alții mai mult verbele;
 - unii se exprimă numai în propoziții simple pe care nu le pot dezvolta;
 - sunt copii care pot formula propoziții, dar nu le pot ordona.
- probleme privind scrierea:
 - cum folosesc instrumentele și suportul de scris;
 - cum scriu elementele grafice;
 - dacă au deprinderi de scriere a literelor și cuvintelor și în ce fel.
- probleme privind adaptarea la viața școlară:
 - dacă se încadrează în programul școlar;
 - cum relaționează cu colegii;
 - cum relaționează cu învățătorul / profesorul.

Aceste informații sunt foarte necesare pentru organizarea perioadei prealfabetare. Neglijarea perioadei de evaluare de la începutul clasei I conduce la organizarea întâmplătoare a etapelor următoare, organizare care nu este în raport cu particularitățile clasei de elevi.

3.2.1. Etapa prealfabetară

Etapa prealfabetară se poate desfășura între trei și șase săptămâni, în funcție de problemele descoperite cu ocazia elaborării predictive.

În această etapă profesorul desfășoară activități specifice pentru:

- formarea auzului fonematic;

**Înainte de a
învăța
alfabetul**

Obiective

- asigurarea pronunției corecte a cuvintelor uzuale;
- pronunția corectă a cuvintelor care conțin sunete susceptibile de a fi pronunțate greșit: **z, v, r, l, r, ț**;
- formarea deprinderilor de exprimare în propoziții dezvoltate;
- ordonarea logică a propozițiilor în vorbire;
- folosirea limbii române literare;
- respectarea poziției corecte la scris;
- folosirea instrumentului și a suportului de scris;
- scrierea corectă a semnelor grafice etc.

Abecedarul oferă suport pentru desfășurarea unor asemenea activități, dar copiii vin la școală cu o varietate de probleme pe care manualul nu le acoperă. De aceea profesorul trebuie să gândească și alte activități pe care să le organizeze cu elevii săi.

Instrumentul de scris

Instrumentul de scris folosit în clasa I a creat o serie de discuții. Unii învățători cer elevilor să scrie cu pixul, pentru că e mai ușor de procurat; alții obsedați de caiete impecabile, pun elevii să scrie cu creionul pe așa-zisul maculator și cu pixul pe “caietul de curat” (?!?!). În aceste situații se neglijează faptul că mușchii mici de la mâna elevilor nu sunt formați, de aceea nu pot stăpâni instrumentele de scris care alunecă ușor pe foaia de hârtie, cum sunt creionul și pixul. Formele literelor realizate de elevi cu pixul sau creionul sunt nesigure, tremurate, ascuțite etc., iar scrierea pe caietul liniat devine dificilă.

Stiloul impune un ritm mai lent de scriere, e mai ușor de stăpânit, dă posibilitatea elevului să urmărească liniatura și să traseze corect fiecare literă.

Durata etapei prealfabetare

Etapa prealfabetară se poate desfășura de la trei la șapte săptămâni, în funcție de problemele pe care profesorul le are de rezolvat cu clasa. Este bine să nu se abordeze etapa următoare dacă nu s-au rezolvat problemele care să asigure însușirea citirii și scrierii corecte. Pentru aceasta profesorul urmărește fiecare elev în parte și organizează activități care să conducă la îndreptarea greșelilor constatate. Sugerăm, în acest sens, realizarea unei evidențe a greșelilor frecvente care se poate concretiza într-o fișă întocmită după modelul de mai jos.

Fișă de înregistrare a greșelilor

Numele și prenumele elevului	Greșeli constatate			Exemple de îndreptare
	înlocuirea lui r cu l			
Ionescu Ion	5 oct.			

Pe spatele fișei se trec activitățile care se pot face pentru îndreptarea greșelilor. Fiecare greșeală poartă un număr. În fișă, la rubrica “exerciții de îndreptare” se trece numărul activităților ce urmează să se desfășoare cu elevii pentru înlăturarea greșelilor constatate. Aceste activități pot fi:

Tipuri de activități

- analiza fonetică a cuvintelor;
- pronunția după modelul profesorului;
- pronunția în oglindă;
- exerciții de formulare a propozițiilor;
- sesizarea locului sunetelor în cuvinte;
- folosirea în propoziții a cuvintelor susceptibile de a fi pronunțate greșit;
- înlocuirea cuvintelor care aparțin graiului regional cu cele ale limbii române literare etc.

Excepții

Etapa prealfabetară se mai poate prelungi cu o săptămână, dacă nu s-au rezolvat problemele privind: pronunția corectă a cuvintelor uzuale, sesizarea componentei sonore a cuvintelor bi și trisilabice, care nu au aglomerări de consoane, nu conțin diftongi și triftongi și nu aparțin excepțiilor din limba română.

Atenție!

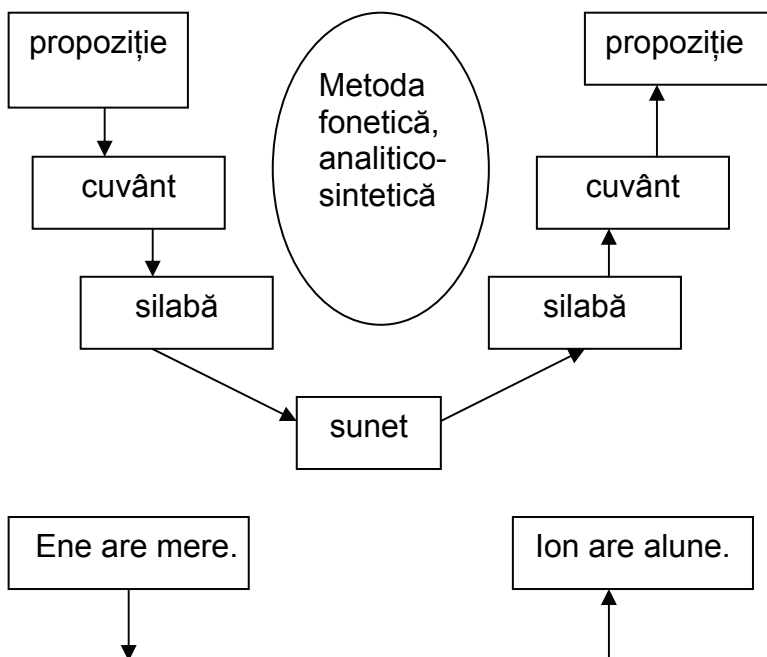
Dacă se trece în etapa alfabetară cu deprinderile pregătitoare pentru citit și scris neformate, se adună și se aglomerează aspectele negative, ceea ce duce la greutate în însușirea citirii și scrierii.

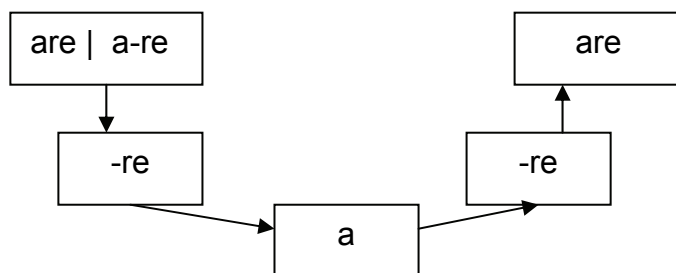
Etapa alfabetară

3.2.2. Etapa alfabetară

În etapa alfabetară se predă alfabetul limbii române. Ordinea predării literelor este cea din abecedarul pentru care a optat profesorul.

În predarea literelor limbii române se folosește metoda fonetică, analitico-sintactică, fiind metoda care s-a dovedit corespunzătoare specificului limbii române. Demersul metodei este: propoziție, cuvânt, silabă, sunet și invers.

**Alegerea
cuvântului
pentru predarea
sunetului**

Cuvântul în care se află sunetul nou care trebuie predat nu se alege la întâmplare. În alegerea lui avem în vedere următoarele cerințe:

- să fie format din 2-3 silabe;
- silaba care conține sunetul nou să fie formată din:
 - o vocală cunoscută și consoana nouă, dacă sunetul de predat e o consoană;
 - o vocală, dacă sunetul predat este vocală, cu excepția vocalelor î și ă.

3.2.2.1. Primii pași în predare

Propoziția

În cazul în care cuvântul ales denumește un obiect, profesorul arată elevilor imaginea obiectului și le cere să alcătuiască propoziții în care să fie și cuvântul respectiv. Pentru ca elevii să înțeleagă mai bine componenta propoziției se realizează reprezentarea acesteia prin segmente de dreaptă.

Exemple

- a) Dacă se predă sunetul l, se poate reține propoziția:
Luna răsare.
- b) Dacă se predă sunetul i, se poate reține propoziția:
Inima bate tare.

Observați!

Se respectă condițiile menționate anterior:

- sunetul l se află într-o silabă formată dintr-o vocală cunoscută și consoana nouă;
- sunetul i formează singur silabă;
- cuvintele au 2-3 silabe;
- cuvintele nu conțin diftongi, triftongi și nu reprezintă excepții de la regulile limbii.

Pasul a II-lea este reprezentarea grafică a cuvintelor:

- a)
- b)

**Despărțirea în
silabe a
cuvintelor**

În **pasul al III-lea** se despart cuvintele în silabe. Dacă există elevi care nu au deprinderile de despărțire a cuvintelor în silabe, profesorul cere elevilor să despartă toate cuvintele din propoziție, pentru a exersa; dacă nu e necesar exercițiul, se poate trece direct la

**Analiza
componentei
sonore a
silabelor**

cuvântul în care se află sunetul de predat, se desparte în silabe, silabele în sunete.

Se află, astfel, locul sunetului nou și se reprezintă în scris.

a) |-----|. propoziția

|-----| |-----| cuvintele

|---| |---| |---| |---| silabele

|| || sunetele

b) |-----|. propoziția

|-----| |-----| |-----| cuvintele

|---| |---| |---| |---| |---| silabele

| || || sunetele

Pasul a IV-lea urmărește formarea auzului fonematic. Elevii vor fi puși în situația de a recunoaște sunetul nou în diferite cuvinte. Pentru aceasta profesorul pronunță diferite cuvinte în care sunetul nou se află în diferite poziții (la început, în interior, la sfârșit) și elevul sesizează locul acestui sunet. În continuare, elevii dau exemple de cuvinte în care se află sunetul predat. În același scop, profesorul organizează jocuri cu elevii. Astfel, el pronunță diferite cuvinte care conțin sau nu sunetul respectiv. Elevii sunt atenți și fac diferite gesturi dacă sesizează sunetul (ridică mâna, bat din palme etc.).

Alte exerciții

Exercițiile pot continua, în funcție de nivelul auzului fonematic al elevilor. Astfel, se pot prezenta 1-2 propoziții sau versuri din care elevii să descopere cuvintele care conțin sunetul nou. În mintea elevilor se desfășoară un întreg proces de analiză fonetică. Ei despart cuvintele în silabe și silabele în sunete și descoperă dacă există sunetul nou și în ce loc se află. Aceste exerciții sunt necesare deoarece elevii învață să sesizeze toate sunetele din cuvinte, ceea ce asigură o scriere corectă, pentru că, în timp ce scriu pronunță în minte sau în șoaptă fiecare sunet pe care-l reprezintă în scris prin literă. Dacă se trece cu ușurință peste aceste momente se poate ajunge în situația ca unii elevi să nu sesizeze toate sunetele și de aici, în scris, omit litere.

**Prezentarea
literei de tipar**

În **pasul al V-lea** se prezintă litera corespunzătoare sunetului nou. De obicei, litera se prezintă pe o planșă în care se află litera mică și mare, de mână și de tipar, și un desen a cărui denumire începe cu sunetul respectiv. Apreciem că e bine ca prima prezentare a literei să nu se facă pe această planșă, deoarece elevii observă patru litere și un desen. Prima dată se prezintă litera singură, pe o planșă sau în abecedar. Unii învățători încearcă o analiză a elementelor componente ale literei (oval, bastonaș, cârlig etc.). apreciem că nu este cazul, deoarece, în cazul literei de tipar, bastonașul nu e bastonaș, ovalul nu e oval etc. Un asemenea exercițiu ar încurca elevii. Litera se prezintă elevilor și ei o caută în alfabetarul mic și o prezintă profesorului.

**Recunoaștere
a literei**

În **pasul al VI-lea** se urmărește recunoașterea literei. Pentru aceasta se prezintă planșa la care ne-am referit mai sus, se recunoaște litera nouă în partea de sus a abecedarului, unde sunt

cuvinte scrise pe silabe și în diferite reviste sau ziare cu care elevii vin la școală.

**Compunere de
cuvinte cu litera
nouă**

Pasul al VII-lea are în vedere construirea unor cuvinte în care se află litera nouă. Profesorul pronunță un cuvânt și elevii îl despart în silabe. Apoi profesorul compune cuvântul pe stelaj din silabe și elevii fac același lucru cu alfabetarul mic, pe bancă. Profesorul are grijă să explice elevilor fiecare mișcare pe care o face. În continuare, scoate la tablă 2-3 elevi, care compun alte cuvinte și efectuează aceleași mișcări, pe care le prezintă cu voce tare. Ceilalți elevi lucrează în bănci.

Cuvintele compuse astfel se aleg cu grijă. Ele nu conțin aglomerări de consoane, diftongi și triftongi, care ar fi mai greu de sesizat de unii copii.

**Asigurarea
pronunției
corecte a
cuvintelor**

În pasul al VIII-lea se asigură pronunția corectă a tuturor cuvintelor de pe pagină, deoarece pronunția corectă asigură citirea corectă și scrierea corectă. Pentru aceasta profesorul trece la intuirea imaginii din abecedar. El pune un set de întrebări în legătură cu imaginea care să determine elevii ca, în răspunsuri, să pronunțe cuvintele din text. Dacă se constată devieri de la limba literară, profesorul corectează pronunția elevilor respectivi.

Este important să acordăm atenție mare asupra calității pronunției. Unii elevi vin la școală cu influențe din familie, din regiune în legătură cu sensul și pronunția cuvintelor. Chiar dacă este din zona respectivă, profesorul urmărește formarea la elevi a deprinderilor de exprimare în limba română literară.

**Formarea
câmpului vizual
de citire**

Pasul al IX-lea constă în citirea cuvintelor scrise pe silabe. Prin citirea acestor cuvinte se urmărește trecerea de la recunoașterea literelor la formarea câmpului vizual de o silabă, în vederea trecerii la citirea integrală a cuvintelor.

Atenție!

Sunt elevi care recunosc literele, dar nu reușesc, până la sfârșitul clasei I, să-și formeze un câmp vizual de cel puțin un cuvânt. Ei citesc, în continuare, pe litere sau pe silabe. Acest aspect nu este un motiv pentru repetarea clasei. Practica a dovedit că în clasa următoare, datorită dezvoltării fizice și intelectuale, performanțele elevului în legătură cu cititul sunt îmbucurătoare.

**Cele două
forme de
predare a scris-
cititului**

În continuare, activitatea de predare la clasa I poate urma două direcții:

- 1 - organizarea a două lecții distincte, de citire și de scriere;
- 2 – predarea integrată a citit-scrisului.

Practica didactică a demonstrat că abordarea primei forme, adică lecții distincte de citire și de scriere, duce la ruperea legăturii dintre cele două lecții, precum și creșterea gradului de plictiseală a elevilor în lecția de scriere, unde execută același lucru timp de 45 de

minute. Din aceste motive, în ultimii 10 ani se practică predarea integrată a citit – scrisului, adică realizarea, în fiecare din cele două lecții, a obiectivelor specifice citirii și scrierii.

În ultima perioadă a mai apărut o experiență nouă, interesantă, care are în vedere formarea, în avans, a deprinderilor de citire a 4-5 litere și apoi trecerea la scrierea acestora. Acest procedeu are avantajul că asigură o pronunție corectă a cuvintelor înainte de trecerea la scrierea lor.

3.2.2.2. Organizarea lecțiilor distincte, de citire și de scriere

Prima formă de organizare a lecțiilor

În situația în care într-o clasă sunt copii cu care se lucrează mai greu în formarea deprinderilor de citire și de scriere, se pot organiza, pe o perioadă de timp, lecții distincte de citire și de scriere.

În urma citirii cuvintelor scrise pe silabe, observăm că elevii sunt tentați să respire puțin după fiecare silabă. Dacă neglijăm acest lucru și trecem la citirea textului, s-ar putea ca unii elevi să-și formeze o citire sacadată, care împiedică conștientizarea citirii. De aceea, după citirea grupurilor de cuvinte și înainte de trecerea la citirea textului, este bine să punem diferite întrebări elevilor și să facem exerciții de respirație, ca să-i scoatem din ritmul sacadat.

Citirea textului

Prima citire a textului se realizează de către elevi în șoaptă, ca să se poată auzi. Nu li se cere să citească în gând, deoarece citirea în gând se formează după citirea cu voce tare.

Citirea în șoaptă

În continuare, se pun întrebări în legătură cu textul, pentru a verifica în ce măsură citirea a fost conștientă sau nu.

Citirea în lanț

Urmează citirea în lanț a textului. Aici profesorul antrenează cât mai mulți elevi, indiferent de nivelul deprinderilor de citire. Precizăm că, elevii care citesc corect și nu sunt antrenați în exersarea deprinderilor un timp îndelungat, s-ar putea să-și piardă din aceste deprinderi.

Respectarea ritmului de citire

Este important, de asemenea, să respectăm ritmul de citire al fiecărui elev, deoarece, în clasa I, copiii învață să citească întâi corect și apoi repede.

Citirea model

După citirea în lanț a textului, urmează citirea model a acestuia. În legătură cu acest moment sunt o serie de păreri. Unii citesc model la început. Noi considerăm că nu e eficient, deoarece unii elevi pot memora cele 3-4 propoziții și, în continuare, vor recita textul, nu-l vor citi. Pe lângă aceasta, elevii nu beneficiază de încărcătura emoțională a textului, decât după ce-l vor cunoaște. Alții desfășoară citirea model la sfârșitul orei. În această situație elevii nu mai rețin modelul de citire și nu beneficiază de acest moment al lecției.

Citirea după model

De asemenea, citirea model înseamnă citirea textului de către profesor, în ritmul clasei, cu o pronunție clară și corectă a cuvintelor, cu interpretarea puțin mai accentuată a semnelor de punctuație.

Citirea selectivă

Deci, după citirea în lanț, urmează citirea model, iar, după acest moment, profesorul organizează citirea după model. Profesorul cunoaște nivelul formării deprinderilor de citire și antrenează în acest

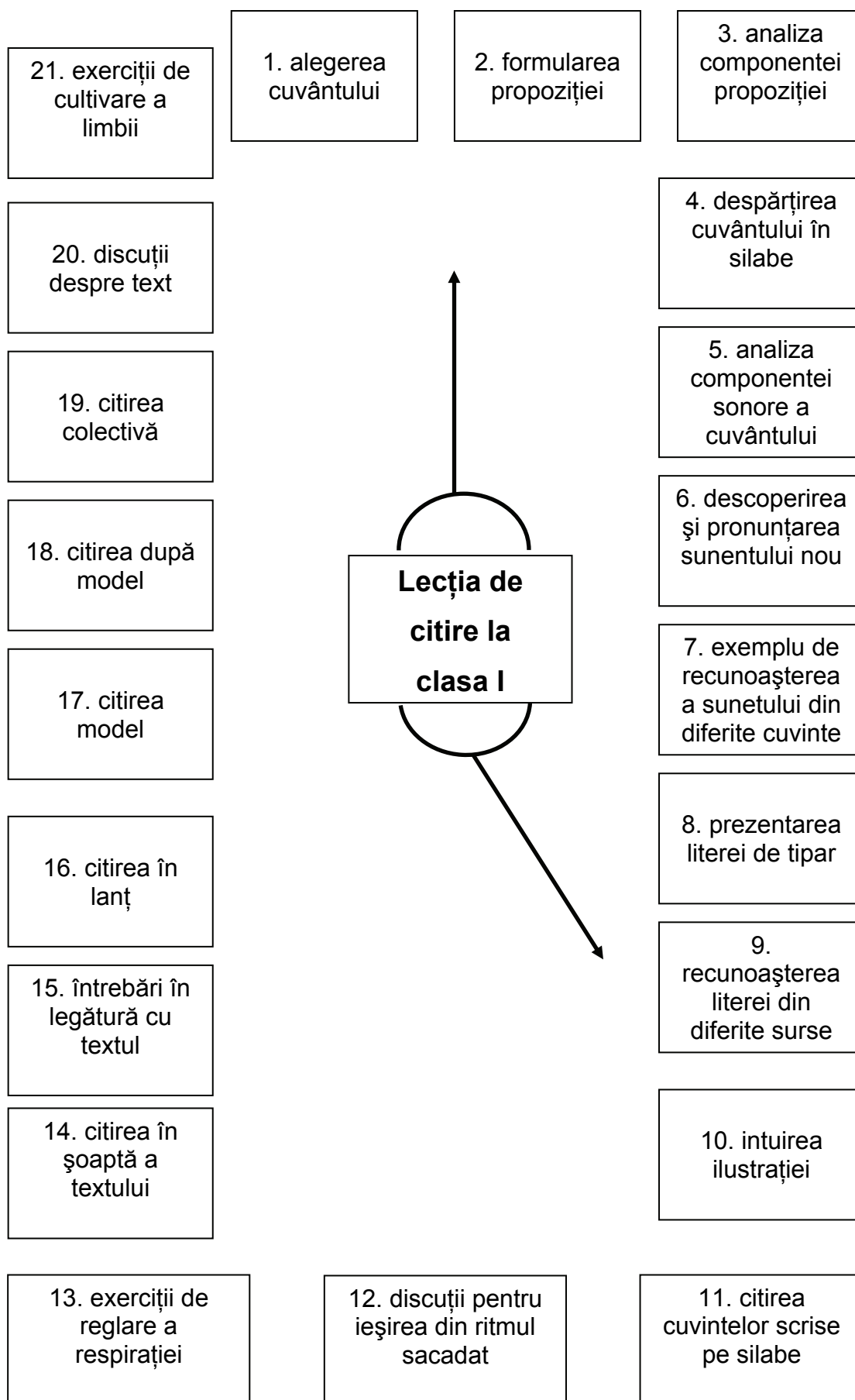
exercițiu elevii care au nevoie să exerseze citirea după modelul cadrului didactic.

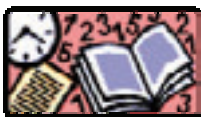
Momentul următor este citirea selectivă a textului. Aici profesorul verifică în ce măsură elevii și-au însușit conținutul textului.

<p>Discuții despre text</p>
--

În continuare, pentru formarea deprinderilor de exprimare, profesorul desfășoară cu elevii discuții despre text. Întrebările trebuie puse în așa fel încât răspunsurile alăturate să se constituie într-un discurs despre text. Este necesar un asemenea exercițiu deoarece multe cadre didactice urmăresc doar răspunsul la fiecare întrebare, nu și formarea la elevi a deprinderilor de exprimare în 4-6 propoziții așezate într-o ordine logică.

La sfârșitul lecției de citire, în funcție de timp și de problemele elevilor cu privire la exprimare, se desfășoară exerciții pentru cultivarea limbii. Acestea se pot găsi pe pagina abecedarului sau pot fi inițiate de profesor.

Test de autoevaluare 1

1. Elaborați un proiect didactic pentru lecția de citire la clasa I: „Predarea literei ș”.

Pentru elaborarea proiectului revedeți unitatea de învățare 2, în conținutul căreia ați aflat cum se proiectează o lecție.

Urmărește demersul sugerat de schema de la pagina anterioară.

Elaborează proiectul didactic în următoarele două pagini.

Verifică-te după proiectul de la „Răspunsuri”.

Scrierea

Lecția a doua este de scriere și aici etapele au o succesiune specifică.

**Prezentarea
literei**

Primul pas constă în citirea textului și prezentarea literei de mână, în întregime și pe elemente componente. Dacă este nevoie, profesorul exersează cu elevii scrierea elementelor grafice din care e compusă litera nouă. Ca și la litera de tipar, litera nouă de mână se prezintă singură, nu alăturată de altă literă, ca să se evite confuziile.

**Scrierea
demonstrativă**

În pasul al II-lea, profesorul demonstrează la tablă cum se scrie litera de mână și explică elevilor fiecare mișcare, precizând că instrumentul de scris nu se ridică de pe suport. În continuare, scoate 2-3 elevi la tablă care scriu litera și descriu fiecare mișcare, așa cum a făcut și profesorul. În acest timp, elevii clasei execută aceleași mișcări în aer cu stiloul închis.

Profesorul urmărește ca elevii să mânuiască în mod corespunzător stiloul: instrumentul de scris să fie cuprins de cele trei degete, mișcările necesare pentru scriere să se realizeze din cele trei degete și prin mișcarea mâinii din încheietură.

Pasul al III-lea este dedicat pregătirii pentru scriere. Profesorul face exerciții pentru „încălzirea” mușchilor mâinii: se închide și se deschide pumnul, se mișcă mâna din încheietură cu pumnul închis, elevii plimbă degetele pe bancă imitând cântatul la pian, lovesc ușor cu degetele în bancă încercând să imite ploaia etc. Dacă se observă o stare de plictiseală, de amorțeală, profesorul execută cu elevii mișcări de brațe, alergări ușoare pe loc, jocuri distractive.

**Scrierea
literei**

În pasul al IV-lea se scrie litera. Înainte de a trece la scriere, profesorul reamintește poziția corectă la scris:

- tălpile picioarelor pe podea;
- mâna dreaptă cu cotul pe bancă;
- caietul ușor înclinat spre stânga;
- între bancă și piept să fie o distanță de un pumn;
- mâna stângă susține caietul.

În timpul scrierii, pe bancă nu se află alte cărți, caiete sau obiecte.

Profesorul explică unde se scrie litera care reprezintă titlul și precizează că primul rând începe la două degete de-ale elevului de la linia de margine.

La început se scriu trei litere, după care profesorul verifică dacă toți elevii au scris corect litera. Cei care au respectat ce li s-a spus mai scriu trei litere, iar ceilalți scriu, pe rând, în prezența profesorului.

Se face din nou verificarea scrierii și se aplică același procedeu până se scriu 1-2 rânduri. Este bine să se meargă în pași mici ca să se asigure o scriere corectă.

Dacă sunt elevi care nu pot scrie decât cu mâna stângă, ei vor adopta poziția inversă la scriere și vor executa aceleași mișcări.

Cercetările efectuate au dus la concluzia că nu e bine să fie forțați să scrie cu mâna dreaptă.

După ce elevii au scris corect 3-4 rânduri cu litere, pot trece la alte activități. Cei care nu reușesc să scrie bine litera, continuă exercițiul.

Atenție!

Atragem atenția că scrierea unui număr mare de rânduri sau de pagini întregi nu duce la îmbunătățirea scrierii ci la deteriorarea ei, pentru că mâna elevului obosește, dacă este solicitat prea mult.

În scrierea cuvintelor putem distinge trei etape, care se evidențiază prin efortul depus de elevi.

Copiere

Prima etapă este copierea cuvintelor după modelul oferit de profesor. Modelul este scris pe tablă sau pe o planșă. Înainte de a trece la scrierea cuvântului se face analiza acestuia: despărțirea în silabe, legături între litere etc. În această etapă efortul elevilor este minim, ei urmăresc modelul și scriu cuvintele întocmai pe caiete, profesorul urmărește permanent calitatea și corectitudinea scrierii și intervine de câte ori e nevoie.

Transcriere

În etapa a doua profesorul prezintă elevilor cuvinte scrise cu litere de tipar și le cere să le scrie cu litere de mână. Etapa se numește transcriere. Profesorul organizează întâi discuții cu elevii în legătură cu componența cuvintelor, cu scrierea literelor și cu realizarea legăturilor dintre litere.

În timpul transcrierii cuvintelor, profesorul urmărește fiecare elev, indiferent de nivelul deprinderilor de scriere. Facem această precizare deoarece practica didactică a dovedit că lipsa de control a celor care dădeau semne că au deprinderi de scriere formate duce, de multe ori, la deteriorarea scrierii.

În această etapă elevul, urmărește forma literelor de mână și realizarea legăturilor dintre ele.

Dictare Autodictare

Etapa a treia constă în scrierea liberă a cuvintelor sau dictarea / autodictarea. Contribuția elevilor este, de această dată, completă. Profesorul cere elevilor să scrie anumite cuvinte. Este important ca acestea să îndeplinească anumite cerințe:

- să fie cunoscute de elevi;
- să fie pronunțate corect de elevi;
- să nu conțină aglomerări de consoane, diftongi și triftongi pe care nu i-au învățat;
- să nu facă parte din excepțiile limbii, adică să se pronunțe într-un fel și să se scrie în alt fel.

Înainte de a trece la scrierea cuvintelor, profesorul se încredințează că elevii pronunță corect cuvintele. O pronunție incorectă duce la scriere incorectă.

Scrierea propozițiilor

În ultima parte a lecției de scriere elevii trec la scrierea propozițiilor. Profesorul alege cu grijă propozițiile ce urmează să fie scrise de elevi. Acestea se înscriu în anumite cerințe:

- să fie în legătură cu textul parcurs la lecția de citire;
- cuvintele care o compun să conțină litera nou învățată;
- să fie formată din 2-4 cuvinte;
- cuvintele să nu se înscrie în excepțiile limbii.

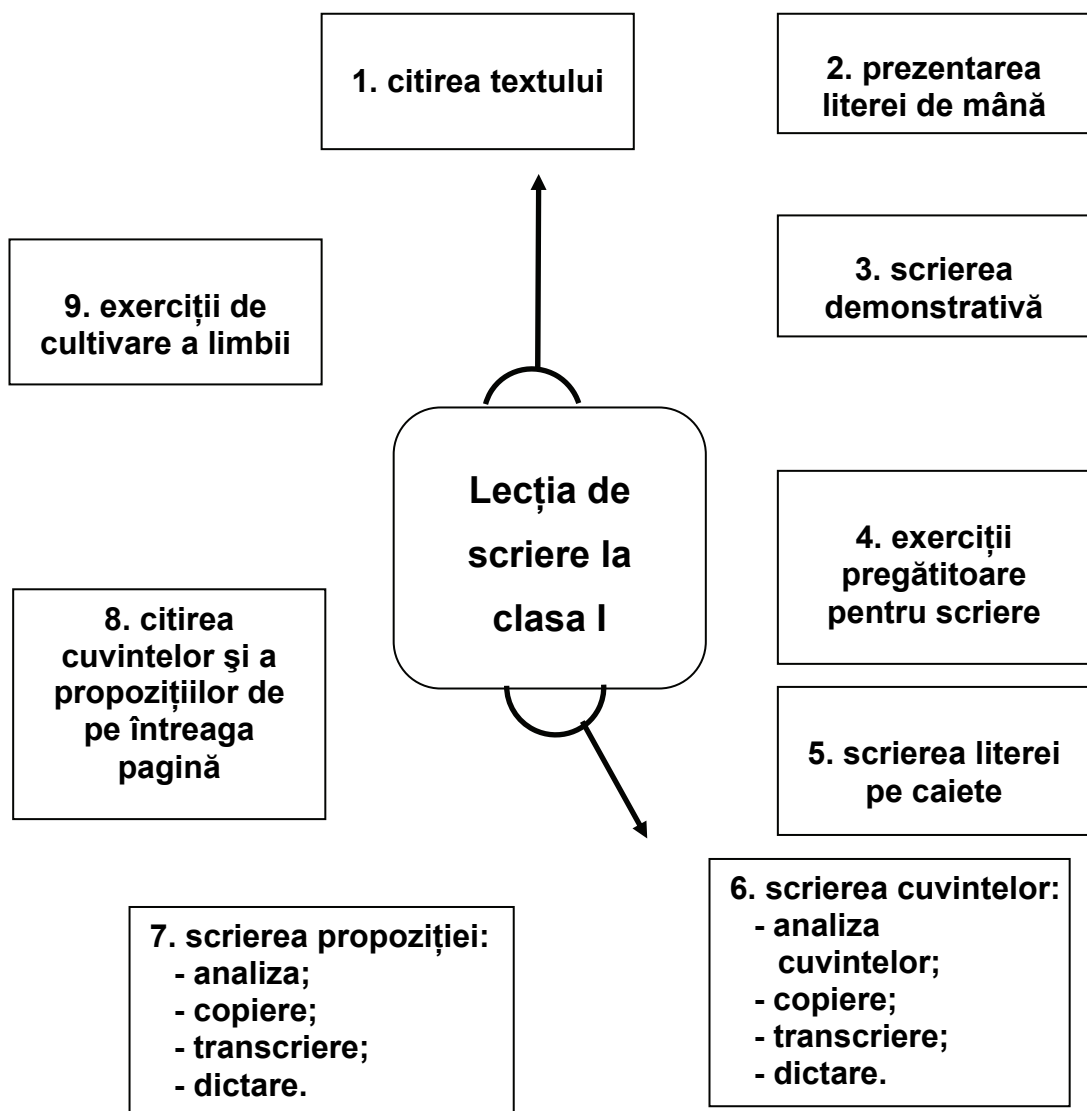
În scrierea propozițiilor se pot parcurge cele trei etape menționate la scrierea cuvintelor.

Atenție!

Profesorul cunoaște nivelul deprinderilor de scriere ale elevilor și este liber să analizeze și să hotărască prin care dintre etape trece cu toți elevii sau numai cu o parte din aceștia. Trecerea prin cele trei etape nu este obligatorie. Atragem atenția că neglijarea primelor două etape și atunci când este nevoie de ele duce la acumulări de greșeli în scriere, care nu se mai pot îndrepta dacă se descoperă mai târziu.

În încheierea lecției, elevii citesc cuvinte și propozițiile de pe pagină scrise cu litere de tipar și de mână.

**Încheierea
lecției**

Test de autoevaluare 2

1. Elaborați un proiect didactic pentru o lecție de scriere la clasa I.

Pentru elaborarea proiectului revedeți unitatea de învățare 2, partea în care se arată cum se proiectează o lecție.

Urmărește demersul prezentat în pagina anterioară.

Elaborează proiectul didactic în următoarele două pagini.

Verifică-te în legătură cu demersul lecției după proiectul de la „Răspunsuri”.

3.2.2.3. Predarea integrată a citit – scrisului

**Cuplarea
lecțiilor de
citire și
scriere**

Predarea integrată a celor două discipline specifice clasei I, citirea și scrierea, a apărut ca o necesitate în practica didactică, deoarece urmăresc formarea la elevi a unor deprinderi care se determină unele pe altele. Astfel, fără formarea auzului fonematic și fără o pronunție corectă a cuvintelor, nu se pot însuși citirea și scrierea. Dacă elevii nu citesc corect, nu scriu corect etc.

Predarea integrată a celor două discipline asigură o varietate de forme de organizare a lecțiilor care asigură participarea activă a elevilor, angajarea lor în procesul de predare – învățare.

Metodologia predării rămâne neschimbată; noutatea constă în combinarea activităților de citire cu cele de scriere.

Noua formă de organizare a procesului de predare – învățare presupune organizarea a două lecții care se completează una pe alta.

**Prima lecție
de citit – scris**

În prima lecție etapele sunt următoarele:

- alegerea cuvântului din care se extrage sunetul;
- formarea propoziției în care se află cuvântul respectiv;
 - o analiza componentei propoziției;
 - o despărțirea în silabe a cuvântului ales inițial;
 - o analiza componentei sonore a cuvântului;
 - o descoperirea sunetului nou și exersarea pronunției acestuia;
 - o recunoașterea sunetului în diferite cuvinte;
 - o prezentarea literei de tipar;
 - o recunoașterea literei noi din diferite surse;
 - o intuirea ilustrației din manual;
 - o citirea cuvintelor scrise pe silabe;
 - o prezentarea literei de mână;
 - o scrierea demonstrativă a literei noi;
 - o exerciții pregătitoare pentru scriere;
 - o scrierea literei pe caiete;
 - o scrierea cuvintelor (analiza componentei cuvintelor, copierea, transcrierea, dictarea / autodictarea);
 - o exerciții de cultivare a limbii.

**Etape comune
cu lecția de
citire**

**Elemente de
noutate. Etape
specifice
lecției de
scriere**

A doua lecție

În cea de a doua lecție se parcurg următoarele etape:

- o discuții pentru trezirea interesului față de conținutul textului;
- o citirea în șoaptă a textului de către elevi;
- o întrebări în legătură cu textul;
- o citirea în lanț;
- o citirea model a profesorului;
- o citirea după model;
- o citirea selectivă a textului;
- o discuții despre text;
- o scrierea propoziției (analiza componentei

- acesteia, copiere, transcrierea, dictare);
- citirea cuvintelor și a propozițiilor de pe pagină scrise cu litere de tipar și de mână;
- exerciții de cultivare a limbii.

Prezentăm, în continuare, proiecte de lecții ținute de cadre didactice la clasa I.

PROIECT DIDACTIC

Data:

Școala:

Învățător:

Clasa: I

Aria curriculară: Limbă și comunicare

Disciplina: Limba și literatura română – citit – scris –
predare integrată

Unitatea de învățare: Textul – mijloc de cunoaștere

Subiectul lecției: Sunetul și litera „f”

Tipul lecției: Predare - învățare

Durata: 2 x 45 min.

Scopul lecției:

- Asocierea sunetului cu litera „f”;
- Citirea și scrierea silabelor, cuvintelor și propozițiilor;
- Îmbogățirea vocabularului.

Obiective operaționale:

- O1 – să asocieze sunetul „f” cu litera corespunzătoare;
- O2 – să recunoască litera „f” mic de tipar în diferite surse;
- O3 – să formeze cuvinte care conțin litere „f” mic de tipar;
- O4 – să citească corect și conștient cuvinte, propoziții (text), în mod independent, în șoaptă, cu voce tare, pe baza explicațiilor învățătorului și a citirii demonstrative;
- O5 – să formeze și să citească propoziții cu 3 – 5 cuvinte;
- O6 – să scrie corect litera „f” mic de mână;
- O7 – să scrie corect cuvinte și propoziții;
- O8 – să completeze cuvintele cu silabe în care se află litera „f”;
- O9 – să ordoneze cuvintele date pentru a obține propoziții;
- O11 – să folosească în enunțuri proprii, cuvintele nou întâlnite în text: domnitor, viteaz, oaste, luptă;
- O12 – să formuleze întrebări și răspunsuri pe baza textului citit;

Obiective afective:

- să participe activ la desfășurarea lecției;
- să manifeste interes pentru lecție.

Obiective psiho – motorii:

- să-și coordoneze activitatea oculo-motorie pentru citirea / scrierea simbolurilor grafice.

Strategii didactice:

1. Resurse procedurale:

- a) metode și procedee: jocul didactic, metoda fonetică analitică – sintetică, observația, conversația, explicația, exercițiul, demonstrația, ciorchinele;
b) forma de organizare: individual, pe grupe de 2 elevi, în lanț (3 echipe), frontal;

2. **Resurse materiale:** planșa cu litera „f” de tipar, planșa cu litera „f” de mână, manual, caiet, stelaj, alfabetar, planșa cu litere învățate, fișe de lucru, texte tipărite, ilustrații;

3. Forme și tehnici de evaluare:

- observația sistematică;
- evaluare orală;
- proba scrisă;
- tema de lucru în clasă.

Material bibliografic:

1. „Metodica predării limbii române în clasele primare” – Silviu Niță, Editura Aramis, 2001.
2. „Îndrumător pentru folosirea Abecedarului”- Marcela Peneș, Vasile Molan, Editura Aramis, 2001.
3. „Exerciții de vocabular” – Flavia Rucsandoiu, Editura Carminis.

Nr. crt.	Secvențele lecției	Conținuturi	Resurse			Metode de evaluare
			Metode	Mijloace didactice	Forme de activitate	
I	Moment organizatoric	Se asigură condiții optime pentru începerea orei.	conversația			
II	Reactualizarea cunoștințelor dobândite anterior	<p>Joc didactic: „Descoperă sunetul ” reprezentat în scriere printr-un grup de litere învățat!</p> <p>Se prezintă o planșă pe care sunt scrise cuvintele: cheie, ochelari, veche.</p> <p>Elevii citesc cuvintele, descoperă sunetul reprezentat în scriere printr-un grup de litere și precizează poziția lui în cadrul cuvântului.</p> <p>Se cere elevilor să precizeze numărul de sunete și numărul de litere pentru fiecare cuvânt și se completează pe planșă.</p> <p>Se verifică tema (calitativ și cantitativ).</p> <p>Sunt evidențiați elevii care au rezolvat corect tema, au scris</p>	conversația	planșă și marker	activitate frontală	evaluare orală
			exercițiul	caiete		

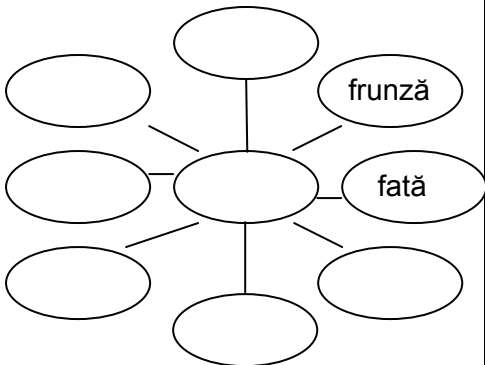
		<p>caligrafic și au un caiet îngrijit.</p> <p>Se deschid manualele și se citește textul integral, selectiv.</p> <p>Se poartă o scurtă conversație referitoare la conținutul textului.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Unde merge Enache? (la concert); - Explicați cuvântul „concert”! Alcătuiți o propoziție cu acest cuvânt! - Ce îndrăgește el? (muzica); - Cine este dirijorul? (Chelaru Costache); - Ce primește dirijorul? (un buchet de narcise). <p>Doi elevi vor prezenta, cu ajutorul învățătorului, în câteva propoziții, conținutul textului.</p> <p>Se cere elevilor să transforme una din propoziții, la alegere, într-o propoziție care exprimă o întrebare (interogativă).</p>	conversația explicația	manual	activitate frontală	evaluare orală
III	Captarea atenției	<p>Prezintă elevilor imagini cu figuri ale unor personalități ale țării noastre despre care am vorbit în lecțiile anterioare (George Enescu, Nicolae Grigorescu) și o imagine cu figura lui Ștefan cel Mare. Le explic cine a fost Ștefan cel Mare.</p> <p>Se analizează propoziția: „Ștefan a fost domnitor.”</p> <p>Cer elevilor să repete numele „Ștefan”.</p> <p>Despărțiți în silabe cuvântul! (Ște-fan).</p> <p>Din câte silabe este format cuvântul? (două).</p> <p>Care este prima silabă? Din câte sunete este formată? („ș”, „t”, „e” / 3).</p> <p>Care este a doua silabă? Din câte sunete este formată? („f”, „a”, „n” / 3).</p> <p>Elevii recunosc sunetul pe care nu l-au învățat, „f”.</p> <p>Se repetă cuvântul „Ștefan”.</p>	metoda fonetică analitico-sintetică	imagini cu figuri ale unor personalități românești	activitate frontală	evaluare orală
IV	Anunțarea temei noi și a obiectivelor	<p>Elevii sunt anunțați că vor învăța sunetul și litera „f” mic de mână, vor citi cuvinte, propoziții (text), vor scrie cuvinte și propoziții care conțin această literă.</p>	explicația			

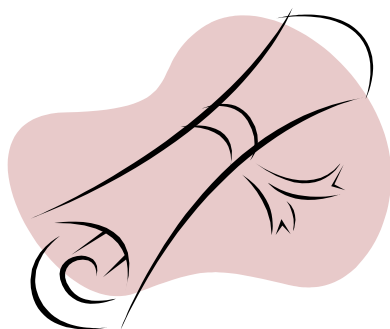
V	<p>Dirijarea învățării</p> <p>Se fac exerciții de pronunțare corectă a sunetului „f”. Învățătorul pronunță demonstrativ, elevii repetă în cor și individual.</p> <p>Se insistă asupra sonorității pure a sunetului, evitându-se vocala de sprijin „î”.</p> <p>Joc pentru descoperirea sunetului nou.</p> <p>Învățătorul spune mai multe cuvinte, iar elevii bat din palme la recunoașterea sunetului „f”.</p> <p>Elevii vor da exemple de cuvinte care încep cu sunetul „f”, conțin sunetul „f” și se termină cu sunetul „f”.</p> <p>Elevii despart în silabe cuvintele și localizează sunetul în cuvânt.</p> <p>Se cere elevilor să alcătuiască oral propoziții cu două din aceste cuvinte.</p> <p>Prezentarea literi „f” mic de tipar.</p> <p>Se prezintă planșa cu litera „f” mic de tipar. Elevii observă litera.</p> <p>Descoperirea literei „f” mic de tipar în alfabetare și în materiale tipărite.</p> <p>Se cere elevilor să recunoască litera „f” mic de tipar printre alte litere ale alfabetarului mare. Apoi, individual, elevii caută în alfabetar litera „f” mic de tipar.</p> <p>Se cere elevilor să încercuiască litera „f” mic de tipar din texte tipărite.</p> <p>Intuirea imaginilor din manual.</p> <p>Se denumesc obiectele din imagini (frunza, nufăr, coif).</p> <p>Se intuiesc imaginile mici din manual.</p> <p>Se alcătuiască la stelaj cuvintele „frunza” și „nufăr”, după ce acestea sunt analizate. Cuvântul „frunza” are două silabe, prima silabă este „frun” și este formată din sunetele: „f”, „r”, „u”, „n”, a doua silabă este „za” și este formată din sunetele: „z” și „a”.</p>	<p>demonstrația exercițiul explicația</p> <p>jocul didactic</p> <p>exercițiul</p> <p>observația explicația</p> <p>exercițiul</p> <p>metoda fonetică analitico- sintetică</p>	<p>planșa cu litera de tipar</p> <p>alfabetare, fișe cu propoziții tipărite</p> <p>alfabetar</p>	<p>activitate independen- dentă</p> <p>activitate frontală</p> <p>activitate independen- dentă</p> <p>activitate frontală</p>	<p>evaluare orală</p> <p>evaluare orală</p> <p>evaluare orală</p>
---	--	--	--	---	---

	<p>Se citesc cuvintele formate cu toată clasa, pe silabe și apoi în întregime.</p> <p>Se intuiește imaginea mare din manual și se alcătuiește la stelaj o propoziție, după ce este analizată („Ștefan era curajos”).</p> <p>Elevii alcătuiesc singuri propoziții cu alfabetarele mici în echipe de doi copii.</p> <p>Citirea coloanelor de cuvinte.</p> <p>Se citesc coloanele de cuvinte mai întâi în șoaptă, de fiecare elev, în ritm propriu. Apoi se citesc cu voce tare; fiecare cuvânt este citit de alt elev.</p> <p>Prezentarea literei „f” mic de mână.</p> <p>Se prezintă litera „f” mic de mână.</p> <p>Se analizează elementele grafice din care este compusă (bucla pe două spații continuată cu o linie verticală sub rând și o virgulă).</p> <p>Se stabilesc asemănări și deosebiri cu alte litere.</p> <p>Se scrie litera „f” mic de mână model pe tablă, mai întâi întreaga, apoi descompusă în elemente grafice componente și iarăși întreagă.</p> <p>Se scrie în aer, cu stiloul închis, pe carte și pe bancă.</p> <p>Doi elevi vor scrie litera „f” mic de mână la tablă.</p> <p>Se recunoaște litera „f” mic de mână pe planșă.</p> <p>Se fac exerciții de încălzire a mușchilor mici ai mâinii (cântăm la pian, la vioară, plouă, ne spălăm pe mâini).</p> <p>Scrierea literei „f” mic de mână.</p> <p>Se reamintește poziția corectă în timpul scrierii.</p> <p>Se reactualizează cunoștințele referitoare la încadrarea corectă în pagină: data, titlul, alineatul, spațiul dintre litere.</p> <p>Elevii scriu trei litere. Se verifică modul de scriere; elevii care au</p>	<p>exercițiul</p> <p>explicația</p> <p>demonstrația</p> <p>conversația</p> <p>exercițiul</p>	<p>alfabetar mic</p> <p>planșa cu litera „f” mic de mână, cretă colorată</p> <p>cretă colorată</p> <p>caietul, stiloul</p>	<p>activitate pe echipe</p> <p>activitate individuală</p> <p>activitate individuală</p>	<p>evaluare scrisă</p>
--	--	--	--	---	------------------------

	<p>scris corect continuă, ceilalți sunt ajutați.</p> <p>Elevii scriu trei rânduri cu litera „f” mic de mână și cuvintele formate la stelaj, „frunză”, „nufăr”, „coif”, după ce au fost scrise ca model de învățător sau de elevi (cu ajutorul învățătorului).</p> <p>Se recitesc coloanele de cuvinte.</p> <p>Se construiesc propoziții cu ajutorul întrebărilor învățătorului referitoare la imaginea mare din manual.</p> <p>Se urmărește utilizarea în discuție a tuturor cuvintelor întâlnite în text.</p> <p>Citirea textului.</p> <p>Elevii citesc în șoaptă, în ritm propriu. Se citește textul de către elevi, fiecare propoziție de către alt elev.</p> <p>Citirea model.</p> <p>Citirea după model.</p> <p>Se pun întrebări în legătură cu conținutul textului.</p> <p>Cine a fost Ștefan cel Mare? Cum era Ștefan cel Mare? Cine amenința pacea Moldovei?</p> <p>Ce înalță Ștefan cel Mare după fiecare victorie? Era prețuit de popor? Din ce cauză?</p> <p>Se face citirea model, cu o pronunție clară și cu o intonație apăsată a semnelor de punctuație.</p> <p>Se citește după model (în lanț, de către toți copiii).</p> <p>Citire selectivă.</p> <p>Citește propoziția din care aflăm cine a fost Ștefan cel Mare! Citește propoziția din care aflăm cum era în luptă! Citește propoziția din care aflăm cum se ducea la luptă! Citește propoziția din care aflăm ce iubea Ștefan cel Mare!</p> <p>Se explică semnele de punctuație întâlnite în text.</p>	<p>conversația</p> <p>exercițiul</p> <p>conversația</p> <p>demonstrația</p> <p>conversația</p>		<p>activitate frontală</p> <p>activitate individuală</p> <p>activitate frontală</p> <p>activitate frontală</p>	<p>evaluare orală</p> <p>evaluare orală</p>
--	--	--	--	--	---

	<p>Exerciții de dezvoltare a vorbirii.</p> <p>Se explică cuvintele nou apărute în text: domnitor, viteaz, pace, luptă, oaste, frică, victorie, fapte și se introduc, oral, în propoziții.</p> <p>Se prezintă o planșă cu mai multe cuvinte. Se cere elevilor să găsească cuvintele cu aceleași înțeles pentru cuvintele date și să le unească.</p> <p>pace = liniște; oaste = armată; frică = teamă; victorie = biruință; domnitor = voievod; dușman = vrăjmaș; prețuit = apreciat; viteaz = curajos; luptă = bătălie.</p> <p>Se cere elevilor să alinte numele lui Ștefan și al Moldovei.</p> <p>Scrierea cuvintelor și a propozițiilor.</p> <p>Elevii scriu pe caiete cuvintele „fapte” și „frică”, după ce au fost analizate și scrise ca model pe tablă.</p> <p>Elevii vor transcrie propoziția „Ștefan cel Mare a fost domnitorul Moldovei.”</p> <p>Învățătorul verifică permanent scrierea.</p>	exercițiul	planșa, marker	activitate frontală	evaluare orală, formativă
	<p>Scrierea cuvintelor și a propozițiilor.</p> <p>Elevii scriu pe caiete cuvintele „fapte” și „frică”, după ce au fost analizate și scrise ca model pe tablă.</p> <p>Elevii vor transcrie propoziția „Ștefan cel Mare a fost domnitorul Moldovei.”</p> <p>Învățătorul verifică permanent scrierea.</p>	demonstrația exercițiul		activitate individuală	
VI	<p>Obținerea performanțelor</p> <p>Se prezintă o planșă pe care sunt scrise cuvintele:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ștefan, mare, avea, suflet; 2. purta, coif, Ștefan, un; 3. El, făcut, mari, fapte, a; <p>Elevii trebuie să ordoneze cuvintele pentru a obține propoziții.</p> <p>Echipa I – exemplul 1. Echipa II – exemplul 2. Echipa III – exemplul 3.</p> <p>După ce sunt ordonate cuvintele și obțin propoziții, un reprezentant al fiecărei echipe citește propoziția obținută, iar elevii vor transcrie propoziția.</p>	exercițiul	planșă	activitate pe echipe	evaluare orală, formativă

		<p>Se prezintă o planșă.</p> <p>Se cere elevilor să dea exemple de cuvinte care încep cu sunetul și litera „f”.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Echipa I va scrie cu cretă roșie; - Echipa II va scrie cu cretă galbenă; - Echipa III va scrie cu cretă verde; <p>Va câștiga echipa care are cele mai multe cuvinte scrise.</p>	metoda ciorchinelui		activitate pe echipe	
VII	Evaluarea performanței	<p>Elevii primesc o fișă. (vezi anexa).</p> <p>Elevii vor completa independent fișa de evaluare, apoi se va face o evaluare orală imediată.</p>	exercițiul	fișe de evaluare	activitate individuală	evaluare formativă
VIII	Asigurarea retenției și al transferului	<p>Se va reaminti litera învățată, se vor da exemple de cuvinte care conțin litera „f”.</p> <p>Se precizează tema pentru acasă: citirea textului din manual și transcrierea primelor trei propoziții din text.</p>	conversația			
IX	Închiderea activității	<p>Se fac aprecieri generale asupra comportamentului elevilor în lecție, se evidențiază elevii care au fost activi pe tot parcursul lecției.</p> <p>Activitate transdisciplinară: Audiție: „Povestiri istorice”.</p>				

Fișă de evaluare

1. Realizează corespondența dintre imagine și cuvântul care denumește obiectul din imagine:

elefant

fluture

floare

2. Completează cuvintele cu silabe care conțin litera „f”.

___ – tu – re;

___ – ță;

___ – so – le.

3. Dictare.

Descriptori de performanță

Suficient:

1. realizează corect corespondența pentru cel puțin o imagine;
2. completează corect cel puțin un cuvânt cu o silabă care conține litera „f”;
3. scrie după dictare o propoziție formată din 4 cuvinte, în care cel puțin 2 cuvinte să fie scrise corect.

Bine:

1. realizează corect corespondența pentru cel puțin două imagini;
2. completează corect cel puțin două cuvinte cu silabe care conțin litera „f”;
3. scrie după dictare o propoziție formată din 4 cuvinte, în care cel puțin 3 cuvinte să fie scrise corect.

Foarte bine:

1. realizează corect corespondența pentru toate imaginile date;
2. completează corect toate cuvintele cu silabe care conțin litera „f”;
3. scrie după dictare o propoziție formată din 4 cuvinte, în care cele 4 cuvinte să fie scrise corect.

PROIECT DIDACTIC

Data:

Școala:

Clasa: I

Învățător:

Aria curriculară: Limbă și comunicare

Obiectul: Limba și literatura română 2 ore

Subiectul: Grupul de litere *chi*, *Chi*

Tipul lecției: consolidare

Scop:

- consolidarea deprinderilor de citire și scriere corectă a cuvintelor care conțin grupul de litere *chi*;
- activizarea și îmbogățirea vocabularului cu cuvintele: *ciorchine, chirurg, lichid*;
- exersarea gândirii și a operațiilor acesteia: analiza, sinteza, comparația, abstractizarea, generalizarea;
- dezvoltarea atenției voluntare, a spiritului de observație;
- educarea unor atitudini corecte în lucrul în echipă, de comportare civilizată în societate.

Obiective operaționale:

- O1 – să citească un text în care se află cuvinte ce conțin grupul „chi”;
- O2 – să prezinte în 2-4 propoziții conținutul unui text citit;
- O3 – să scrie corect cuvinte și propoziții;
- O4 – să folosească în exprimare cuvinte care conțin grupul „chi”.

Tipul de învățare:

- după conținut – cognitivă;
- după modul de acțiune cu stimulii
 - prin identificare;
 - asociativă;
- după modul de organizare a stimulilor – inteligentă;
- după gradul de conștientizare – conștient dirijată.

Tipul de interacțiune – bazat pe activitatea elevului:

- dirijată, frontal;
- pe echipe;
- independentă;
- în perechi.

Strategii didactice: explicația, conversația, citirea explicativă, exercițiul, observarea, munca independentă, evaluarea în perechi, aprecierea verbală.

Tipul strategiei didactice: mixtă.

Mijloace de învățământ: planșe, obiecte, tablă magnetică, fișe de evaluare, jetoane – recompensă.

Bibliografie:

- MEC – „Curriculum pentru clasele I și a II-a”.
- Carmen Iordănescu – „Să dezlegăm tainele textelor literare”, Editura Carminis, 2004.
- Silvia Nuță – „Metodica predării limbii române în clasele primare”, Editura Aramis, 2000.
- Vasile Molan, Marcela Peneș – „Metodica desfășurării orelor de compunere – expunere”, EDP, București, 1983.
- Vasile Molan, Letiția Pârvulescu, Iulia Teodorescu – „Limba noastră-i o comoară – Exerciții de limba română pentru ciclul primar”, Editura Petron, București, 1991.

**DESCRIPTORI DE PERFORMANȚĂ
pentru fișa de evaluare**

Cerințe	FOARTE BINE	BINE	SUFICIENT
1	Scrie corect după dictare toată propoziția (4 cuvinte).	Scrie corect 3 cuvinte din propoziție.	Scrie corect 2 cuvinte din propoziție.
2	Scrie corect toate cuvintele.	Scrie corect 2 cuvinte.	Scrie corect un cuvânt.
3	Taie toate cuvintele greșite.	Taie două cuvinte greșite.	Taie un cuvânt greșit.
4	Completează corect toate propozițiile.	Completează corect două propoziții.	Completează corect o propoziție.

Momentele lecției	Unități de conținut	Descrierea demersului didactic	Evaluare
1. Moment organizatoric	Se creează condițiile psihopedagogice necesare pentru buna desfășurare a lecției.	Elevii își pregătesc rechizitele.	
2. Verificarea temei	Verificarea temei scrise cantitativ și calitativ (în măsura în care este posibil)		frontală, formativă
3. Captarea atenției și prezentarea obiectivelor	Se prezintă elevilor ce vor face în cadrul lecției.	Citirea textului „La teatru”, în lanț, selectiv. Discuții.	

<p>4. Dirijarea învățării</p> <p>1. <i>chitară, rochiță, chibrituri, caiet, păpușă, carte;</i></p> <p>2. Imagini: schiori, ochi, rechin.</p> <p>3. Cuvânt cu sens asemănător pentru <i>față</i>; Cuvânt cu sens opus pentru <i>nou</i>. Cuvânt care arată mai multe pentru <i>ridiche</i>.</p> <p>4. <u>roche</u> <u>trunchi</u> <u>așche</u> rochie trunchii așchie</p> <p>5. chis, des nez, chi chid, li</p> <p>6. chiu-ve-tă, cior-chi-ne, ge-nunchi</p> <p>7. (a) meu, chirurg., este, Tatăl (b) meu, este, vecinului, Numele, Achim. (c) are, vesel., un, Așchiuță, chip</p> <p>8. Propoziții cu cuvintele de la exercițiul 1.</p>		<p>Concurs pe grupe Se explică elevilor regulile concursului: fiecare probă va fi punctată cu un jeton, la sfârșit echipa câștigătoare fiind desemnată după numărul jetoanelor.</p> <p>1: Primul reprezentant al fiecărei grupe alege un obiect de pe catedră a cărui denumire cuprinde grupul „chi”. Îl arată elevilor, îl denumește și îl scrie pe tablă. Elevii îl vor scrie pe caiete.</p> <p>2: Reprezentantul următor va alege o planșă cu imagini, va denumi obiectul și va dicta denumirea acestuia.</p> <p>3: Elevul va găsi sensul cerut de doamna învățătoare (opus, asemănător, pluralul), va scrie cuvântul la tablă.</p> <p>4: Elevul va alege varianta corectă din cele două date, va scrie cuvântul pe tablă.</p> <p>5: Elevul va ordona silabele pentru a obține cuvântul corect.</p> <p>6: Elevul va despărți în silabe cuvintele de pe planșe la tablă.</p> <p>7: Elevul va ordona cuvintele în propoziții și le va scrie la tablă.</p> <p>8: Elevul va citi propoziția formată din cuvintele de la exercițiul 1 din caietele lor.</p> <p>La sfârșitul concursului colegii de bancă schimbă caietele și verifică scrierea cuvintelor. Desemnarea echipei câștigătoare și primirea recompenselor.</p>	<p>orală, formativă</p> <p>frontală</p> <p>în perechi</p>
--	--	--	---

	Concurs pe echipe (dacă permite timpul).	<p>Observație: pe parcursul concursului, în funcție de starea elevilor, se vor integra jocuri, cântece, exerciții fizice pentru a-i antrena.</p> <p>Joc pe echipe: fiecare echipă primește o hârtie pe care trebuie să scrie cât mai multe cuvinte cu „chi”, având caietele și cărțile închise. Câștigă echipa care a găsit cele mai multe cuvinte corecte.</p> <p>Activități interdisciplinare.</p>	
5. Obținerea performanței – asigurarea feedback-ului	Fișa de evaluare	<p>I1: să scrie după dictare o propoziție;</p> <p>I2: să completeze un rebus după imagini pentru a obține pe verticală CHI;</p> <p>I3: să taie varianta greșită din cele două date;</p> <p>I4: să completeze propozițiile date cu acele cuvinte potrivite din coloana alăturată.</p>	individuală scrisă
6. Asigurarea transferului		<p>Elevii primesc explicațiile necesare pentru rezolvarea sarcinilor de acasă și își notează tema.</p>	
7. Aprecieri în legătură cu desfășurarea lecției		<p>Se scot în evidență aspectele pozitive ale lecției.</p>	

NUME și PRENUME: _____

DATA: _____

3.3. Lucrare de verificare 3

1. Redactați un proiect didactic al celor două lecții de predare integrată a sunetului și literei ____ (la alegere).

Sugestii de redactare

- Observați etapele celor două lecții prezentate în paginile anterioare.
- Studiați modele de proiecte didactice.
- Alegeți din curriculum activitățile de învățare potrivite pentru lecția pe care o proiectați.
- Închipuiți-vă că desfășurați lecția la o clasă de nivel mediu.

● Notarea lucrării

- 0.5p – respectarea etapelor lecțiilor;
- 0.5p – antrenarea elevilor în timpul lecțiilor;
- 0.5p – varietatea activităților de învățare;
- 0.5p – asigurarea legăturii dintre tipul de lecție, obiective, metode de predare și structura lecției.

Total – 2p.

3.4. Predarea–învățarea limbii și literaturii române la clasa a II-a

**Perioada
postalfabetară**

De când s-a trecut la școlarizarea copiilor de la 6 ani, perioada postalfabetară, care se desfășura în clasa I, a trecut în clasa a II-a. Unii învățători tratează această etapă ca o prelungire a activității specifice clasei I, alții o neglijează și abordează textele literare de la începutul anului, după procedeul clasei a II-a.

Inițial, această etapă (inclusă în programa clasei I) avea ca obiective importante:

- formarea deprinderilor de citire a textelor mai lungi;
- redarea conținuturilor acestor texte;
- scrierea textelor formate din 3-5 propoziții.

Durata etapei era de 4-6 săptămâni.

În prezent etapa postalfabetară se desfășoară în clasa a II-a și urmărește realizarea aceluiași obiective referitoare la citire, scriere și exprimare. Citirea și scrierea se exersează în aceeași lecție. Dacă la unele clase, sunt probleme cu privire la formarea deprinderilor de citire și de scriere, se pot organiza, un timp, lecții de citire și, separat, de scriere.

**Momentele
lecțiilor din
etapa
postalfabetară.
Textul epic**

Lecțiile din această etapă ar putea avea următoarele momente:

• **Trezirea interesului pentru citirea textului**

Aici profesorul aduce elevilor informații cu privire la personajele și acțiunea textului, trezind curiozitatea elevilor și motivându-i pentru parcurgerea conținutului textului. El poate prezenta o povestire scurtă, de 3-5 propoziții, în legătură cu textul și, când elevii sunt atrași mai mult de povestire, se oprește și-i invită să afle singuri ce s-a întâmplat mai departe, prin citirea textului.

• **Citirea textului de către elevi, în șoaptă sau în gând**

În acest moment al lecției, elevii pătrund în „tainele” textului prin efort propriu. Cei care au formate deprinderile de citire cu voce tare opt abordează citirea în gând, pe când ceilalți pot continua cu citirea în șoaptă.

• **Întrebări în legătură cu acțiunea și cu personajele textului**

Pentru a se convinge dacă citirea textului a fost conștientă, profesorul are pregătit un set de întrebări pe care le adresează clasei. Întrebările nu se pun la întâmplare, ci urmărind acțiunea din text.

• **Citirea în lanț**

De obicei, elevii din clasa a II-a sunt solicitați să citească o propoziție, textele fiind mai scurte și profesorul dorind să verifice cât mai mulți elevi. În perioada postalfabetară elevii citesc mai multe propoziții, iar profesorul are în vedere fragmentele logice ale textului.

**Exercițiile de
scriere
acoperă 1/3
din oră**

• **Prezentarea, pe fragmente, a conținutului textului**

După citirea unui fragment, profesorul adresează elevilor întrebări privind conținutul acestuia și explică expresiile și cuvintele noi. La aceeași întrebare, profesorul poate solicita mai multe răspunsuri, acesta fiind un exercițiu eficient de educare a exprimării. În urma răspunsurilor primite, profesorul, împreună cu elevii, stabilește, în 1-3 propoziții, ce ar trebui reținut din ceea ce s-a citit.

Unele răspunsuri la întrebări pot fi date de elevi în scris sau pot fi scrise concluziile de la fiecare fragment.

• **Povestirea conținutului textului**

Dacă citirea pe fragmente s-a desfășurat corect, povestirea conținutului nu ar trebui să constituie probleme, deoarece în povestire se adună concluziile sau ce s-a reținut de la fiecare fragment.

• **Citirea model a profesorului.**

• **Citirea după model**

• **Citirea selectivă.**

• **Exerciții de scriere.**

Acest moment se organizează în funcție de problemele clasei referitoare la scriere. Este bine ca sarcinile de scriere să fie în legătură cu textul.

Atenție!

• **Exerciții de cultivare a limbii**

În funcție de conținutul și complexitatea unui text se acordă una sau mai multe ore pentru parcurgerea acestuia.

**Etapă
postalfabetară.
Textul liric**

Lecția în care se predă un text liric are următoarele momente:

- o scurtă prezentare a poeziei, în care se evidențiază unele aspecte mai atractive pentru copii;
- motivarea elevilor pentru cunoașterea poeziei;
- citirea textului în șoaptă;
- întrebări în legătură cu textul;
- citirea textului, explicarea cuvintelor și a expresiilor;
- citirea model a textului de către profesor;
- citirea după model;
- memorarea și recitarea unei strofe;
- exerciții de scriere.

**Abordarea
textului epic
în clasa a II-a**

După parcurgerea etapei postalfabetare, se urmăresc obiectivele specifice clasei a II-a, cu accent pe:

- formarea deprinderilor de citire corectă, conștientă și, dacă este posibil, expresivă;

- formarea deprinderilor de exprimare corectă;
- formarea deprinderilor de scriere corectă a textelor formate din 4-8 propoziții.

Momentele unei lecții în care se predă textul epic sunt următoarele:

❖ **Integrarea lecției în sistemul de lecții**

Aici profesorul face legătura cu alte lecții în care s-a predat un text scris de același autor și cu altele care au dezvoltat o temă asemănătoare.

❖ **Motivația elevilor pentru cunoașterea textului**

Profesorul trezește interesul elevilor pentru citirea textului prezentând aspectele cele mai atractive din text. Iată o asemenea prezentare înainte de citirea fragmentului din „Amintiri din copilărie”:

„Eu cunosc mulți copii. Cei mai mulți își ascultă părinții, dar sunt și unii care nu-i ascultă. O să citiți un text în care o să cunoașteți un copil care a fost rugat de mama lui să o ajute la treburi, dar el a fugit la scăldat. Ce i s-a întâmplat? O să aflați din text.”

❖ **Citirea textului de către elevi**

La această dată, cei mai mulți elevi ar trebui să citească în gând. Dacă unii nu pot, sunt lăsați să citească în șoaptă.

❖ **Întrebări în legătură cu textul**

❖ **Citirea în lanț a textului cu explicarea cuvintelor și a expresiilor**

Elevii citesc câte 2-4 propoziții sau fragmente. Exersarea citirii se realizează pe un număr mai mare de propoziții.

În această clasă, profesorul îi învață pe elevi să folosească dicționarul pentru explicarea cuvintelor noi.

Întrucât unul dintre obiective este și dezvoltarea exprimării, cuvintele noi, care ar trebui să intre în vocabularul activ după ce au fost explicate, sunt folosite în alte propoziții.

❖ **Citirea model a textului de către profesor**

Profesorul are în vedere ritmul de citire al clasei.

❖ **Citirea după model**

❖ **Întrebări în legătură cu textul**

Cu aceste întrebări, profesorul urmărește fragmentele textului.

❖ **Exerciții de scriere**

Răspunsul la 1-2 întrebări se realizează în scris.

Răspunsurile la întrebări, adunate, vor constitui povestirea conținutului textului.

❖ **Povestirea textului**

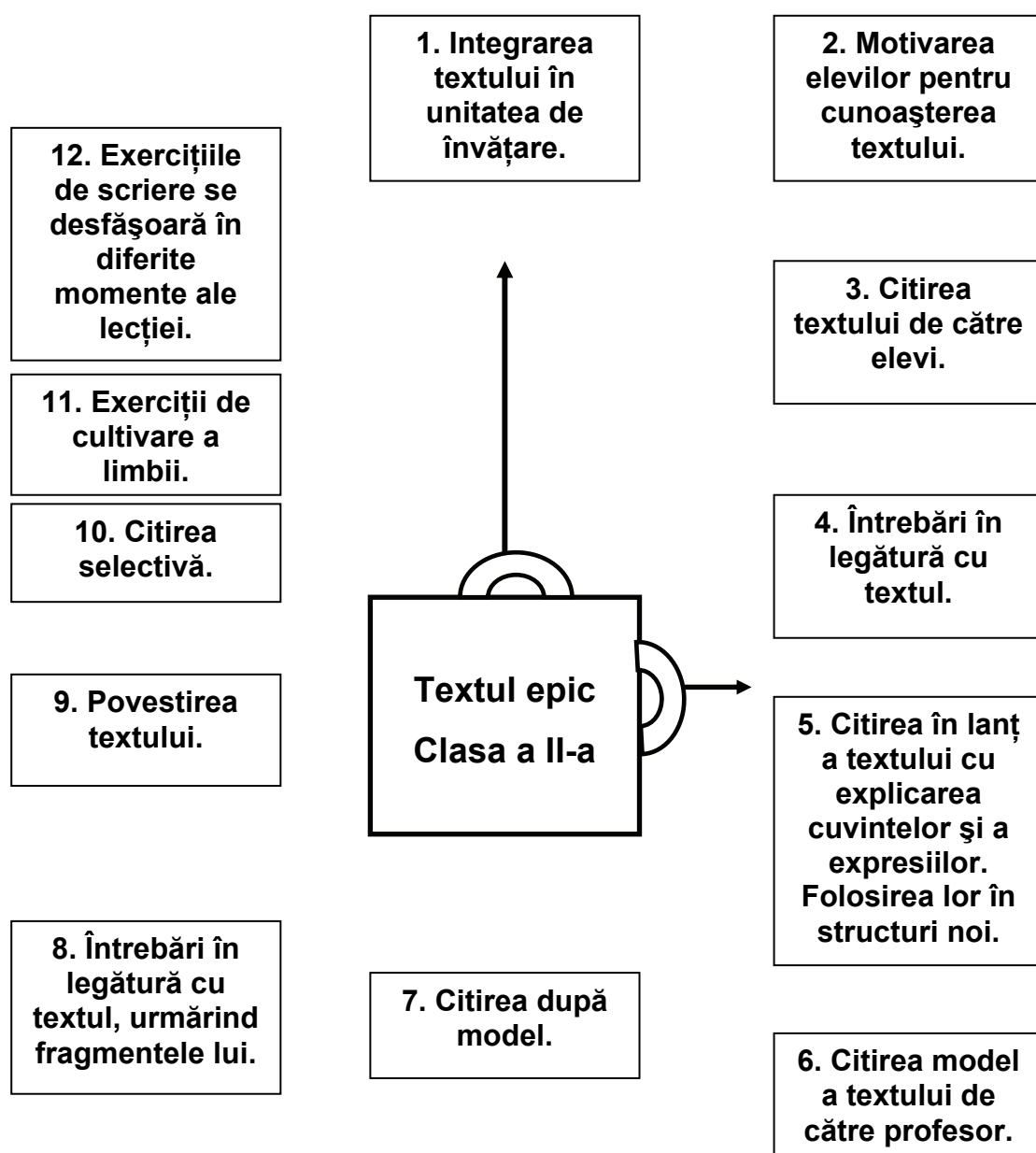
❖ **Citirea selectivă**

❖ **Exerciții de scriere**

Se realizează sarcinile de scriere cuprinse în manual.

❖ **Exerciții de cultivare a limbii**

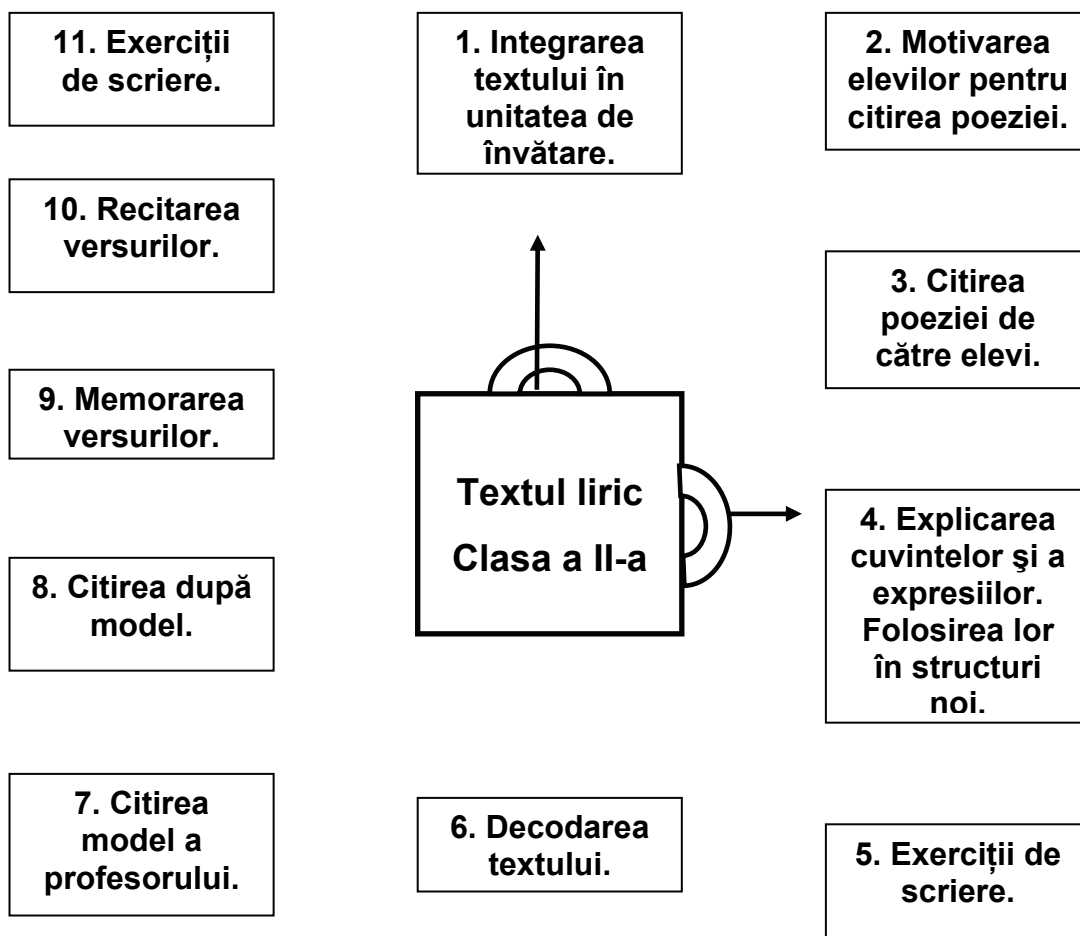
Se rezolvă exercițiile din manual.

Textul liric

Momentele lecției în care se predă textul liric sunt următoarele:

- motivarea elevilor pentru citirea poeziei;
- citirea poeziei de către elevi;
- explicarea cuvintelor și a expresiilor; folosirea lor în structuri noi;
- exerciții de scriere;
- decodarea textului;
- citirea model a profesorului;
- citirea după model;
- memorarea versurilor (cel puțin o strofă);
- recitarea versurilor;
- exerciții de scriere.

11. Exerciții de scriere.

1. Integrarea textului în unitatea de învățare.

2. Motivarea elevilor pentru citirea poeziei.

10. Recitarea versurilor.

3. Citirea poeziei de către elevi.

9. Memorarea versurilor.

**Textul liric
Clasa a II-a**

4. Explicarea cuvintelor și a expresiilor. Folosirea lor în structuri noi.

8. Citirea după model.

7. Citirea model a profesorului.

6. Decodarea textului.

5. Exerciții de scriere.

Unitățile de conținut

Predarea unităților de conținut se realizează pe baza textelor existente în manual. Pentru a se asigura înțelegerea acestora, este bine să se urmeze structura manualului. Pentru ca aceste cunoștințe să se fixeze, să se consolideze și să se transforme în deprinderi, profesorul urmărește să revină asupra lor de câte ori este nevoie.

Elaborarea mesajului oral

De exemplu, dacă s-a organizat lecția „Mesajul oral” și nu se revine asupra acestui aspect aproape în fiecare din lecțiile următoare, se pierde una din cele mai importante deprinderi de comunicare.

Elevii sunt puși în situația de a elabora un mesaj scris sau oral în fiecare lecție. Pentru aceasta este pus să spună 2-4 propoziții în legătură cu textul literar, cu un personaj, cu tema unui coleg, cu drumul de acasă până la școală, cu un eveniment etc.

Solicitarea elevilor pentru a elabora un mesaj are în vedere puterea lor de exprimare. Dacă încercăm să depășim brusc acest nivel, s-ar putea să formăm în mintea copilului ideea că el nu poate comunica și atunci se retrage, evită să vorbească etc. În formarea acestei deprinderi, pornim de la 2-3 propoziții așezate în ordine logică și ajungem la un mesaj mai dezvoltat. Pentru a atrage elevii în elaborarea de mesaje, căutăm temele cele mai cunoscute și mai atractive pentru ei; de asemenea, urmărim ca unele răspunsuri să fie formulate în propoziții dezvoltate sau în fraze.

O grijă permanentă o acordăm explicării termenilor cu care operăm, cum ar fi: text literar, personaj, vers, strofă etc. Acestea sunt primele noțiuni de teorie literară pe care și le însușesc elevii. Explicațiile nu se abat de la știință, dar sunt prezentate într-o formă accesibilă elevilor.

Predarea unor elemente de conținut poate porni de la analiza unor modele, de la compararea lor, încât elevul să nu-și însușească modelul, ci forma de redactare a mesajului. De exemplu, la lecția „Biletul”, se prezintă 2-3 bilete și se observă:

Biletul

- ce transmite cel care scrie;
- cum sunt propozițiile;
- cum începe și cum se sfârșește biletul;
- așezarea în pagină a textului.

După acest moment se trece la redactarea unui bilet cu aceeași temă. Se prezintă, oral, variante de conținut și apoi se trece la redactare. Fiecare elev își alege varianta pe care o dorește sau abordează alta. În momentul următor, cei care au redactat corect, scriu un bilet cu mesaj, la alegerea lor. Cu ceilalți, profesorul încearcă separat.

Scrierea imaginativă

În alte lecții, profesorul îi orientează pe elevi în redactarea unui text după materiale suport (ilustrații, benzi desenate, imagini pe suport de hârtie, pe calculator etc.). Aceste lecții încep cu analiza materialelor suport, cu formularea enunțurilor referitoare la fiecare dintre ele. În continuare, se ordonează enunțurile și se fac legături între ele, pentru realizarea unui text, care poate fi scris sau oral.

Alcătuirea unor texte după un șir de întrebări

Urmărind aceleași obiective, înlocuim, în alte lecții, materialul suport cu un șir de întrebări. Întrebările sunt formulate și ordonate în așa fel încât să acopere cele trei părți ale compunerii: introducere, cuprins și încheiere. Oral, se alcătuiesc mai multe variante de răspunsuri. Elevii își aleg variantele pe care le doresc, le așează în ordinea desfășurării acțiunilor și scriu textul.

Semnele de punctuație

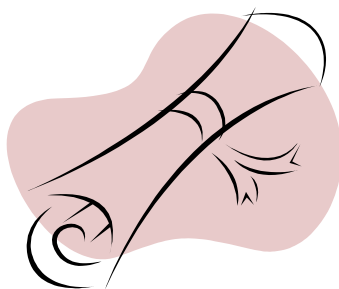
Folosirea semnelor de punctuație se evidențiază atât la citire cât și la scriere. La citire, elevii pot urma citirea model a profesorului,

dar este necesară și explicarea folosirii semnelor de punctuație în textele citite pentru conștientizarea acestora.

**Scrierea lui m
înainte de
p și b**

Din textul citit profesorul scoate cuvintele în care se află m înainte de p și b și observă împreună cu elevii că, în limba română, înainte de p și b se folosește m, pentru scrierea cuvintelor. Se caută alte cuvinte care conțin aceste litere și se folosesc în propoziții. În continuare, se trece la scrierea textelor în care se aplică mai multe reguli învățate: semne de punctuație, ortograme, m înainte de p și b etc.

Prezentăm în continuare, proiecte didactice ale unor lecții desfășurate la clasa a II-a.

DATA:
CLASA A II-A
ORA A II-A

PROIECT DIDACTIC

OBIECTUL: Limba română

SUBIECTUL: Recitarea versurilor.

Cuvinte cu înțeles asemănător

TEXT SUPORT: Poezia „Uite, vine Moș Crăciun”, de
Otilia Cazimir

TIPUL LECȚIEI: Transmitere și însușire de noi cunoștințe

SCOPUL:

- consolidarea deprinderii de a citi corect, curent, conștient și expresiv;
- îmbogățirea, nuanțarea și activizarea vocabularului;
- formarea capacității de utilizare corectă a sensurilor cuvintelor;
- dezvoltarea operațiilor gândirii (analiza, sinteza, comparația), a memoriei logice, a imaginației creatoare, a atenției voluntare.

OBIECTIVE OPERAȚIONALE

La sfârșitul orei, elevii vor fi capabili:

O1: să prezinte conținutul imagini principale din manual sub forma unor răspunsuri date la întrebări, pe baza observării directe;

- O2: să citească textul pe baza citirii model de către învățător;
 O3: să răspundă la cel puțin o întrebare referitoare la conținutul textului;
 O4: să alcătuiască cel puțin două enunțuri cu ajutorul cuvintelor noi, pe baza explicării acestora;
 O5: să indice cel puțin două perechi de cuvinte cu înțeles asemănător, pornind de la exemple.

ELEMENTE ALE ACTIVITĂȚII DE ÎNVĂȚARE

Tipuri de învățare: identificare, receptiv – reproductivă, creativă, verbală;

Tipuri de interacțiune: dialogată, expositivă, bazată pe activitatea personală a elevului;

Tipuri de strategii: mixte, algoritmice;

Tipuri de evaluare: formativă, orală, individuală, colectivă;

Metode și procedee: conversația, explicația, exercițiul oral și scris, problematizarea, jocul didactic;

Material didactic:

- planșe ilustrative ale anotimpului iarna;
- casetofon, casete audio;
- imagini și figurine cu Moș Crăciun;
- acuarele, pensule, lipici, fundiță;
- portretul Otiliei Cazimir;
- volume din opera poetei;

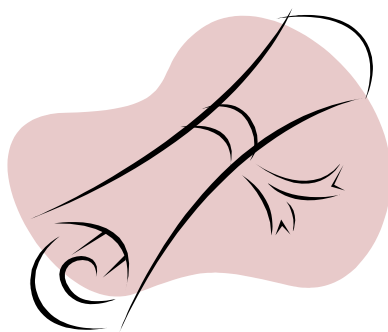
Manualul folosit: Marcela Peneș – „Limba și literatura română”, manual pentru clasa a II-a, Ed. Ana, București, 2004;

Material bibliografic:

- „Evaluarea în învățământul primar”, Ed. Humanitas, 1998;
- „Dicționarul școlar pentru clasele I-IV”, Ed. Ana;
- Carmen Iordăchescu, „Să dezlegăm tainele textelor literare”, Ed. Carminis, Pitești, 2004.

Nr. crt.	Secvențele lecției	Ob. op.	Conținutul învățării	Timp	Strategii didactice		
					Metode și procedee	Forma de evaluare	Material didactic
1	Moment organizatoric		Pregătirea celor necesare în vederea desfășurării în condiții optime a lecției.	1'			
2	Verificarea cunoștințelor		Despre ce am discutat ora trecută? Ce ați aflat despre Moș Crăciun?	5-7'			
3	Captarea atenției		Se realizează prin intonarea colindului „Moș Crăciun”.	4'	Conversația Observația dirijată Explicația	Individuală	Casetofon, casete, imagini despre Moș Crăciun
4	Anunțarea temei și a obiectivelor		Se anunță titlul lecției. Scrierea pe tablă și în	1'			

			caiete a datei, a titlului și a numelui autoarei poeziei.				
5	Dirijarea învățării	O2 O3	<p>Recitarea poeziei de către elevi.</p> <p>Conversație despre conținutul poeziei.</p> <p>Citirea poeziei pe roluri.</p> <p>Copierea strofei a patra, după scrisul de mână de la tablă.</p> <p>Exerciții de transcriere: cuvintele Moșului, cuvintele copiilor (după ce s-a făcut analiza fonetică a enunțurilor și așezarea enunțurilor în versuri).</p> <p>Citirea selectivă a poeziei (Călătoria, Dialogul cu copiii, Popasul la căsuța din vale etc.)</p>	20-25'	Conversația Explicația Transcrierea Exercițiul	Orală Individuală	
6	Obținerea performanței	O5	<p>Memorarea și recitarea primelor două strofe.</p> <p>Moș Crăciun a amestecat în sacul său cuvinte cu înțeles opus. Ajută-l să le pună la loc!</p> <p>seara ≠ sat oraș ≠ deal bătrân ≠ dimineața vale ≠ tânăr vin ≠ pleacă</p>	5'	Memorarea Jocul didactic	Individuală prin întrebări	Fișe de lucru
7	Evaluare		Se realizează pe întreg parcursul lecției, iar la sfârșitul ei se acordă calificative elevilor care s-au evidențiat.	1'			
8	Asigurarea retenției și a transferului		<p>Tema pentru acasă:</p> <p>Memorarea poeziei.</p> <p>Recitarea versurilor.</p> <p>Completarea versurilor cu lacune, din manual.</p>	1'			

Data: Aria curriculară: Limbă și comunicare
Clasa a II-a Obiectul: Limba română
Învățătoare:

Subiectul: Despărțirea cuvintelor în silabe;
scrierea cu â și î; scrierea ortogramelor

Text suport: „La drum cu Lizuca și Patrocle”

Tipul lecției: consolidare, recapitulare

Timp de lucru: 2 ore

PROIECT DIDACTIC

OBIECTIVE DE REFERINȚĂ:

- 1.2. să distingă sensul cuvintelor dintr-un enunț;
- 2.1. să îmbine enunțuri într-un mesaj propriu;
- 2.2. să pronunțe clar și corect enunțuri;
- 3.2. să desprindă informații esențiale dintr-un text citit;
- 3.3. să citească corect, fluent și expresiv un text cunoscut de mică întindere;
- 4.1. să scrie corect litere, silabe, cuvinte;
- 4.3. să utilizeze sensul cuvintelor noi în enunțuri proprii.

OBIECTIVE OPERAȚIONALE. Pe parcursul orei elevii vor fi capabili:

- O1: să citească corect, fluent și expresiv textele propuse, respectând intonația impusă de semnele de punctuație.
Obiectivul este atins dacă toți elevii citesc corect;
FB – citesc fluent corect și expresiv textele propuse, respectând intonația impusă de semnele de punctuație;
B – citesc corect în ritm propriu cu pauze scurte înaintea cuvintelor dificile;
S – citesc în ritm lent, cu revenire asupra unor cuvinte în scopul pronunțării sau intonării corecte a acestora.
- O2: să explice cuvintele și expresiile noi și să le folosească în enunțuri proprii;
FB – explică cuvintele și expresiile și le folosesc în enunțuri proprii;
B – explică doar cuvintele și le folosesc în propoziții;
S – găsesc explicații pentru cuvinte.
- O3: să folosească într-un text cuvintele: *într-o, într-un, dintr-un, dintr-o*. Obiectivul este atins dacă cel puțin 15 elevi completează corect.
FB – completează tot textul cu cele patru cuvinte;
B – completează corect trei enunțuri;
S – completează corect două enunțuri.
- O4: să despartă corect silabe cuvinte date;

FB – despart corect toate cuvintele propuse;
 B – despart corect trei cuvinte;
 S – despart corect două cuvinte.

O5: să completeze corect cu literele potrivite cuvinte care conțin literele „â” și „î”;

FB – completează corect toate cuvintele;
 B – completează corect trei cuvinte;
 S – completează corect două cuvinte.

O6: să motiveze dorința de asemănare cu un anumit personaj;

FB – motivează și aleg corect personajul;
 B – aleg un personaj, dar motivația este neclară;
 S – aleg personajul, dar nu reușesc să motiveze.

Tip de învățare: reproductiv operațională, creativă, prin exersare.

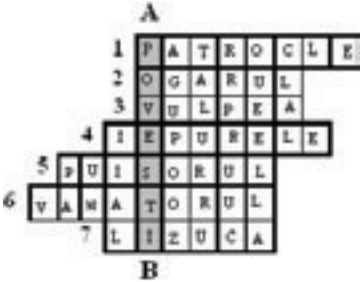
Tip de interacțiune: dialogată, prin activitatea elevilor;

Metode și procedee: exercițiul, jocul didactic, conversația, explicația;

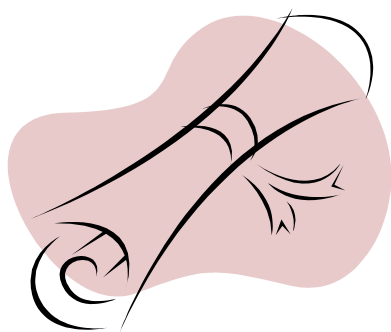
Material didactic: planșe, fișe;

Bibliografie:

- Curriculum Național, MEN, București, 1998.
- „Activități transdisciplinare” – Sorina Cuzum.

Secvențele lecției	ob. op.	Conținuturi	Situații de învățare	Evaluare
1. Moment organizatoric		Pregătirea pentru o bună desfășurare a lecției.	Explicația, conversația, exercițiul.	Frontală
2. Verificarea temei		Verificarea calitativă și cantitativă a temei.	Învățare prin recepție și exersare; conversația.	
3. Captarea atenției		Rezolvarea unui rebus. 	<u>Jocul didactic,</u> explicația. 1. o însoțea pe Lizuca; 2. a vrut să mănânce la han pe banii tovarășului de drum; 3. l-a păcălit pe puișor; 4. a furat ciuboțelele ogarului; 5. a plecat într-o zi în crâng; 6. a fost pișcat de furnică în timp ce prindea porumbița; 7. a plecat la bunici prin dumbravă.	Frontală

		<p><i>cu fata.</i></p> <p>Antonimul Tânărul coboară repede valea. <i>Bătrânul urcă încet dealul.</i> În palatul curat trăiește un tânăr bogat. <i>În cocioaba murdară moare un bătrân sărac.</i></p>	<p>conversația; explicația;</p>	<p>Frontală</p>
7. Evaluare	O6	<p>Elevii vor rezolva fișa de evaluare; se vor face aprecieri.</p>	<p>Munca independentă.</p>	<p>Formativă</p>
8. Tema pentru acasă		<p>Elevii au ca temă exercițiile 1, 3 și 4 de la pagina 102.</p>		

FIȘĂ DE EVALUARE

1. Despărțiți în silabe cuvintele:

iarmaroc =

lan =

încredere =

răchită =

2. Explicați cuvintele și alcătuiți propoziții cu ele:

dumbravă =

pleavă =

ciuboțele =

țanțoș =

3. Completați cu: într-o, dintr-o, într-un, dintr-un:

Puiul a plecată _____ pădure. _____ tufă a ieșit o vulpe. _____ lan se laudau niște spice. _____ spic au căzut două boabe.

4. Completați cu „î” sau „â”:

c_ine, _ndată, _nvățătoare, p_ine, se hotăr_, c_ntar, z_mbet, _ncepe.

5. Cu ce personaj ați dori să vă asemănați? De ce?

Test de autoevaluare 3

1. Prezentați etapele unei lecții de limba română la clasa a II-a, apelând la un text epic.

Pentru efectuarea sarcinii didactice observați proiectele didactice din paginile anterioare și demersul unei astfel de lecții, prezentat în curs.

Răspunsul va fi încadrat în spațiul rezervat în continuare.
Verificați-vă după exemplul de la „Răspunsuri”.

3.5. Răspunsuri

Test de autoevaluare 1

Elaborați un proiect didactic pentru lecția de citire la clasa I „Predarea literei ș”.

Proiect didactic

Data:

Clasa: I

Aria curriculară: Limbă și comunicare

Obiectul: Limba și literatura română – citire

Subiectul: Sunetul și litera ș

Scopuri:

- formarea deprinderii de pronunțare corectă a sunetului ș izolat, în silabe și în cuvinte;
- consolidarea deprinderii de a citi silabe, cuvinte, propoziții;
- consolidarea deprinderii de a lucra cu manualul;
- formarea deprinderii de scriere corectă a literei ș izolat și în cuvinte;
- îmbogățirea și activizarea vocabularului.

Obiective operaționale: La sfârșitul orei, elevii vor fi capabili:

- să asocieze sunetul ș cu litera ș, bazându-se pe imagini, fiind puși în situația de a identifica, citi și scrie litera;
- să recunoască litera ș după forma grafică, în cuvinte diferite, bazându-se pe explicațiile învățătorului, fiind puși în situația de a citi și a scrie cuvintele care conțin litera ș;
- să dea exemple de cuvinte care conțin litera ș, bazându-se pe cunoștințele asimilate;
- să citească corect cuvintele și textul din manual pe baza cunoștințelor dobândite anterior;
- să scrie corect litera ș izolat și în cuvinte, bazându-se pe explicațiile învățătorului.

Metode și procedee:

metoda fonetică analitico-sintetică, conversația, explicația, demonstrația, observația, munca independentă, jocul didactic, exercițiul.

Material didactic și mijloace de învățământ:

săculeț cu imagini, planșe cu litera ș, jetoane cu litere, casetă audio, casetofon, jetoane cu cuvinte.

Bibliografie:

Programa școlară pentru clasele I și a II-a, Editura Didactică Press, București, 2004.

V. Molan, M. Manolescu, *Proiectarea și evaluarea didactică în învățământul primar – limba română*, Editura Procion, București, 1997.

Vasilica Firimiță, *Învăț să scriu și să citesc*, Editura Garamond, București.

Carmen Iordăchescu, *Să dezlegăm tainele abecedarului*, Editura Carminis, Pitești, 2004.

Nr. crt.	Etapele lecției	Conținuturi	Strategii	Evaluare
1.	Moment organizatoric	- Pregătirea materialelor necesare desfășurării orei. - Asigurarea liniștii, a unui climat de lucru favorabil.	conversația	
2.	Reactualizarea cunoștințelor anterioare	- Se va realiza cu ajutorul unor jetoane pe care sunt scrise cuvinte cu litera învățată anterior: <i>în, împărat, încuiat, înalt</i> . Se citesc cuvintele de pe jetoane, se alcătuiesc propoziții cu ele oral.		frontală orală
3.	Captarea atenției	- Se va realiza cu ajutorul unui săculeț cu imagini. Elevii vor extrage din săculeț o imagine, vor spune cuvântul care denumește imaginea și sunetul cu care începe acesta. Cuvintele vor începe cu sunetele deja studiate. - Învățătorul prezintă noi imagini care ar putea fi introduse în săculeț (șarpe, șopârlă, șoricel). Se identifică sunetul cu care încep cuvintele care denumesc aceste imagini.	jocul didactic conversația metoda analitică	frontală
4.	Anunțarea subiectului și a obiectivelor	- Se anunță elevii că vor învăța să citească și să scrie litera ș . - Vor fi anunțate obiectivele lecției.	explicația	
5.	Desfășurarea lecției	- Se intuiește imaginea din manual. - Se alcătuiește o propoziție despre cocoș. Se identifică cuvântul, locul în propoziție, se desparte în silabe, se identifică silaba care conține sunetul ș . - Elevii dau exemple de alte cuvinte care conțin acest sunet. - Se va prezenta litera pe planșă. Elevii identifică litera în manual și pe un text tipărit (prin încercuire). - Elevii vor citi în șoaptă și apoi cu voce tare, individual coloanele de cuvinte din manual (pe silabe, în întregime). - Se audiază cântecul <i>Uf, de i-ar vedea pisica</i> , elevii având sarcina de a reține cât mai multe cuvinte	Metoda fonetică analitico-sintetică Explicația observația	Frontală orală Frontală individuală

		care conțin sunetul învățat. - Se prezintă și se intuieste litera de mână pe planșă. - Se fac câteva exerciții pentru dezvoltarea mușchilor mici ai mâinii. - Se scrie la tablă, în aer, pe bancă (cu degetul), apoi elevii vor scrie trei rânduri în caiete cu litera de mână. -Elevii vor copia de pe tablă cuvinte care conțin litera ș: <i>șapcă, șiret, muște, pușcă, pluș, moș</i> .	Explicația conversația exercițiul munca independentă	Frontală individuală scrisă
6.	Încheierea lecției	- Se va face un exercițiu de pronunție (frământare, Limbă): Fâș, fâș, fâș Ce foșnește prin tufiș Și se-ascunde pe furiș?	Jocul didactic	frontală

Test de autoevaluare 3

Prezentați etapele unei lecții de limba română la clasa a II-a.

1. Integrarea textului în unitatea de învățare;
2. Motivarea elevilor pentru cunoașterea textului;
3. Citirea textului de către elevi;
4. Întrebări în legătură cu textul;
5. Citirea în lanț a textului cu explicarea cuvintelor și a expresiilor. Folosirea lor în structuri noi;
6. Citirea model a textului de către profesor;
7. Citirea după model;
8. Întrebări în legătură cu textul, urmărind fragmentele lui;
9. Povestirea textului;
10. Citirea selectivă;
11. Exerciții de cultivare a limbii;
12. Exercițiile de scriere se desfășoară în diferite momente ale lecției.

Bibliografie

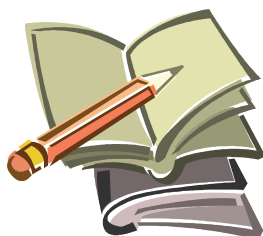
1. Vasile Molan, Marcel Penes – Îndrumător pentru folosirea abecedarului, Editura Aramis, 2000.
2. Silvia Niță – Metodica predării limbii române în clasele primare, Editura Aramis, 2001.

Unitatea de învățare Nr. 4

PREDAREA – ÎNVĂȚAREA LIMBII ȘI LITERATURII ROMÂNE LA CLASELE A III-A ȘI A IV-A

Cuprins

4.1. Obiectivele unității de învățare	92
4.2. Formarea capacităților de lectură / citire	93
4.3. Formarea capacității de comunicare	103
4.4. Însușirea elementelor de construcție a comunicării.....	108
4.5. Lucrare de verificare	141
4.6. Răspunsuri	142
Bibliografie	142

4.1. Obiectivele unității de învățare

La sfârșitul unității de învățare, studenții vor fi capabili:

- să abordeze textele literare în vederea formării la elevi a capacităților de lectură / citire;
- să valorifice lecțiile de limba și literatura română pentru formarea la elevi a capacităților de comunicare;
- să formeze la elevi deprinderile de folosire în exprimare a elementelor de construcție a comunicării;
- să organizeze și să conducă lecțiile de limba și literatura română la clasele a III-a și a IV-a.

4.2. Formarea capacității de lectură / citire

La începutul clasei a III-a

La sfârșitul clasei a II-a, elevii au formate deprinderi de citire corectă și conștientă și de scriere corectă. Ei pot citi un text de cel mult 120 de cuvinte, pot scrie după dictare, un text de maximum 38 cuvinte și pot copia un text de 50 de cuvinte.

În organizarea procesului de predare – învățare elevul are, în continuare, un rol activ și participă la propria formare. Atmosfera de învățare se schimbă în direcția formării deprinderilor de comunicare, creșterii încrederii elevilor în propriile forțe pentru susținerea comunicării, a abilității lor pentru o corectă autoevaluare. Considerând că adaptarea elevilor în activitatea școlară s-a produs, grija profesorului este formarea unei atitudini pozitive față de învățare, situarea elevului în centrul procesului și valorificarea tuturor informațiilor obținute de acesta din diferite surse.

Stimularea interesului pentru citit

Școala trezește în elev interesul pentru cunoaștere, iar cunoașterea se realizează prin lectura cărților. Profesorul are de luptat cu interesul redus față de lectură, aflată în concurență cu mass – media și Internetul. Informația este mai rapidă prin televiziune sau prin calculator, iar citirea cărților pare ceva învechit. Acum omul este pragmatic și grăbit, are puțin timp pentru citit. Fără a minimaliza importanța mijloacelor moderne de informare, profesorul are datoria de a apropia elevii de carte de la vârstele mici, dar nu obligându-i să citească, ci trezindu-le interesul pentru această activitate intelectuală. Lectura obligatorie nu a avut niciodată succes; cel care a câștigat întotdeauna a fost interesul pentru lectură.

Din cele relatate mai sus reiese cu pregnanță necesitatea îndrumării lecturii și a motivării elevilor pentru lectură în vederea formării capacității de parcurgere și înțelegere a textului literar și pentru valorificarea conținutului acestuia.

Cunoașterea textului epic

În textele care aparțin genului epic, scriitorul redă comportamentele, sentimentele, caracterele personajelor prin intermediul povestirii. Întâmplările prezentate se desfășoară, de obicei, înainte de apariția operei literare. Aceste întâmplări se desfășoară pe o perioadă îndelungată de timp sau într-un timp foarte scurt; în aceste opere, timpul nu este limitat. Cititorul descoperă personajele observând comportamentul lor exterior sau viața, zbaterea, frământările interioare. Numărul personajelor diferă de la o lucrare la alta și poate ajunge la câteva zeci.

Abordarea textelor epice presupune o metodologie specifică

Abordarea acestor texte la clasele a III-a și a IV-a presupune o metodologie specifică, determinată de caracteristicile textului și de experiența elevilor în studierea textelor literare. Întrucât organizarea acestor lecții la clasele a III-a și a IV-a se aseamănă în mare parte, o să prezentăm elemente comune și pe cele care le diferențiază.

Cursul își propune să orienteze viitorii profesori de la clasele I-IV în conducerea procesului de predare – învățare, de aceea vom

aborda, în continuare, procedeul prezentării și comentării etapelor/pașilor parcurse/ parcurși în desfășurarea lecțiilor de limba și literatura română.

Pasul 1 – Integrarea lecției în sistemul de lecții din unitatea de învățare

În acest moment profesorul descoperă împreună cu elevii elementele comune ale lecției și a altor lecții din unitatea de învățare pe care o parcurg. De asemenea, evidențiază textele literare epice studiate care au aceeași temă sau sunt scrise de același scriitor. Etapa este necesară pentru ca elevii să conștientizeze că lecția face parte dintr-un sistem de lecții cu legături între ele. De aceea discuțiile sunt bine organizate, urmăresc valorificarea cunoștințelor și a deprinderilor obținute de elevi în lecții anterioare și fixarea sau completarea lor cu altele noi.

Pasul 2 – Trezirea interesului elevilor pentru textul citit

Întrucât urmează citirea individuală a textului, este necesar ca elevii să fie motivați pentru parcurgerea textului. Aici profesorul le prezintă aspectele cele mai atractive ale textului, care măresc curiozitatea de cunoaștere a întregului conținut.

Pasul 3 – Citirea textului de către elevi

Rămânem consecvenți acestui moment (prima citire o realizează elevul) deoarece urmărim apropierea elevului de textul literar cu forțe proprii, transformarea lui din ascultător de lectură în cititor de lectură.

Se urmărește formarea citirii în gând

Pasul 4 – Întrebări în legătură cu textul

Pentru a verifica în ce măsură elevii citesc conștient, profesorul le adresează 2-4 întrebări referitoare la acțiunea textului, la personaje etc. Dacă se constată că mai mulți elevi nu stăpânesc conținutul textului, profesorul aduce explicații suplimentare, după care elevii vor reciti textul.

Pasul 5 – Citirea în lanț a textului

Elevii trec de la citirea unei propoziții, ca în clasele anterioare, la citirea unor porțiuni mai mari din text. De asemenea, în aceste clase urmărim conștientizarea unor acțiuni importante în lucrul cu textul literar, împărțirea textului în fragmente logice și scoaterea ideilor principale.

Pentru a sesiza mai bine fragmentele, este nevoie ca elevul să înțeleagă acțiunea textului, de aceea, în cadrul citirii în lanț, în clasa a III-a, se explică și cuvintele noi și „expresiile frumoase”.

Se citesc mai multe propoziții pentru exersarea citirii

Pasul 6 – Explicarea cuvintelor noi și a expresiilor. Folosirea lor în structuri noi

Se folosesc în structuri noi acele cuvinte care trebuie să facă parte din vocabularul activ al elevilor

Cuvintele noi se explică pe înțelesul copiilor. Dacă este posibil se folosește dicționarul, unde se află și alte sensuri ale unor cuvinte, care, dacă sunt accesibile, pot fi folosite în scopul dezvoltării și nuanțării vocabularului elevilor. Cuvintele noi pe care le apreciem că ar trebui să facă parte din vocabularul activ al elevilor le folosim în structuri noi, în alte propoziții și fraze. Arhaismele și regionalismele le explicăm doar pentru înțelegerea textelor. „Expresiile frumoase” care, în marea lor majoritate sunt figuri de stil, sunt evidențiate și li se aduc precizările necesare pentru a fi bine înțelese. Elevii le folosesc atunci când redactează texte scurte sau în compuneri.

Pasul 7 – Citirea textului pe fragmente logice Această etapă are mai multe momente:

- citirea fragmentului;
 - explicarea cuvintelor și a expresiilor (pentru clasa a IV-a);
 - folosirea lor în structuri noi (pentru clasa a IV-a);
 - povestirea fragmentului;
 - stabilirea ideii principale pentru fiecare fragment;
 - întocmirea planului de idei al textului;
 - povestirea textului după planul de idei
- Acum se realizează și exerciții de scriere.

Pasul 8 – Citirea model a textului de către profesor

Modelul de citire să conducă la formarea citirii expresive

Această citire se realizează de către profesor sau de un elev care are bine formată această deprindere. Se urmărește oferirea unui model de citire expresivă.

Pasul 9 – Citirea după model

Elevii „interpretează” textul literar după modelul oferit de profesor.

Pasul 10 – Citirea selectivă

Prin această formă de citire profesorul verifică dacă textul a fost bine înțeles, dacă elevii și-au format o citire conștientă.

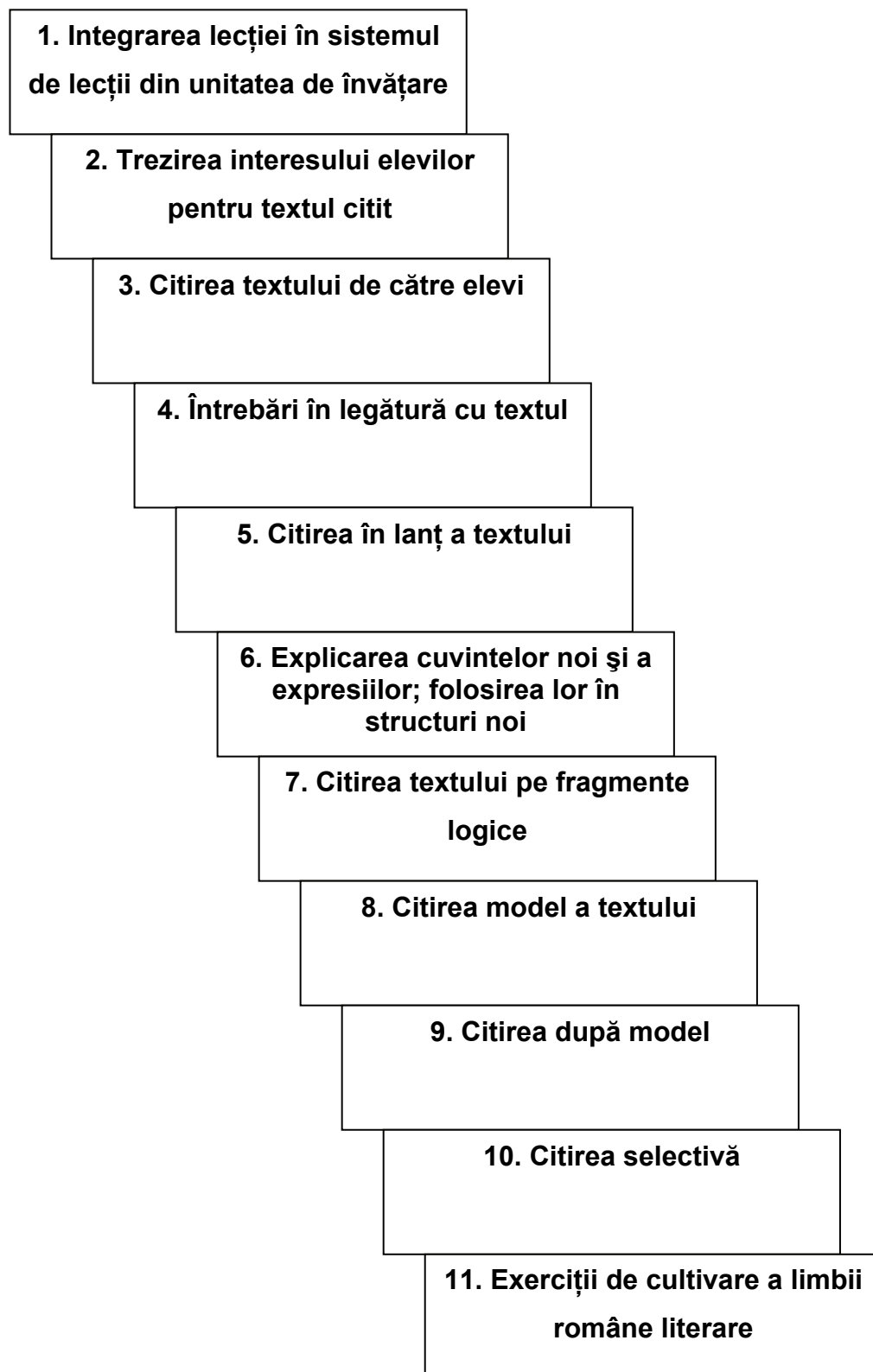
Pasul 11 – Exerciții de cultivare a limbii române literare

În funcție de problemele exprimării întâlnite în fiecare clasă de elevi, profesorul organizează exerciții care să ducă la realizarea obiectivelor propuse în acest sens.

Exersarea citirii

Dacă analizăm cu atenție cele prezentate mai sus, constatăm că, din cei 11 pași propuși pentru citirea textului narativ, în 5 dintre aceștia elevii exersează actul citirii, ceea ce înseamnă că, în fiecare lecție, pot fi antrenați în acest exercițiu circa 20 de elevi.

**Schema lecției de literatura română
- text epic -**

**Abordarea
textului liric**

În textele care aparțin liricului sentimentele se exprimă prin metafore și simboluri. Prezența scriitorului este, în general, directă, nemijlocită. Din punct de vedere gramatical, caracteristica liricului o constituie persoana întâi. Poeziile lirice exprimă sentimente și, cum sentimentele sunt diferite și variate, există și o varietate de texte lirice.

Manualele școlare conțin texte lirice și, pentru înțelegerea și valorificarea lor în scopul formării deprinderilor de citire corectă, conștientă și expresivă, este necesar să parcurgem o metodologie specială, adaptată obiectivelor specifice. Față de textul epic, există pași comuni, dar și diferențe.

Iată pașii care-i propunem pentru o asemenea lecție desfășurată la clasele a III-a și a IV-a:

Pasul 1 – Integrarea lecției în sistemul de lecții din unitatea de învățare

Aici profesorul face legătura cu alte creații ale poetului cunoscute de copii și cu alte creații ale altor poeți cu aceeași temă: descrieri de natură, prezentarea sentimentelor omenești, descrierea unor animale etc.

Elevul nu este obligat să citească textul; el este motivat pentru acest lucru

Pasul 2 – trezirea interesului elevilor pentru citirea textului

Profesorul prezintă, pe scurt, textul ce urmează să fie citit. În această prezentare folosește câteva expresii din text, cele mai atractive, pentru a stârni curiozitatea elevilor. Acest discurs al profesorului diferă de la o clasă la alta în funcție de: gradul de însușire a citirii, de gustul pentru citit al elevilor, de dorința lor de a afla lucruri noi etc. Pentru unii sunt suficiente 2-3 propoziții, pentru alții trebuie să insistăm mai mult. Important este să nu trecem cu ușurință peste acest moment.

Pasul 3 – Citirea textului de către elevi

Este primul exercițiu de apropiere a elevului de textul literar. El îl pătrunde cu forțe proprii și se apropie de text pe măsură ce-l înțelege. Așa cum am mai arătat, acest moment reprezintă și un exercițiu de formare a citirii în gând, formă a citirii de care elevul se va folosi de-a lungul vieții.

În ce anotimp ne aflăm? Ce aflăm despre ...?

Pasul 4 – Întrebări în legătură cu textul

Fiind un text liric, nu există acțiune sau personaje, de aceea întrebările sunt mai directe: Ce anotimp prezintă poetul? Ce descrie în versurile sale? Cum este ...? Ce s-a stârnit din senin? etc. În nici un caz nu se poate pune acum întrebarea „Ce ați simțit după citirea poeziei?” deoarece sentimentele nu se pot forma înainte de înțelegerea textului.

Pasul 5 – Citirea în lanț a poeziei

Profesorul pune elevii să citească, cu voce tare, vers cu vers sau grupe de versuri. Cu această ocazie explicăm cuvintele necunoscute. Momentul reprezintă un exercițiu de citire a textului în versuri.

Pasul 6 – Explicarea cuvintelor și a expresiilor; folosirea lor în structuri noi

Pasul 7 – Citirea model a textului

Pasul 8 – Citirea după model

În cele două momente se urmărește reglarea respirației pentru citirea textului liric. Exercițiul este necesar deoarece elevii au tendința de a respira după fiecare vers și ajung la o citire cântată. Profesorul le demonstrează că, pe o respirație, se poate citi un vers sau un vers și 1-2 cuvinte din versul următor sau că unele cuvinte se pronunță mai accentuat decât celelalte pentru a le scoate în evidență și a transmite sentimente.

Luăm, ca exemplu, o strofă din poezia „Toamna” de Octavian Goga:

Si (pauză) cum de la miazănoapte

Vine vântul (respirație) fără milă, (rostit cu tărie)

De pe vârful șurii noastre

Smulge-n zbor (respirație) câte-o șindrilă (spus încet, cu regret).

Pasul 9 – Decodarea textului liric

Pentru a înțelege bine poezia și pentru a forma sentimente, profesorul explică fiecare imagine și realizează o schemă a textului.

Luăm, spre exemplificare, aceeași poezie.

Val de brumă argintie | Peste grădină s-a așternut
Mi-a împodobit grădina | bruma de culoarea argintului.

Tufelor de lămâiță | Plantele au început să se
Li se uscă rădăcina. | usuce

Peste creștet de dumbravă | Peste dumbravă se mișcă
Norii suri își poartă plumbul. | norii de culoarea
| plumbului.

Continuând și cu celelalte strofe aflăm manifestări ale anotimpului toamna (incluse în partea dreaptă a fiecărei grupare de versuri).

Pasul 10 – Valorificarea textului liric

Cu elevii din clasa a IV-a valorificăm textul în scopul dezvoltării exprimării și nuanțării vocabularului elevilor.

Pornind de la versurile:

„Văl de brumă argintie

Mi-a împodobit grădina”

ajungem la expresia: *bruma a acoperit grădina cu un văl*. De la acest exemplu punem elevii să realizeze alte construcții asemănătoare.

Se pot comenta unele mijloace artistice fără să le denumim. De exemplu, luăm versul „*Peste creștet de dumbravă*” și explicăm cuvântul *creștet* = vârful capului. Poetul înviorează natura folosind acest cuvânt.

**Textul literar
oferă exemple
de exprimare
frumoasă**

În urma acestor exerciții elevii pătrund mai adânc în esența textului și-și formează o exprimare îngrijită.

Pasul 11 – Citirea selectivă

Pasul 12 – Memorarea unei strofe

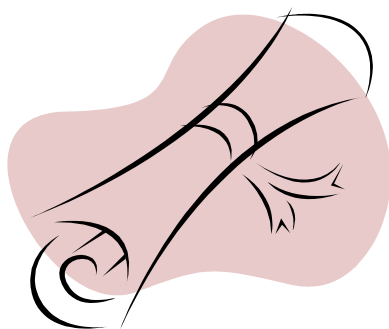
Profesorul îi învață pe elevi cum se memorează un text liric: se citește primul vers, se recită versul, se citește al doilea vers, se recită versul, apoi se recită primul și al doilea vers ș.a.m.d.

**Recitarea este
o acțiune
estetică**

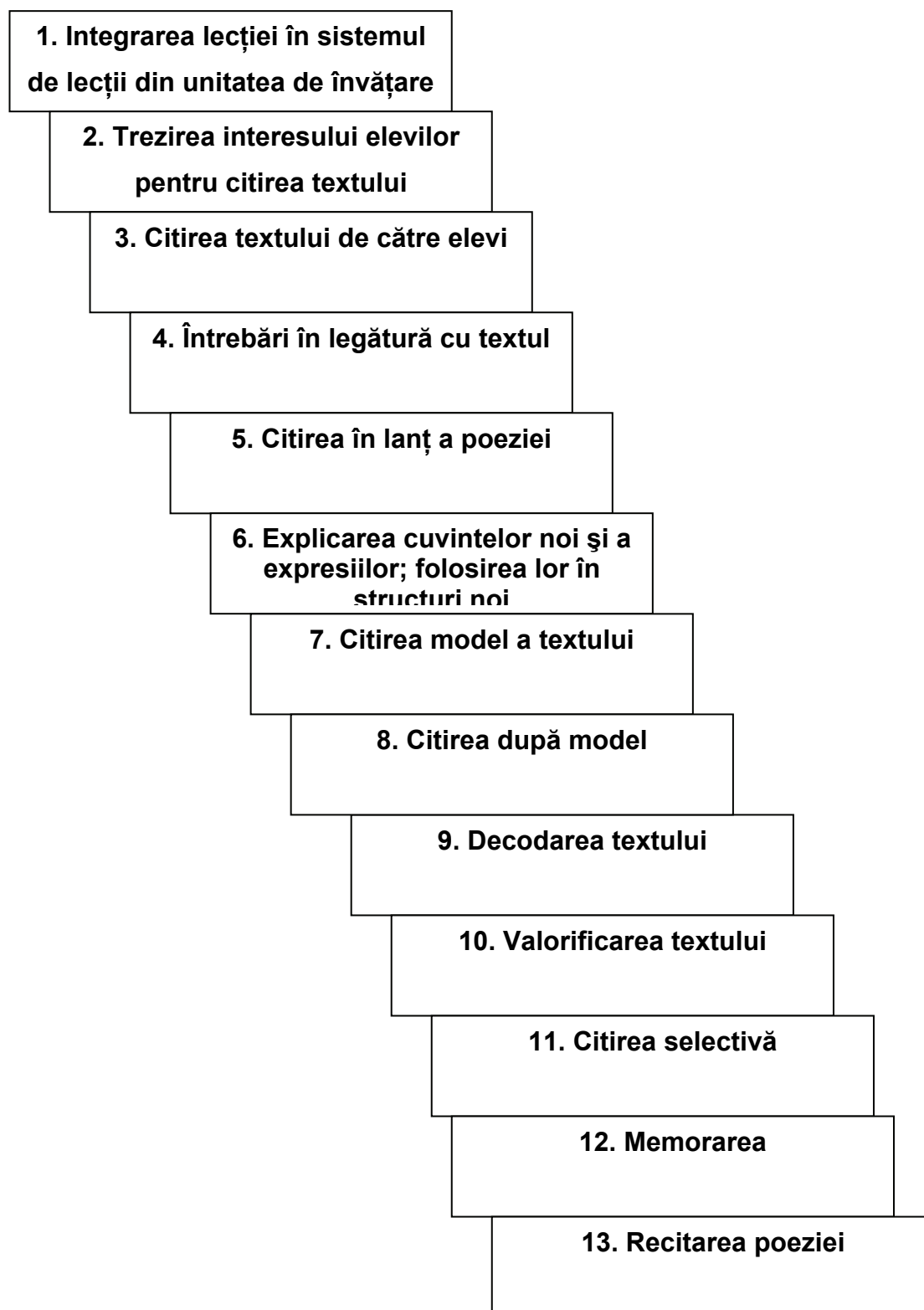
Pasul 13 – Recitarea poeziei

Recitarea înseamnă interpretarea textului în versuri. Elevii cunosc ceea ce transmite poetul prin versurile sale și încearcă prin recitare să exprime acest lucru.

În recitarea unei poezii este implicată mimica și gestică, astfel încât mesajul poetic este receptat mult mai ușor.

**Schema lecției de literatura română
- text liric -**

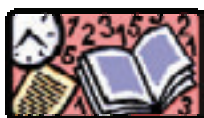

**Abordarea
altor texte**

Manualele pentru clasele a III-a și a IV-a cuprind și alte texte care au abordări specifice.

În cazul unui text cu conținut istoric, înainte ca elevii să citească textul, profesorul le prezintă elevilor informații în legătură cu evenimentul istoric, cu personajele etc. În timpul prezentării folosește și explică expresiile și cuvintele noi.

Alte texte se referă la viața și activitatea unor personalități. Chiar dacă sunt în proză, ele se abordează diferit de cele din genul epic. Și ele se folosesc pentru exersarea citirii elevilor, dar se valorifică altfel. Elevii primesc informații în legătură cu personalitatea respectivă: data și locul nașterii, familia, școala, momente deosebite din viață etc. Fragmentele citite urmăresc aceste aspecte. Textele nu se povestesc și nu se scot idei principale. Pe tablă și pe caiete se consemnează informațiile reieșite din text.

Test de autoevaluare 1

1. Prezentați etapele unei lecții de literatura română la clasa a III-a sau a IV-a, la alegere.

Tema se realizează pe spațiul de mai jos.

Pentru realizarea temei urmăriți schema din curs și studiați proiectele didactice de la sfârșitul unității de învățare.

Verificați-vă după schema din curs și după „Răspunsuri”.

**Textul
nonliterar**

Abordarea acestor texte diferă de celelalte. Programa pentru clasele a III-a și a IV-a cuprinde și acest subcapitol: reclama, articole din reviste pentru copii, afișul. Din unele manuale poți înțelege că profesorul trebuie să-i învețe pe copii să elaboreze asemenea texte, dar prezența lor în subcapitolul „Formarea capacității de lectură / citire” înseamnă că profesorul îndrumă elevii să citească și să înțeleagă conținutul textelor nonliterare, cu care se întâlnesc în activitățile zilnice, îi orientează în descoperirea mijloacelor folosite de autorii textelor pentru transmiterea mesajelor.

**Textul
nonliterar
trebuie înțeles**

Pentru aceasta profesorul prezintă elevilor variante de texte din fiecare categorie, pe care le comentează pentru a putea răspunde la următoarele întrebări:

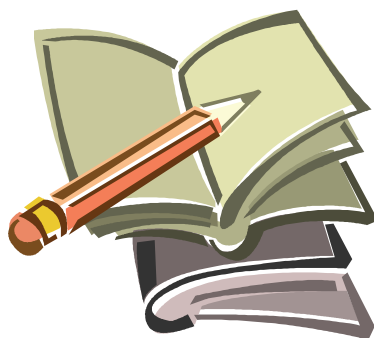
Ce ne transmite autorul textului?

Care este structura textului?

Ce mijloace folosește autorul textului?

În ce măsură ai înțeles ce transmite autorul?

Întrucât elevul trebuie să înțeleagă, în primul rând, ceea ce există în jurul lui, profesorul aduce în discuție reclame și afișe existente în localitate, precum și articole despre viața și activitatea elevilor, dacă este posibil, chiar a elevilor școlii.

4.3. Formarea capacității de comunicare

Capacități de comunicare

Formarea la elevi a capacităților de comunicare reprezintă un obiectiv de primă importanță pentru școală. Comunicarea contribuie atât la socializarea elevului cât și la formarea unui comportament civilizată. Cel care știe să comunice poate relaționa cu persoanele cu care vine în contact. De asemenea, cel ce stăpânește tehnica aparent simplă a comunicării, încearcă să rezolve conflicte cu ajutorul cuvintelor, iar cel care nu știe să comunice devine violent și apelează la alte mijloace pentru a-și lămurii interlocutorul.

Comunicarea orală

Profesorul urmărește să formeze elevilor deprinderi de comunicare orală, dar, înainte de a transmite tehnica acestui tip de comunicare are în vedere respectarea regulilor fără de care comunicarea nu are loc.

Pornind de la faptul că în comunicare există emițător (enunțător), receptor și mesaj, se descoperă o serie de reguli care asigură ca raportul dintre cele trei elemente să funcționeze:

Reguli în comunicare

- Emițătorul este dispus și pregătit să transmită mesajul;
- Receptorul este dispus și pregătit să-l primească;
- Mesajul este formulat într-un cod cunoscut de cei doi;
- Emițătorul transmite mesajul complet;
- Receptorul ascultă întreg mesajul și nu intervine în timpul transmiterii lui.

Profesorul pregătește elevii să îndeplinească cele două roluri, de receptor și de emițător. Primul pas în această acțiune este „construirea mesajului oral”. Prin diverse exerciții, elevul învață să formuleze un mesaj, pe care să-l transmită unei persoane sau unui grup de persoane. Mesajul se adaptează la tema pe care o abordează, la forma de transmitere și la persoana/ persoanele care îl va /vor recepta.

Elevul enunțător

Elevul receptor

Apoi elevii vor fi formați și pentru rolul de receptor. Ei se obișnuiesc să asculte mesajul cu atenție, fără să „bruieze”, să-l întrerupă pe enunțător. Eventualele întrebări în legătură cu mesajul se adresează după transmiterea lui.

Relaționarea cu persoanele din jur

Tot în orele de limba română elevul învață să utilizeze formulele de salut, de prezentare, de permisiune, de solicitare în relațiile cu diferite persoane (copii, adolescenți, maturi, persoane oficiale etc.). Pentru aceasta se organizează jocuri de rol, astfel încât fiecare să treacă prin cât mai multe situații.

În scopul relaționării cu cei din jur, este important cum se formulează întrebările și răspunsurile. În procesul de predare-învățare elevii exersează mult la formularea răspunsurilor la întrebări. Este foarte important ca ei să fie cât mai des puși în situația de a întreba, de a construi astfel de enunțuri.

Pentru o bună relaționare, elevii sunt învățați să-și argumenteze ideile, să-și exprime în mod civilizată acordul sau dezacordul față de ideile altora sau față de atitudinile unor persoane.

Deprinderile de comunicare orală se formează și prin povestirea orală a unor întâmplări trăite sau închipuite de copii. La aceste exerciții profesorul urmărește ordonarea ideilor și corectitudinea exprimării.

Comunicarea scrisă

Elaborarea mesajului scris este o componentă importantă a comunicării. În clasele a III-a și a IV-a se continuă preocupările pentru formarea, fixarea și consolidarea unor deprinderi noi:

- organizarea textului scris;
- așezarea textului în pagină;
- respectarea părților componente (introducere, cuprins, încheiere);
- folosirea semnelor de punctuație etc.

Compuneri școlare

În aceste clase, elevii învață să elaboreze compuneri școlare. Ele sunt de mai multe feluri:

- compuneri pe baza unor materiale de sprijin (ilustrații, desene, imagini pe video, pe calculator, pe diapozitive etc.);
- compuneri cu început dat;
- compuneri cu sfârșit dat;
- compuneri cu unele cuvinte și expresii de sprijin;
- compuneri după un plan de idei;
- compunere despre un text citit sau ascultat;
- compuneri corespondență și cu destinație specială (bilet, scrisoare, telegramă, carte poștală);
- compuneri libere.

În general, compunerile au legătură cu textul literar studiat. De exemplu, dacă textul se referă la universul copilăriei, compunerile dezvoltă aceeași temă.

Desfășurarea lecțiilor de compunere

Etapele posibile de desfășurare a lecțiilor de compunere sunt următoarele:

Etapa 1. Alegerea temei compunerii.

Alegerea temei este importantă. Profesorul trezește interesul elevilor pentru o anumită temă. Momentul este necesar, deoarece apropie elevul de tema care urmează să o trateze.

Etapa 2. Anunțarea tipului de compunere care se va aborda.

Etapa 3. Analiza materialului de sprijin.

În această etapă elevii se familiarizează cu ilustrațiile, desenele, imaginile, cuvintele și expresiile care se constituie în sprijin pentru elaborarea compunerilor.

Etapa 4. Întocmirea planului de idei al compunerii.

Profesorul procedează potrivit tipului de compunere abordat. Dacă este o compunere pe baza materialelor de sprijin, folosește aceste materiale pentru realizarea planului de idei. Dacă se elaborează o compunere cu început sau cu sfârșit dat, din cele două materiale se constituie ideea principală pentru începutul sau sfârșitul compunerii. În situația în care se abordează compunerea după un plan de idei, acest moment nu se organizează, pentru că planul este gata elaborat. Pentru compunerea despre un text citit sau ascultat, planul de idei se constituie în urma analizei conținutului textului.

Planul de idei se elaborează în funcție de tipul de compunere.

Planul de idei la compunerile libere se realizează de către elevii care au aceste competențe. Profesorii îi îndrumă pe elevi pentru alcătuirea unui plan riguros. Ideile stabilite corespund părților compunerii: introducere, cuprins și încheiere. În această situație, un plan minim poate avea patru idei, câte una pentru introducere și încheiere și două pentru

cuprins. Pe măsură ce deprinderile se formează, planul de idei se dezvoltă. Dacă nivelul clasei permite, se pot elabora 2-3 variante de plan de idei pentru dezvoltarea aceleiași teme, din care fiecare elev își alege varianta preferată.

Compunerea nu este o lucrare pe care o realizează toți elevii în același fel.

Etapa 5. Dezvoltarea, oral, a planului de idei.

Compunerea nu este o lucrare pe care o realizează toți elevii în același fel. Prin această lucrare ei transmit idei, sentimente, care nu pot fi unice pentru întreaga clasă. De asemenea, în această lucrare elevii dau frâu liber imaginației și-și exersează puterea de creație, de aceea trebuie încurajați.

Pornind de la aceste considerații, dezvoltarea, oral, a planului de idei se realizează în mai multe variante. Elevul are libertatea să aleagă varianta care-i place mai mult sau să-și construiască altă variantă. Acest lucru se apreciază în mod deosebit de profesor.

Etapa 6. Stabilirea criteriilor de apreciere a compunerilor.

Criteriile de apreciere a compunerilor au trei ținte: sunt repere în elaborarea corectă a compunerilor, în autoevaluarea acestor lucrări și în aprecierea lucrărilor de către elevii clasei, atunci când se prezintă și se analizează compunerile. Aceste criterii pot fi:

Criteriile de apreciere a compunerilor au trei ținte.

- respectarea temei stabilite;
- dezvoltarea corectă a planului de idei;
- calitatea exprimării;
- folosirea expresiilor frumoase;
- utilizarea sau nu a dialogului, potrivit cerințelor stabilite;
- așezarea în pagină a textului;
- folosirea semnelor de punctuație etc.

Criteriile se formulează potrivit nivelului de înțelegere al copilului și se scriu pe tablă sau pe o planșă.

Etapa 7. Redactarea compunerii.

Redactarea compunerii este o activitate independentă a elevilor, intervenția profesorului se realizează numai dacă este nevoie. Elevul trebuie lăsat să se exprime, să prezinte ceea ce crede el, nu ce dorește altcineva. Intervenția în elaborarea compunerii este echivalentă cu intervenția în realizarea planșei la desen, când i se spune elevului ce culoare să mai pună sau cum să fie un obiect etc.

Prin compunere descoperi copilul.

Prin compunere, ca și prin desen, poți să cunoști elevul, să-i descoperi sufletul, sensibilitățile și să îți seama de ele în cadrul procesului instructiv – educativ.

Elevii elaborează compunerea în clasă. Dacă n-o termină, pot continua acasă și se realizează analiza în ora următoare. În această situație nu se pun calificative. Dacă profesorii doresc să noteze compunerile, organizează două ore, una după alta, încât întreaga compunere să fie elaborată în clasă.

Etapa 8. analiza și aprecierea compunerilor.

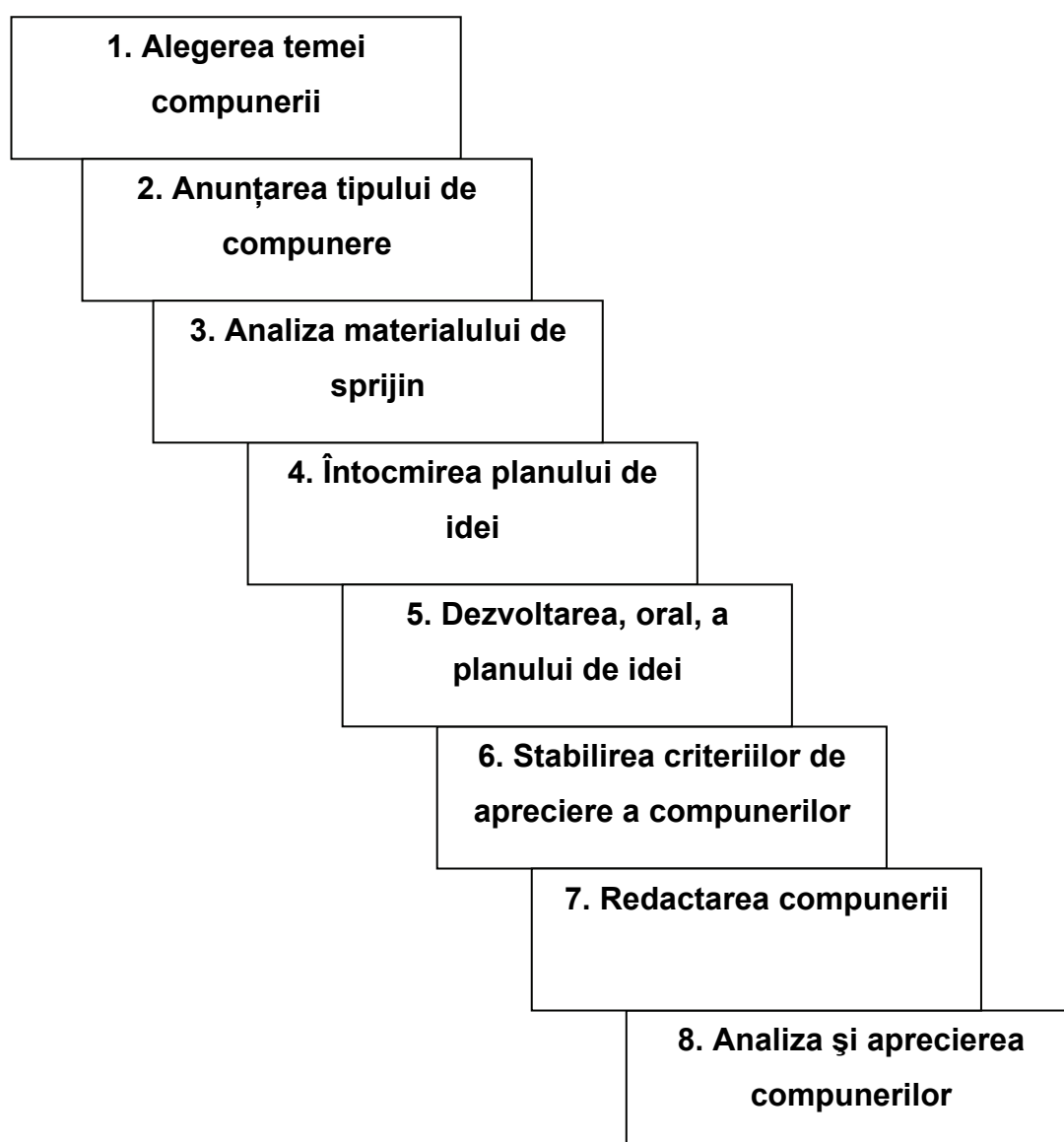
În situația în care s-a organizat o oră de compunere, la sfârșitul orei se desfășoară analiza și aprecierea părții din compunere care a fost elaborată în clasă, urmând ca întreaga compunere să se asculte în ora următoare. Primele aprecieri le fac elevii, urmărind criteriile stabilite inițial. Ultima apreciere o face profesorul. Atunci când compunerea se

Primele aprecieri ale compunerilor le fac elevii.

elaborează în întregime în clasă, profesorul organizează o lecție specială de analiză a compunerilor, după ce le corectează.

Atunci când este cazul, profesorul poate solicita refacerea compunerii.

Schema lecției de compunere

Test de autoevaluare 2

1. Prezentați etapele unei lecții de compunere la clasa a III-a sau a IV-a (la alegere).

Tema se realizează în spațiul de mai jos.

Pentru realizarea temei revedeți schema lecției prezentate în curs și proiectele didactice de la sfârșitul cursului.

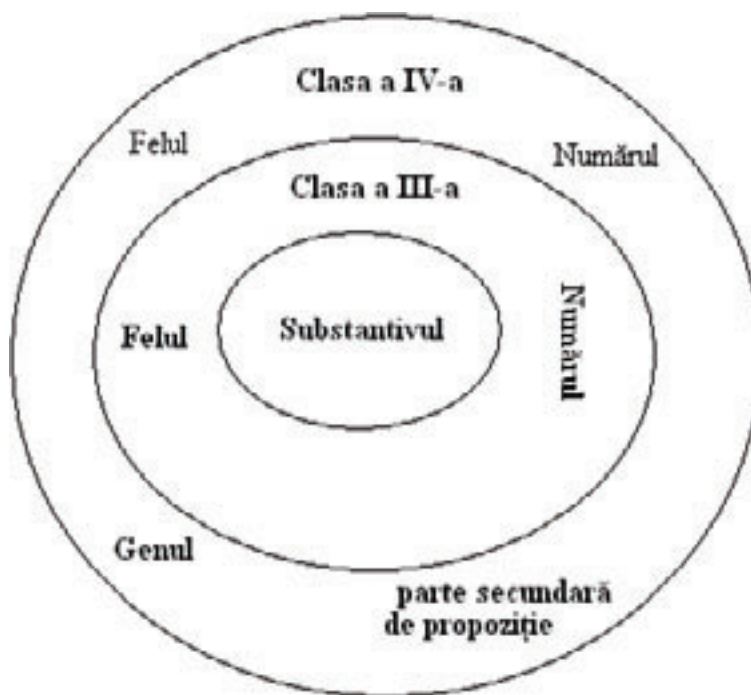
Verificați-vă cu schema din curs și după „Răspunsuri”.

4.4. Predarea elementelor de construcție a comunicării

Elemente de construcție a comunicării

Textele literare din manual se folosesc și pentru predarea elementelor de construcție a comunicării. Pentru exemplificări, se utilizează și fragmente din alte texte literare.

Predarea acestor cunoștințe se realizează concentric; cunoștințele din clasa a III-a se reiau în clasa a IV-a și, la fiecare, se adaugă informații noi.

Cunoștințele de limba română se însușesc pentru ca elevul să conștientizeze exprimarea corectă și ca să le folosească în comunicare.

Cunoștințele de limbă se însușesc pentru ca elevul să le folosească în procesul comunicării, nu pentru a reține denumiri, definiții etc. Exercițiile aplicative urmăresc folosirea cunoștințelor asimilate în comunicare. Ora de limba română nu este doar o oră în care se repetă cunoștințele teoretice, o oră în care se fac analize nesfârșite, în care părțile de vorbire și de propoziție se subliniază cu 1-2 linii, cu linie șerpuită sau colorată etc. Nu întâmplător aceste cunoștințe de limba română se află în capitolul „Elemente de construcție a comunicării”. Prin aceste cunoștințe elevul conștientizează exprimarea corectă și le folosește în comunicarea de orice fel.

Spre deosebire de clasele mai mari, în învățământul primar se ajunge la definițiile elementelor de construcție a comunicării, prin descoperirea părților acestora.

Demersul lecției de predare a elementelor de construcție a comunicării.

Luăm, spre exemplificare, lecția cu subiectul „Substantivul”.

Pornim de la fragmentul:

Vântul bate puternic. Animalele se ascund în vizuini și stau cumiși pe pazele calde. Norii se ciocnesc și se aud trăsnete. Oamenii intră în colibe.

Elevii sunt puși să citească textul fără cuvintele subliniate.

..... bate puternic. se ascund în și stau
cuminți pe calde. se ciocnesc și se aud
..... intră în

Ei observă că, fără aceste cuvinte, textul nu are înțeles. În continuare, scoatem în evidență faptul că aceste cuvinte ne ajută să vorbim, sunt părți ale vorbirii noastre.

Apoi grupăm cuvintele:

animalele		vizuini		vântul		Părți
oamenii		paiele		norii		de
		colibe		trăsnete		vorbire

Împreună cu elevii, observăm ce denumesc aceste cuvinte și notăm concluziile pe tablă și în caiete. Astfel descoperim că ele denumesc ființe, lucruri sau fenomene ale naturii.

În continuare, luăm alte texte în care elevii să descopere cuvinte care denumesc ființe, lucruri sau fenomene ale naturii. În felul acesta „am descoperit” cu elevii elementele componente ale definirii substantivului.

Un asemenea demers se poate organiza și pentru predarea altor elemente de construcție a comunicării.

Pentru a fi cât mai atractive, în aceste lecții se folosesc mai multe feluri de exerciții. Acestea pot fi:

• **Exerciții de recunoaștere**

- exerciții de recunoaștere simplă;
- exerciții de recunoaștere și grupare:

Recunoașteți substantivele și grupați-le după număr sau după ceea ce denumesc etc.

- exerciții de recunoaștere și caracterizare:

Recunoașteți verbele și spuneți ce știți despre ele (timpul, persoana, numărul).

- exerciții de recunoaștere și motivare:

Recunoașteți substantivele proprii și motivați scrierea lor.

- exerciții de recunoaștere și disociere:

Arătați de ce substantivul x din cele două propoziții este, în prima subiect și, în a doua, aribut.

• **Exerciții cu caracter creator**

- exerciții de modificare:

Rescrieți textul și treceți substantivele de la numărul singular la numărul plural.

- exerciții de completare:

Completați propozițiile de mai jos cu părțile secundare care răspund la întrebările din paranteze.

- exerciții de exemplificare:

Alcătuți o propoziție dezvoltată care să cuprindă un complement și un atribut.

- compunerile gramaticale:

- a) compuneri gramaticale libere:

Prezentați în scris o călătorie până la Ploiești în care să folosiți substantive proprii.

- b) compuneri gramaticale pe bază de material dat:

Împreună cu elevii se descoperă elementele definițiilor.

Varietatea de exerciții face lecțiile atractive, la care elevii participă activ.

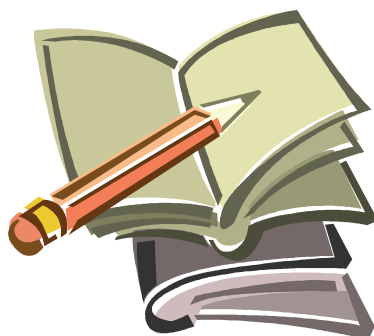
Alcătuți o compunere cu tema „...” în care să folosiți adjectivele din textul „...”.

c) compuneri gramaticale prin analogie:

Prezentați o întâmplare la care ați luat parte folosind textul „...”.

Textele literare incluse în manuale sunt astfel alese încât cuprind toate elementele de limbă română prevăzute în programa școlară pentru clasele a III-a și a IV-a, însușirea acestora realizându-se pe baza principiului predării integrate. Acestea sunt texte suport pentru noțiunile de limbă română care au aplicabilitate imediată.

Pe parcursul însușirii fiecărei părți de vorbire sau de propoziție, elevii sunt puși în cele mai diverse situații de comunicare, asigurându-se caracterul pragmatic al predării limbii române. Ei constată în ce măsură se folosesc părțile respective, de exemplu, într-un dialog, în povestirea unei întâmplări, într-un bilet, o scrisoare etc.

Data:

Clasa: a III-a

PROIECT DIDACTIC

Aria curriculară: Limbă și comunicare

Disciplina: Limba și literatura română

Unitatea de învățare: Substantivul

Subiectul lecției: Felul și numărul substantivului

Text suport: „Ciprian Porumbescu”

Tipul lecției: consolidare de priceperi și deprinderi

Scopuri:

- consolidarea deprinderii de a citi corect, conștient, coerent și expresiv un text cunoscut;
- dezvoltarea capacității de a comunica oral și în scris;

- consolidarea cunoștințelor despre substantiv (felul, numărul) prin utilizarea lui în diferite contexte;
- dezvoltarea gândirii logice, a operațiilor gândirii (analiza, sinteza, comparația, generalizarea) și a calităților sale (flexibilitate, activism).

Obiective operaționale

Elevii vor fi capabili:

- O1 – să citească corect, conștient, coerent și expresiv cel puțin două propoziții (din textul „Ciprian Porumbescu”);
- O2 – să recunoască cel puțin șase substantive dintr-un text dat sau dintr-o înșiruire de cuvinte;
- O3 – să dea exemplu de cel puțin cinci substantive care să îndeplinească anumite cerințe;
- O4 – să clasifice substantivele dintr-un text în funcție de felul și de numărul lor (cel puțin cinci);
- O5 – să alcătuiască cel puțin două propoziții cu substantive date (în funcție de anumite criterii), cu sinonime ale acestora.

Metode și procedee:

- conversația, explicația, exercițiul, jocul didactic, problematizarea, munca independentă.

Materiale didactice:

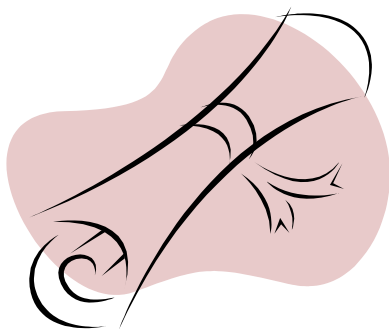
- portret – „Ciprian Porumbescu”;
- casetă audio – „Baladă pentru vioară”;
- casetă video – filmul artistic „Ciprian Porumbescu” (fragment);
- copie după partitura instrumentală a „Baladei pentru vioară”;
- fișe de lucru;
- jocuri didactice.

Nr. crt.	Ob. Op.	Secvențele lecției	Conținutul învățării	Strategii didactice	Evaluare
1.		Moment organizatoric	Pregătirea elevilor pentru lecție. Se asigură ca fond muzical „Balada pentru vioară” de Ciprian Porumbescu.		
2.		Verificarea temei	Controlul cantitativ și calitativ al temei elevilor.		frontală
		Captarea atenției	Expunerea partiturii compoziției „Baladă pentru vioară” Sunt reamintite și alte creații ale compozitorului.	explicația	
		Anunțarea temei	- Elevii sunt anunțați că, pe baza textului „Ciprian Porumbescu” (studiat anterior), își vor consolida		

	<p>O₁</p>	<p>Dirijarea activității</p>	<p>cunoștințele despre substantiv (felul, numărul).</p> <p>-Citirea textului „Ciprian Porumbescu” de către mai mulți elevi.</p> <p>- Discuție generală pe marginea textului:</p> <ul style="list-style-type: none"> • personalitatea lui Ciprian Porumbescu; • locul și timpul întâmplării povestite; • explicarea unor enunțuri și expresii din text („am cântat Daciei întregi”, „marea de oameni”, „tainele slovelor”); • modalitatea prin care Ciprian Porumbescu a reușit să ajungă la performanță (studiul, munca); <p>- Exerciții de dezvoltare a vocabularului, pe baza textului (oral):</p> <p>1. Găsiți substantive cu sens asemănător celor date (sinonime) și alcătuiți propoziții cu ele: „meleaguri”, „patrie”, „codri”, „cântec”, „taină”, „meșteșug”.</p> <p>2. <u>Cuvinte cu diferite sensuri</u> (alcătuire de propoziții):</p> <ul style="list-style-type: none"> - mare → substantiv ↓ însușire (adjectiv) - păr → pom ↓ de om <p>- elevii pot da exemplu și de alte substantive care au mai multe sensuri (broască, toc etc.);</p> <p>3. <u>Cuvinte „alintate”</u> – substantivul „tătucă” s-a format de la substantivul „tată”.</p> <p>- elevii „vor alinta” unele substantive din text: „om”, „cântec”, „copil”; în continuare, se poate forma și familia de cuvinte pentru substantivele date.</p>	<p>conversația explicația</p> <p>exercițiul</p> <p>problematizarea</p>	<p>frontală orală</p> <p>frontală orală</p>
	<p>O₃ O₅</p>		<p>- Se realizează o scurtă conversație despre ce denumește substantivul, felul substantivelor,</p>	<p>conversație de verificare</p>	<p>frontală orală</p>

	O ₂		<p>numărul; se dau exemple, se alcătuiesc propoziții.</p> <p>- <u>Muncă independentă</u> (pe 3 rânduri) – elevii vor recunoaște și vor scrie pe caiet 6 substantive din fragmentul indicat (textul are 3 fragmente).</p> <p>- Verificarea activității independente.</p>	<p>muncă independentă</p> <p>exercițiul</p>	<p>individuală, scrisă</p> <p>frontală</p>		
	O ₄		<p>- <u>Muncă independentă</u> – din textul „Ciprian Porumbescu”, elevii vor identifica 3 substantive comune și 3 substantive proprii (altele decât cele scrise la exercițiul anterior), pe care le vor trece într-un tabel:</p> <table border="1" data-bbox="606 801 1050 958" style="margin-left: auto; margin-right: auto;"> <tr> <td style="padding: 5px;">substantive comune</td> <td style="padding: 5px;">substantive proprii</td> </tr> </table>	substantive comune	substantive proprii	<p>-muncă independentă</p> <p>-exercițiul</p> <p>-lucrul cu manualul</p>	<p>individuală, scrisă</p>
substantive comune	substantive proprii						
	O ₂ O ₄		<p>- Se dă propoziția „<i>Răsunau codrii și văile Putnei de cântecul vioarei.</i>”</p> <p>- elevii identifică substantivele la numărul singular și la numărul plural;</p> <p>- transformă această propoziție astfel încât substantivele să își schimbe numărul (se va observa că substantivul propriu „Putna” nu poate avea formă de plural).</p>	<p>-exercițiul</p> <p>- problema- tizarea</p>	<p>frontală</p> <p>orală</p>		
	O ₁ O ₃		<p>- <u>Muncă independentă</u>: completarea unui text lacunar cu substantivele potrivite: <i>Mănăstirea a fost construită în timpul domnitorului Acest monument adăpostește său. a cântat la a patru sute de ani de la întemeierea</i></p> <p>- Se vizionează (la televizor) un fragment din filmul „Ciprian Porumbescu”: tânărul cântă la vioară, la sărbătoarea Putnei (elevii identifică fragmentul din text).</p> <p>- Elevii scriu un text, despre Ciprian Porumbescu de 7-10 propoziții.</p>	<p>- fișă de lucru</p> <p>-muncă independentă</p>	<p>individuală, scrisă</p>		

6.	O ₃	Obținerea performanței	<p><u>Joc în perechi și pe rânduri</u> (fișe) <i>„Scara substantivelor”</i> – Dați exemplu de substantive care încep cu litera dată și sunt formate din 2, 3, 4, 5 litere.</p> <p>rândul $\begin{cases} \rightarrow 1 - \text{litera } \underline{a}; \\ \rightarrow 2 - \text{litera } \underline{o}; \\ \rightarrow 3 - \text{litera } \underline{i}; \end{cases}$</p> <p>-exemple (ac, ață, Azor, avion; om, oră, oaie, Olimp; ie, Ina, inel, Irina).</p> <p><i>„Litera plimbăreață”</i> – Găsește substantive corespunzătoare cerinței, schimbând mereu aceeași literă.</p> <p>RA _ A (de tablouri); RA _ A (apare după o lovitură); RA _ A (pasăre de curte); RA _ A (de soare).</p>	<p>-joc didactic</p> <p>-exercițiul</p> <p>-problematizarea</p> <p>- fișă de lucru</p>	<p>-frontală</p> <p>-pe perechi</p>
7.	O ₂ O ₃ O ₄ O ₅	Asigurarea retenției și a transferului	<p>FIȘĂ DE EVALUARE FORMATIVĂ (Anexa 1)</p> <p>-se explică sarcinile fișei; -elevii rezolvă individual.</p>	<p>-muncă independentă</p> <p>-fișă de evaluare</p>	<p>-individuală</p> <p>-scrisă</p>
8.		Încheierea activității	<p>-Un elev care studiază în particular vioara interpretează o scurtă piesă muzicală.</p> <p>-Aprecieri colective și individuale; notare.</p> <p>-Tema pentru acasă, explicații.</p>		<p>frontală și individuală</p>

FIȘĂ DE EVALUARE

Substantivul

1. Dă exemplu de câte 3 substantive care să denumească:

- ființe:
- lucruri:
- fenomene ale naturii:
-

2. Se dau cuvintele: *tu, carte, Dunărea, frumos, copii, patru, garoafă, Spania, pești, Maria, în, stele, vânt.*

Din cuvintele date, scrie în tabel doar substantivele:

Subst. comune, nr. singular	Subst. comune, nr. plural	Subst. proprii

3. Scrie 3 propoziții în care substantivul „toc” să aibă sensuri diferite:

Descriptori de performanță

Item	Suficient	Bine	Foarte bine
1	5 substantive	7 substantive	9 substantive
2	5 substantive	7 substantive	9 substantive
3	1 propoziție	2 propoziții	3 propoziții

Data:
Clasa: a III-a
Ora: I

PROIECT DIDACTIC

Obiectul de învățământ: LIMBA ROMÂNĂ

Aria curriculară: Limbă și comunicare

Subiectul lecției: SUBIECTUL ȘI PREDICATUL

Tipul lecției: consolidare de cunoștințe

Scopurile lecției:

- consolidarea cunoștințelor despre părțile de propoziție învățate (subiect și predicat): definiție, întrebări, prin ce se exprimă;
- dezvoltarea proceselor cognitive superioare, îndeosebi a gândirii și a operațiilor acesteia;
- consolidarea deprinderii de folosire corectă a subiectelor și predicatelor.

Obiective operaționale: Pe parcursul orei, elevii vor fi capabili:

- O1:** să identifice subiectul și predicatul din propoziții date, pe baza întrebărilor cunoscute;
- O2:** să analizeze subiectul și predicatul din propoziții date, pe baza modelului;
- O3:** să alcătuiască propoziții cu subiectul și predicatul exprimate prin diferite părți de vorbire;
- O4:** să găsească predicate potrivite, realizând acordul cu subiectul propoziției.

Metode și procedee:

- conversația;
- explicația;
- exercițiul;
- jocul didactic;
- problematizarea;
- munca independentă.

Forme de organizare:

- frontal;
- individual;
- pe perechi.

Mijloace de învățământ:

- computer;
- dischetă;
- retroproiector;
- careu cu litere așezate aleator;
- plicuri cu cuvintele a trei propoziții;
- bilețele cu fragmente de texte.

Bibliografie:

- M.E.C.T. – *Ghidul programului de informare / formarea institutorilor / învățătorilor*, București, 2003.
- Eugenia Vasilescu, Ion Popescu – *Metodica predării limbii române la clasele I-IV*, Ed. Viața românească, București, 1999.

- Daniela Berechet, Maria Gardin, Florian Berechet, Florin Gardin – *Limba română (clasa a III-a)*, Ed. Paralela 45, Pitești, 2005.

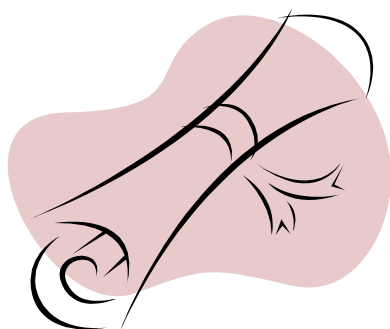
Ob. Op.	Momentele lecției	Conținutul lecției	Strategii didactice		Evaluare
			Metode și procedee	Mijloace de învățământ	
	1. Moment organizatoric	-Se pregătește materialul didactic necesar. -Se asigură liniștea corespunzătoare desfășurării lecției.	Instructajul verbal		Frontală
	2. Verificarea temei scrise	-Se verifică tema pentru acasă, atât cantitativ, cât și calitativ. - Se citesc două-trei compuneri despre primăvară, elevii rescriind expresiile folosite în redactarea acestor compuneri.	Conversație examinatoare		Frontală
	3. Captarea atenției	-Pentru a afla titlul lecției, elevii vor căuta părțile de propoziție din careul de litere.(vezi anexa 1)	Jocul didactic	Computer, careu de litere	Frontală
	4. Anunțarea subiectului lecției	-Se scrie titlul lecției la tablă și în caiete: „Subiectul și predicatul”.			
O1	5. Dirijarea învățării	-Se reamintesc noțiunile teoretice despre subiect și predicat: definiții, întrebări, prin ce se exprimă. -Se dau exemple concludente. -Se rezolvă la tablă și pe caiete exercițiul: Se dau propozițiile: <i>Pe cerul nopții de vară luna strălucește.</i> <i>Ei îngrijesc florile.</i> <i>În apă se zăresc pești și scoici.</i> <i>Dunărea se varsă în Marea Neagră.</i> Cerințe: a) subliniați subiectele și predicatele;	Conversația, explicația	Schemă recapitulativă la computer	Frontală
O1		-Se extrag din tolbă bilețele ce conțin	Exercițiul		Frontală
		-Se extrag din tolbă bilețele ce conțin	Jocul didactic	Bilețele ce conțin	Formativă, orală

	<p>fragmente din texte cunoscute. Se cere să se recunoască titlul și autorul, precum și identificarea subiectelor și a predicatelor, pe baza întrebărilor corespunzătoare.</p> <p>a) „<i>Au tremurat stăpânii lumii</i> <i>La glasul marelui profet.</i>”</p> <p>b) „<i>De frunze şu de cântec goi,</i> <i>Plâng codrii cei lipsiți de voi.</i>”</p> <p>c) „<i>Un nor sihastru</i> <i>Adună-n poală</i> <i>Argintul tot.</i>”</p> <p>d) „<i>Voi revedeți câmpia iară,</i> <i>Și cuiburile voastre-n crâng!</i>”</p> <p>e) „<i>Cu voi vin florile-n câmpie,</i> <i>Și nopțile cu poezie,</i> <i>Și vânturi line, calde ploi,</i> <i>Și veselie.</i>”</p>	<p>Exercițiul, problematizarea</p>	<p>fragmente de texte</p>	
01	<p>-Se rezolvă exercițiul 1 din fișa de evaluare (vezi anexa 2).</p>	<p>Munca independentă, exercițiul</p>	<p>Fișe de evaluare</p>	<p>Formativă, individuală</p>
02	<p>-Se rezolvă la tablă și pe caiete:</p>			<p>Scrisă</p>
02	<p>1b) Analizează subiectele și predicatetele din primele două propoziții date.</p>			
01	<p>-Se rezolvă exercițiul 2 de pe fișa de evaluare. (vezi anexa 2).</p> <p>-Se solicită elevilor să găsească propoziția în care cuvântul „veveriță” este subiect:</p> <p>a) <i>Noi îngrijim o veveriță.</i></p> <p>b) <i>Ronțăia alune o veveriță.</i></p> <p>c) <i>Mihai a zărit o veveriță în copac.</i></p>	<p>Munca independentă</p> <p>Problematizarea</p>	<p>Fișe de evaluare</p> <p>Computer</p> <p>Dischetă</p> <p>Retroproiector</p>	<p>Orală, frontală</p>
04	<p>-Se rezolvă pe caiete și la tablă exercițiul:</p> <p>2) Completează cu predicatetele indicate, astfel încât să realizezi acordul:</p>	<p>exercițiul</p>		

O1		<p><i>Omul (a săpa) _____ în grădină. (a cânta) _____ greierii. Grâul semănat toamna (a apărea) _____. (a se ivi) _____ stelele una câte una.</i></p>			<p>Formativă, scrisă</p>
O3		<p>-Colaborare cu colegul / colega de bancă. Se vor ordona cuvintele date pentru a forma propoziții, apoi se vor identifica părțile de propoziție învățate. a) <i>Monica a deschis cartea.</i> b) <i>Soarele se ridică deasupra pădurii înverzite.</i> c) <i>Tu ai desenat un castel.</i> -Elevii vor scrie propozițiile astfel formate pe caiete. Se ascultă mai multe variante astfel încât subiectul să fie în diferite poziții spațiale.</p>	<p>exercițiul jocul didactic</p>	<p>Plicuri ce conțin părți de propoziție ce trebuie ordonate</p>	<p>Orală și scrisă</p>
O3		<p>-Se solicită alcătuirea unor propoziții în care subiectul să fie exprimat, pe rând, prin pronume personal, substantiv comun și substantiv propriu. -Se rezolvă exercițiul 3 din fișa de evaluare (vezi anexa 2).</p>	<p>exercițiul munca independen- tă</p>	<p>Fișă de evaluare</p>	<p>Orală, frontală individuală</p>
	<p>6. Încheierea activității</p>	<p>-Se notează tema pentru acasă: Alcătuieți un scurt text (5-6 propoziții) cu titlu la alegere, apoi subliniați subiectele și predicătele. -e fac aprecieri finale asupra participării elevilor la realizarea lecției.</p>			

Careu de litere

C	A	P	A	S	O	N	A
P	R	O	N	U	M	E	C
O	A	P	R	B	A	R	S
P	R	E	D	I	C	A	T
E	I	N	V	E	R	B	A
A	D	J	E	C	T	I	V
R	N	U	M	T	A	L	C

Numele și prenumele

Anexa 2

Fișă de evaluare

1. Subliniază cu o linie predicatul și cu două linii subiectele, apoi notează-le:

Încep ploile calde de vară.
Pe o bancă din parc stă Ramona.
Mâine, noi mergem în poieniță.

2. Analizează subiectele și predicatul din ultimele două propoziții:

3. Alcătuieste o propoziție în care subiectul să se găsească la sfârșitul propoziției și să fie exprimat prin substantiv propriu:

Descriptori de performanță

	SUFICIENT	BINE	FOARTE BINE
I1	Află corect 1 subiect și 1 predicat.	Află corect 2 subiecte și 2 predicate.	Află corect toate cele 6 subiecte și 6 predicate.
I2	Analizează corect două părți principale de propoziție.	Analizează corect patru părți principale de propoziție.	Analizează corect toate părți principale de propoziție.
I3	Alcătuieste o propoziție, dar nu ține cont și de celelalte cerințe.	Alcătuieste corect o propoziție, respectând doar una dintre cerințe.	Alcătuieste corect propoziție, respectând toate cerințele.

Data:

Clasa: a IV-a

PROIECT DIDACTIC

Aria curriculară: LIMBĂ ȘI COMUNICARE

Obiectul: LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ

Tema lecției: *Poezii cu tematică diversă.*

Lirica peisagistică (poezii de primăvară)

Tipul lecției: consolidare și sistematizare

Scopul:

- consolidarea deprinderilor de citire corectă, conștientă, fluentă și expresivă a unui text liric în versuri;

- consolidarea deprinderilor de lucru cu textul liric;
- consolidarea priceperii de a evidenția structura unui text în versuri (titlu, autor, strofe, versuri);
- exersarea priceperii de a recunoaște și explica mijloacele artistice de exprimare întâlnite în poezii;
- consolidarea deprinderilor de muncă independentă și în echipă;
- stimularea interesului pentru lectura textelor literare.

Obiective operaționale: La sfârșitul și pe parcursul orei, elevii vor fi capabili:

- O1:** să citească textul liric corect, conștient și expresiv;
- O2:** să selecteze din elementele date pe cele caracteristice anotimpului primăvara;
- O3:** să identifice titlul, autorul, structura poeziei, tablurile poeziei și expresiile poetice întâlnite în text;
- O4:** să recite versuri din poeziile despre primăvară studiate, evidențiind prin intonație ritmul și observând autorul textului;
- O5:** să alcătuiască un text cu titlul „Primăvara”, folosind expresiile poetice selectate anterior și imagini despre primăvară.

Metode și procedee:

- conversația;
- explicația;
- lucrul în echipă;
- munca independentă.

Mijloace didactice: rebusuri, ghicitori, panouri cu peisaje de primăvară, CD – „Primăvara”, de Antonio Vivaldi, portofoliu „Primăvara”.

Bibliografie:

- Marin Manolescu – „Evaluarea sumativă semestrială în ciclul primar”, Ed. Fundației „Dimitrie Bolintineanu”, 1999.
- Rodica Birău, Carmen Iordăchescu – „Să dezlegăm tainele textelor literare, clasa a IV-a”, Ed. Caminis, 1999.
- Marcela Peneș – „Să aprofundăm textele literare, clasa a III-a”, Ed. Ana, 2000.

Desfășurarea lecției

Momentele lecției	Conținutul activității	Strategii didactice	Evaluare
1. Moment organizatoric	<ul style="list-style-type: none"> - Elevii sunt împărțiți în două echipe a câte 7 elevi. - Băncile sunt așezate grupat, pentru a permite o bună colaborare între elevi. - Se pregătesc materialele necesare desfășurării orei. 	Conversația introductivă	Frontală

	- Se asigură liniștea necesară bunei desfășurări a lecției.		
2. Verificarea temei	- Verificarea cantitativă a temei.	Conversația	Frontală
3. Captarea atenției	- Elevii ascultă „Anotimpurile - Primăvara”, de Antonio Vivaldi. Li se cere să recunoască piesa.	Conversația Audiția muzicală	Frontală Orală
4. Anunțarea temei	„Astăzi ne vom reaminti poeziile despre primăvară pe care le-am învățat. La sfârșitul orei va trebui să recunoașteți elementele specifice primăverii, să recunoașteți titlul și autorul unor poezii, să alcătuiți un mic text folosind expresii poetice și să compuneți, la rândul vostru câteva versuri. Întreaga lecție se va desfășura sub forma unui concurs pe grupe, iar la sfârșit veți fi premiați cu diplome. Concursul se va desfășura pe parcursul a cinci etape. Echipa câștigătoare a fiecărei etape va primi ca premiu câte un simbol al primăverii, pe care îl va așeza în coronița chipului simbolic al Primăverii. Echipa, care la sfârșitul orei, va însuma cât mai multe simboluri va fi desemnată câștigătoare.” - Se intonează cântecul „Primăvară dragă”.	Conversația Explicația Explicația Conversația	
5. Dirijarea învățării	<u>Etapa A – Fișa plimbăreată</u> - Elevii vor primi pe bănci o fișă conținând itemi cu alegere multiplă, privind schimbările care au loc în natură la venirea primăverii, sărbătorile importante ale primăverii, comportamente ale păsărilor și animalelor în anotimpul primăvara (vezi anexa 1). - La semnul învățătoarei un reprezentant al fiecărei echipe va separa la tablă de pe un panou elementele care reprezintă primăvara de cele specifice altor anotimpuri. - Celelalte cerințe ale fișei vor fi rezolvate trecând fișa pe la fiecare component al echipei. Fiecare răspuns corect va fi premiat cu un punct. Echipa care va bifa corect răspunsurile, în	Explicația Exercițiul Munca în echipă	Individuală

	<p> timpul cel mai scurt, va câștiga un simbol al primăverii (zambila), pe care o vom așeza în părul Primăverii.</p> <p>- Se intonează cântecul „Mărțișoare, mărțișoare”.</p> <p><u>Etapa B – Fișa de lectură</u></p> <p>a) Fiecare echipă va primi câte o fișă cu poezia „Dimineața”, de V. Alecsandri. Pe fișă nu este menționat titlul și autorul. Alături se va găsi fișa de lectură, care va fi completată corect, în timpul cel mai scurt. (vezi anexa 2).</p> <p>- Ce alte poezii despre primăvară am mai învățat?</p> <p>b) În completarea acestei etape, elevii componenți ai celor două echipe aleg pliculețe cu strofe din poeziile învățate și se descoperă titlul și autorul (vezi anexa 2c); fiecare răspuns corect este răsplătit cu un punct.</p> <p>- Pentru departajare se poate realiza un scurt concurs de recitare.</p> <p>Un reprezentant al (unei) fiecărei echipe va recita, la alegere, o poezie. Vor fi punctate stilul recitării și complexitatea poeziei.</p> <p><u>Etapa C – „Concurs de rebusuri și ghicitori”</u></p> <p>a) Învățătoarea va oferi fiecărei echipe posibilitatea de a alege dintr-un bol cu ghicitori.</p> <p>Citirea se va face cu voce tare de către un elev desemnat de fiecare echipă. Componenții fiecărei echipe se consultă și se dă răspunsul. Dacă membrii unei echipe nu știu răspunsul, ceilalți concurenți pot primi punctul acordat fiecărei ghicitori. Va câștiga echipa care acumulează mai multe puncte. (vezi anexa 3a).</p> <p>b) În aceeași etapă, fiecare echipă va primi câte un rebus. Echipa care va rezolva corect rebusul literar în timpul cel mai scurt va primi câte un punct pentru fiecare cerință din rebus.</p> <p>- La sfârșitul acestei etape din concurs, echipa câștigătoare va primi un alt simbol al primăverii, care va fi așezat la</p>	<p>Munca în echipă</p> <p>Conversația</p> <p>Explicația</p> <p>Conversația</p> <p>Munca în echipă</p> <p>Explicația</p> <p>Conversația</p> <p>Rebusuri literare</p>	<p>Individuală</p> <p>Frontală</p>
--	---	---	------------------------------------

	<p>locul potrivit de la tablă. (vezi anexa 3b)</p> <p><u>Etapa D – Compunerea</u> - Fiecare grupă va primi câte un tablou de primăvară. Elevii pot folosi fișele cu expresii poetice despre primăvară, realizată în orele anterioare și vor alcătui un scurt text despre primăvară. (10 rânduri maxim, în 10'-15' de lucru). - Vor fi evaluate aspectul paginii, corectitudinea enunțurilor și numărul expresiilor poetice utilizate (anexa 4)</p> <p><u>Etapa E – „Și eu pot fi poet”</u> - Elevii fiecărei echipe vor primi câte o fișă pe care o vor rezolva împreună. - Fiecare cerință va fi recompensată cu un punct. - Echipa care va rezolva coerct cele mai multe cerințe, în timpul cel mai scurt, va câștiga un nou simbol al primăverii (vezi anexa 5)</p>	<p>Explicația</p> <p>Munca în echipă</p> <p>Explicația Conversația</p>	<p>Orală</p> <p>Formativă</p>
5. Obținerea performanței și realizarea feed-back-ului	Se va realiza pe tot parcursul orei.		Frontală
6. Încheierea lecției	Se stabilește echipa câștigătoare, adunând punctajele obținute. Echipa câștigătoare va primi diplome de excelență, iar echipa învinsă ca câștiga diplome de participare. Se fac aprecieri asupra desfășurării lecției.	Conversația Explicația	

ANEXA NR. 1

a) La tablă sunt expuse două tablouri de primăvară, în care se ascund și elemente specifice altor anotimpuri. Elevii vor scoate de pe panou detalii care nu sunt caracteristice primăverii. Pentru fiecare detaliu descoperit, elevii vor primi câte un punct:

- ❖ legume în grădină;
- ❖ om de zăpadă;
- ❖ copil pe sanie;
- ❖ frunțe în pom;
- ❖ frunze galbene;
- ❖ fulgi de nea;
- ❖ spice de grâu.

b)

1. Lunile de primăvară sunt:

iunie;
aprilie;
mai;
martie.

2. Păsările călătoare se întorc:

de la câmpie;
din zona Dunării;
din țările calde.

3. În acest anotimp viețuitoarele:

se ascund în vizuini;
scot puii și îi îngrijesc;
își fac provizii pentru iarnă.

4. Ocupațiile oamenilor în acest anotimp sunt:

aratul;
culesul livezilor și al viilor;
semănatul;
secerișul.

5. Poeții care au descris anotimpul primăvara în versuri sunt:

Ion Creangă;
Vasile Alecsandri;
Petre Ispirescu;
George Coșbuc.

6. Sentimentele trezite de poeziile studiate sunt:

veselie;
încântare;

tristețe;
dragoste.

7. Sărbătorile primăverii sunt:

Mărțișorul;
Zilele Babelor;
Mucenicii;
Floriile;
Paștele;
Crăciunul.

ANEXA NR. 2

a)

1. Citește cu atenție textul, pentru a răspunde cerințelor de mai jos.

*Ziori de ziuă se revarsă peste vesela natura.
Povestind un soare dulce cu lumină și căldură.
În curând și el apare pe-orizontul aurit.
Sorbind roua dimineții de pe câmpul înverzit.*

*El se-nalță de trei suliți pe cereasca, mândră scară
Și cu raze vii sărută june flori de primăvară,
Dediței și viorele, brebenei și toporași
Ce răzbat prin frunzi-uscate și s-arată grăgălași.*

*Muncitorii pe-a lor prispe dreg uneltele de muncă,
Păsărelele-și dreg glasul prin hucașul de sub luncă.
În grădini, în câmp, pe dealuri, prin poiene și prin vii
Ard movili buruienoase, scoțând fumuri cenușii.*

b)

2. Marchează „x” în căsuța corespunzătoare răspunsului corect sau completează punctele de suspensie:

Textul literar prezentat este:

un basm;
o poezie;
o legendă;
o poveste.

Titul textului este:

Primăvara;
Dimineața;
Rapsodii de primăvară.

Autorul acestui text este:

George Topârceanu;
Vasile Alecsandri;
Nichita Stănescu.

Ce anotimp și ce moment al zilei sunt descrise în poezie?

.....

Puneți în ordine tablourile poeziei:

pregătirea de muncă;
flori de primăvară;
dimineața

Această poezie este alcătuită din:

o strofă;
două strofe;
trei strofe;
patru strofe.

Fiecare strofă este alcătuită din

.....

Selectați cel puțin două însușiri mai puțin obișnuite, atribuite unor lucruri sau fenomene ale naturii.

.....
.....

Scrieți versurile în care sunt atribuite însușiri omenești unor lucruri, ființe necuvântătoare, fenomene ale naturii.

.....
.....

Transcrie ultimele două versuri ale poeziei, schimbând forma substantivelor și verbelor, de la plural la singular.

.....
.....

c)

*„După atâta frig și ceață
Iar s-arată soarele.
De-acum nu ne mai îngheață
Nasul și picioarele!”*

„Primăvara” de G. Topârceanu

*„A trecut iarna geroasă,
Câmpul iarăși a-nverzit,
Rândunica cea voioasă
La noi iarăși a sosit.”*

„Primăvara” de V. Alecsandri

*„Vii să-mi bați iar la fereastră,
Tânăr, soare auriu,
Și zăpada de pe coastă
Fuge ca argintul viu.”*

„Cântec de primăvară” de Șt. O. Iosif

*„Multe flori lucesc în lume,
Multe flori mirositoare;
Dar ca voi, mici lăcrămioare,
N-are-n lume nici o floare
Dulce miros, dulce nume.”*

„Lăcrămioare” de V. Alecsandri

ANEXA NR. 3

a)

*O săgeată de cărbune
Zboară iute peste lume.
Rândunica*

*Inspectează floricele
Și strânge nectare din ele
Albina*

*Primăvara când s-arată
Prin grădini apar deodată
Ciorchini albi și albăstrii
Din steluțe mii și mii!
Liliacul*

*Cupe albe, sângerii
Stau pe lujere înfipte,
Parc-ar fi niște făclii!
Hai, ghicește-le de știi!
Lalelele*

*Parcă-i floare zburătoare
Si are șase picioare.
Fluturile*

*Rămurea cu clopoței
Hai, ghiciți numele ei!
Lăcrămioara*

*Pe deasupra se arată
Munți de vată scărmanată!
Norii*

*Hărnicuța gospodină
Strânge zahăr din grădină!
Albina*

*Vionicele cu haina albă
Iese primul din zăpadă!
Ghiocelul*

*Sub o streășină pitită
O ulcică împletită.
Cuibul*

*O mândrețe printre flori
Și ... la fete-n obrăjori!
Bujorul*

*Zeci de umbreluțe mici
S-au unit să fac-o floare
Dar trecu vântul pe-aici
Și le risipi în zare.
Păpădia*

*Ciocu-i e ca o săgeată
Prinde pește, broaște-ndată.
Toamna pleacă de la noi
Primăvara e-napoi.
Barza*

*În frac mereu îmbrăcată
Zboară iute-n lumea toată
Coadă-i ca o forfecuță
Roșioară sub bărbuță
Toamna ea ne părăsește
Primăvara ne-o vestește.
Rândunica*

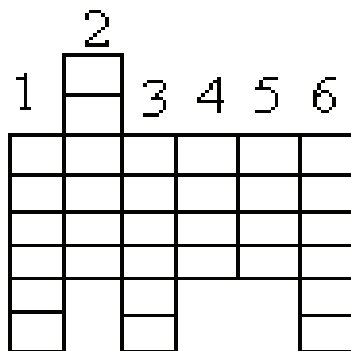
*Clopoțel, mititel.
Cine sună lin din el?
Nieni! Nimeni!
Numai vântul,
Clătinându-l,*

*Legănându-l.
Dă de veste-n toată țara
Că sosește primăvara!
Ghiocelul*

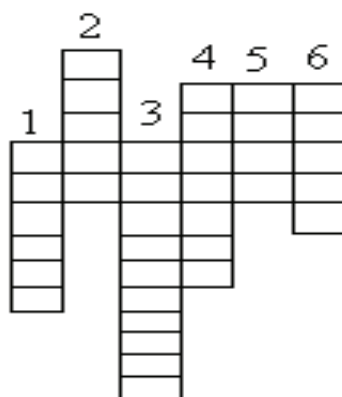
*Doamnă nouă,
Cu coada în două,
Iarna fuge,
Vara vine.
Rândunica*

b)

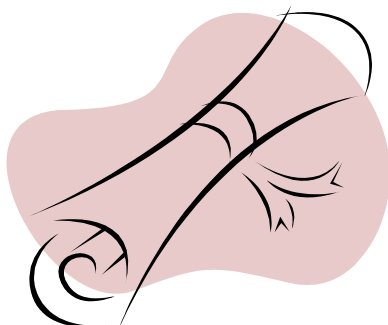
1. „Plâng cei lipsiți de voi”;
2. „Prenumele poetului care a scris „Vestitorii primăverii””;
3. „Naturii calde, imnuri.....”;
4. „Veniți cu”;
5. „Pe –ați fost”;
6. „Cu voi vin florile-n”.

1. „Toată lumea din”;
2. „Primăvara asta, totuși / Nu-i decât o”;
3. „Numele poetului care a scris „Rapsodii de primăvară””;
4. „Iar s-arată”;
5. „După-atâta și ceață”;
6. „Toatădin ogradă”.

ANEXA NR. 4

ANEXA NR. 5

„Și eu pot fi poet! ”

1. Găsește adjective potrivite pentru următoarele substantive:

seară
vară
gene
obraji
pasăre

2. Găsiți cuvinte care să rimeze cu:

zână
rămurele

3. Găsește al doilea vers:

Primăvara a sosit
.....

A venit la mine-o zână
.....

Bate vântu-n rămurele
.....

4. Să scriem împreună două strofe închinată primăverii:

*Stau împreună fără frică:
O frunză de pe ram
Și rândunică
Ce-și are lângă geam.*

*Și povestește
Câte-a văzut în lumea
Frunza ascultă, se uimește
Visând că are*

(*cuibul, verde, mărunțică, rândunica, aripioare, mare*)

Data:
Clasa: a IV-a
Ora: I-II

PROIECT DIDACTIC

Aria curriculară: Limbă și comunicare

Obiectul: LIMBA ROMÂNĂ

Subiectul lecției: „Cheia”(fragment), după Mihail Sadoveanu

Tipul lecției: predare – învățare

Scopul lecției:

- consolidarea deprinderilor de citire corectă, coerentă, conștientă și expresivă;
- îmbogățirea și activizarea vocabularului cu noi cuvinte și expresii;
- sesizarea trăsăturilor caracteristice ale unui text narativ.

Obiective de referință:

O_{1.2.} – să înțeleagă semnificația globală a mesajului ascultat, stabilind legături între informațiile receptate și cele cunoscute anterior;

O_{1.4.} – să sesizeze modificările de sens ale unui cuvânt în contexte diferite;

O_{3.1.} – să identifice secvențele descriptive și pe cele dialogate dintr-un text narativ;

O_{3.4.} – să citească fluent și expresiv un scurt text necunoscut;

O_{4.3.} – să valorifice în texte proprii un vocabular adecvat.

Obiective operaționale. Pe parcursul lecției, elevii vor fi capabili:

O1: să citească corect și expresiv un text narativ necunoscut, pe baza cunoștințelor dobândite anterior; obiectivul se consideră îndeplinit dacă elevul citește cu voce tare, în ritm propriu, 7 rânduri;

O2: să precizeze sensurile unor cuvinte și expresii din text, pe baza cunoștințelor anterioare și a lucrului cu dicționarul; obiectivul se consideră îndeplinit dacă elevul precizează corect sensul a cel puțin 2 cuvinte;

O3: să alcătuiască enunțuri cu unitățile lexicale, pe baza cunoștințelor dobândite în oră; obiectivul se consideră îndeplinit dacă elevul alcătuieste cel puțin două enunțuri corecte;

O4: să indice sinonime, antonime, familii de cuvinte sau sensuri polisemantice ale unor unități lexicale din text, pe baza cunoștințelor anterioare și a celor dobândite în oră; obiectivul se consideră îndeplinit dacă elevul indică cel puțin 2 exemple pentru fiecare domeniu;

O5: să explice folosind cuvinte proprii specifice textului literar ce cuprind figuri de stil precum epitetul, comparația, personificarea, metafora, pe baza cunoștințelor dobândite pe parcursul prei; obiectivul se consideră îndeplinit dacă elevul explică cel puțin o astfel de expresie.

Elementele activității de predare – învățare:

Tip de învățare: prin exersare, prin descoperire creativă;

Tip de interacțiune: dialogată, prin activitatea elevului;

Tip de strategie didactică: euristică, mixtă, algoritmică;

Metode și procedee:

- de comunicare orală / scrisă: conversația, explicația, povestirea, problematizarea, munca independentă și pe echipe;
- bazate pe acțiune reală: exercițiul.

Mijloace de învățământ:

- intuitiv – obiectuale și imagistice: dicționare, volume ale operelor lui M. Sadoveanu, „Abecedar”, Ion Creangă;
- de raționalizare atimpului didactic: fișe de lucru pe echipe, ecusoane, diplome.

Bibliografie:

- *** *Curriculum Național – Programe școlare pentru învățământul primar*, MEN, București, 1998;
- *** *Descriptori de performanță pentru învățământul primar*, SNEE, Ed. ProGnosis, București;
- Marcela Peneș, Vasile Molan – *Limba română, manual pentru clasa a IV-a*, Ed. Aramis, București, 2004, p. 53-54;
- Carmen Iordăchescu – *Să dezlegăm tainele textelor literare, clasa a IV-a*, Ed. Carminis, Pitești, 1998, p. 114-117;
- Victoria Pădureanu, Mariana Norel – *Limba și literatura română, caietul elevului pentru clasa a IV-a, semestrul al II-lea*, Ed. Aramis, București, 2004;
- Ioan Șerdean – *Metodica predării limbii române la clasele I-IV*, EDP, București, 1998;
- Victoria Pădureanu – *Citire. Lectură. Compunere. Culegere de exerciții și teme pentru clasa a IV-a*, Ed. Sigma, București, 1991, p. 28-30.
- Marcela Peneș – *Îndrumător pentru utilizarea manualului de limba română pentru clasa a IV-a*, ed. Aramis, București, 1998.

Secvențele lecției	Ob. op.	Conținutul învățării	Descrierea situațiilor de învățare	Evaluare
I. Moment organizatoric		- Pregătirea materialelor necesare desfășurării lecției: asigurarea unui climat optim învățării.		
II. Verificarea curentă		- Verificarea calitativă și cantitativă a temei pentru acasă.	S1- învățare prin receptare și exersare; interacțiune dialogată; strategie didactică mixtă; metode și procedee: conversația, explicația, exercițiul;	Orală Frontală / Individuală Parțială

<p>III. Captarea atenției</p>	<p>- „Recunoaște lectura și autorul!” Se citesc fragmente din textele citite în clasele a III-a și a IV-a. Elevii trebuie să recunoască textul și autorul.(anexa 1) - Prezentarea unor date despre viața și opera lui Mihail Sadoveanu selectate din fișele de portofoliu.</p>	<p>S2 - învățare prin receptare și exersare; interacțiune dialogată; strategie didactică mixtă; metode și procedee: conversația, explicația, exercițiul;</p>	<p>Orală Frontală</p>
<p>IV. Anunțarea subiectului și a obiectivelor lecției</p>	<p>- Receptarea subiectului lecției și notarea lui în caiete și la tablă: „Cheia”, după Mihail Sadoveanu.</p>	<p>S3 - învățare prin receptare și descoperire;</p>	
<p>V. Dirijarea învățării</p>	<p>O1 - Citirea textului suport de către elevi. - Conversația după prima citire. - Citirea pe fragmente; identificarea cuvintelor necunoscute și notarea lor pe tablă (<i>fulguire, a năvăli, înfiorare, bucher, neștirbită, a scrijeli, hieroglifă, a vibra</i>). - Explicarea cuvintelor necunoscute: a) activitate frontală: se explică intuitiv cuvintele următoare și se notează în caiete: • <i>fulguire</i> < <i>fulgui</i> + <i>-re</i> <i>a fulgui</i> = „a ninge cu fulgi mari” <i>fulguire</i> = „ninsoare cu fulgi mari.” • <i>a năvăli</i> = „a se repezi asupra cuiva, a intra sau a ieși în grabă; a tăbări, a se repezi, a se înghesui, a da buzna”. • <i>înfiorare</i> < <i>înfiora</i> + <i>-re</i> <i>înfiora</i> < <i>în</i> + <i>fior</i> + <i>a</i> <i>înfiorare</i> = „emoție, tulburare”. • <i>bucher</i> = „persoană care învață pe dinafară” (în text – persoană care se află cu învățătura la litere, la alfabet). • <i>neștirbită</i> < <i>ne+știrbi+ -it(ă)</i> <i>a știrbi</i> = „a toci, a ciobi” <i>neștirbită</i> = „neatinsă,</p>	<p>S4 - învățare prin descoperire; interacțiune dialogată și prin activitatea elevilor; metode și procedee: conversația, explicația, citirea, exercițiul, lucrul pe echipe; material didactic: dicționare;</p>	<p>Orală Frontală Individuală Frontală Orală Formativă</p>

		<p>intactă”.</p> <p>b) activitate pe echipe: colectivul de elevi este împărțit în echipe de 4 și li se cere să caute în dicționare cuvintele <i>a scrijeli</i>, <i>hieroglifă</i>, <i>a vibra</i>; notarea explicațiilor în caiete.</p> <p>- Alcătuirea de enunțuri orale cu unitățile lexicale explicate.</p>	<p>Elevii sunt împărțiți în 4 echipe: a iepurașilor, a ursuleților, a vulpițelor, a aricilor, fiecare elev având ecuson, iar fiecare echipă – mascotă.</p>	<p>Pe echipe, orală</p> <p>Frontală</p> <p>Orală</p>
VI. Obținerea performanței	O3	<p>- Lucrul frontal, la tablă:</p> <p>1. Găsiți cuvinte cu sens asemănător pentru: se cheamă = taină = anume = totdeauna = ceas = epocă =</p> <p>2. Găsiți cuvinte cu sens opus pentru: început ≠ deschise ≠ negre ≠ înnegrite ≠ să legăm ≠ nouă ≠ vesel ≠ întuneric ≠</p> <p>3. Indicați 3 termeni din familia cuvântului <i>a scrijeli</i>.</p> <p>4. Alcătuiți, în scris, 5 propoziții în care substantivul <i>cheie</i> să aibă, pe rând, următoarele înțelesuri: o obiect folosit la închiderea și deschiderea ușilor; o procedeu de rezolvare a unor probleme, a unor situații; o cheia sol, folosită la începutul portativului muzical; o vale strâmtă și îngustă, cuprinsă între doi pereți de</p>	<p>S5 - învățare prin exersare și descoperire; interacțiune dialogată și bazată pe acțiunea elevilor; strategie: mixtă; metode și procedee: conversația, explicația, exercițiul, material didactic: exercițiile scrise pe tablă; fișe de lucru pe echipe;</p>	<p>Orală și Frontală</p>

		<p>stâncă;</p> <ul style="list-style-type: none"> o obiect folosit pentru a strânge sau desface un șurub. <p>- Lucru pe echipe: Identificarea și explicarea expresiilor prin care autorul atribuie însușiri deosebite obiectelor, ființelor, fenomenelor naturii (fiecare echipă – 2 expresii):</p> <ul style="list-style-type: none"> o „năvălea lumină nouă, ca o fulgure de aur”; o „să ieșim și noi ca găzele la soare”; o „astăzi e ca o zi de sărbătoare”; o „în mine pătrunse o înfiorare caldă”; o „eram ca în fața unei hieroglife”; o „în depărtare, spre Siret, vibra lumina”; o „ceas al luminii și al înțelegerii celei mari”; o „am găsit cheia care deschide taina citirii”. <p>- Citirea în întregime a lecției de către elevi.</p>		<p>Scrisă Pe echipe</p> <p>Orală Frontală</p>
VII. Evaluarea performanței	O1 O2	<p>Fișă de evaluare individuală (anexa 2).</p>	<p>S6 - învățare prin exersare; interacțiune dialogată și bazată pe activitatea elevilor; metode și procedee: conversația, explicația, exercițiul, munca independentă; material didactic: fișe de lucru individual;</p>	<p>Scrisă Individuală</p>
VIII. Intensificare a retenției și asigurarea transferului		<p>Receptarea temei pentru acasă:</p> <ul style="list-style-type: none"> - alcătuirea unui text cu unitățile lexicale explicate; - realizarea unui desen reprezentând o „buche” cu însușiri omenești. 	<p>S7 - învățare prin receptare și descoperire; interacțiune dialogată și bazată pe acțiunea elevilor; metode și procedee: conversația, explicația;</p>	
IX. Încheierea activității		<p>Receptarea de aprecieri individuale, pe echipe și colective asupra lecției; acordarea de calificative; recomandări.</p>	<p>S8 - învățare prin receptare; interacțiune expozitivă și dialogată; metode: conversația, explicația.</p>	<p>Orală individuală/ pe echipe Frontală.</p>

ANEXA 1

Recunoaște opera și autorul.

1.

„Mihai se îndreaptă spre casă. Înainte de a intra, întârzie o clipă. Ochii lui caută, fără să găsească, zimții de gheață ai Luceafărului de seară.”

(*S-au auzit a toamnă pădurile* – Gheorghe Tomozei)

2.

„În zori sunau din corn, pe munții Moldovei, cei șapte voinici. Curgeau plăieșii roiuri de sub poalele codrilor. Oaste nouă ieșea ca din pământ.”

(*În Vrancea* – Alexandru Vlahuță)

3.

„Verzi sunt dealurile tale, frumoase pădurile și dumbrăvile spânzurate de coastele dealurilor, limpede și senin e cerul. Munții se înalță trufași în văzduh, noaptea încântă auzul și ziua farmecă văzul.”

(*Cântarea României* – Alecu Russo)

4.

„Fii tăi trăiască numai în frăție
Ca a nopții stele, ca a zilei zori,
Viață în vecie, glorie, bucurie,
Arme cu tărie, suflet românesc
Vis de vitejie, fală și mândrie,
Dulce Românie, asta ți-o doresc!”

(*Ce-ți doresc eu ție, dulce Românie* – Mihai Eminescu)

5.

„Deodată, se auzi un zgomot. Lizuca zise speriată:
- Ce se aude? Poate este un bursuc. Imi este frică de el. Am auzit că este foarte rău.
Patrocle a ieșit să vadă ce este.”

(*Dumbrava Minunată* – Mihail Sadoveanu)

ANEXA 2

<p>Fișă de evaluare</p> <p>1. Explică următoarele cuvinte:</p> <p>fulguire = a scrijeli =</p> <p>2. Alcătuieste enunțuri cu acestea.</p>	<p>Fișă de evaluare</p> <p>1.Explică următoarele cuvinte:</p> <p>a năvăli = înfiorare =</p> <p>2.Alcătuieste enunțuri cu acestea.</p>
<p>Fișă de evaluare</p> <p>1. Explică următoarele cuvinte:</p> <p>a scrijeli = bucher =</p> <p>2. Alcătuieste enunțuri cu acestea.</p>	<p>Fișă de evaluare</p> <p>1.Explică următoarele cuvinte:</p> <p>fulguire = a năvăli =</p> <p>2.Alcătuieste enunțuri cu acestea.</p>
<p>Fișă de evaluare</p> <p>1. Explică următoarele cuvinte:</p> <p>bucher = neștirbită =</p> <p>2. Alcătuieste enunțuri cu acestea.</p>	<p>Fișă de evaluare</p> <p>1.Explică următoarele cuvinte:</p> <p>a scrijeli = neștirbire =</p> <p>2.Alcătuieste enunțuri cu acestea.</p>

4.5. Lucrare de verificare 4

1. Prezentați și comentați etapele unei lecții de literatura română la clasa a IV-a – text liric.

Sugestii de redactare

Urmăriți fiecare etapă și explicați de ce trebuie făcută și ce realizează profesorul în etapa respectivă.

Pe evaluator îl interesează dacă urmăriți demersul firesc al lecției și dacă puteți argumenta fiecare acțiune.

● Notarea lucrării

1,50p – pentru prezentarea etapelor;
1,50p – pentru argumentare;
0,50p – pentru creativitate;
0,50p – pentru exprimare.

4.6. Răspunsuri

Test de autoevaluare 1

Prezentați etapele unei lecții de literatură română la clasa a III-a sau a IV-a.

1. Integrarea lecției în sistemul de lecții din unitatea de învățare;
2. Trezirea interesului elevilor pentru textul citit;
3. Citirea textului de către elevi;
4. Întrebări în legătură cu textul;
5. Citirea în lanț a textului;
6. Explicarea cuvintelor noi și a expresiilor; folosirea lor în structuri noi;
7. Citirea textului pe fragmente logice;
8. Citirea model a textului;
9. Citirea după model;
10. Citirea selectivă;
11. Exerciții de cultivare a limbii române literare.

Test de autoevaluare 2

Prezentați etapele unei lecții de compunere.

1. Alegerea temei compunerii;
2. Anunțarea tipului de compunere;
3. Analiza materialului de sprijin;
4. Întocmirea planului de idei;
5. Dezvoltarea, oral, a planului de idei;
6. Stabilirea criteriilor de apreciere a compunerilor;
7. Redactarea compunerii;
8. Analiza și parecierea compunerilor.

Bibliografie

1. Vasile Molan, Marcel Peneș – Îndrumător pentru folosirea abecedarului, Editura Aramis, 2000.
2. Silvia Niță – Metodica predării limbii române în clasele primare, Editura Aramis, 2001.

Bibliografie selectivă

1. Berca Ion – Metodica predării limbii române, EDP, București, 1974.
2. Golu Pantelimon – Psihologia copilului, EDP, 1994.
3. Ioan Serdean – Didactica limbii și literaturii române în învățământul primar, Ed. Corint, București, 2002, p. 12 – 28.
4. Ioan Serdean, Laura Goran – Didactica specialității, Edit. Fundației România de Măine, București, 2004, p. 60 – 67.
5. Ministerul Educației și Cercetării – Consiliul Național pentru Curriculum – Ghid metodologic pentru aplicarea programelor de limba și literatura română – învățământ primar și gimnazial.
6. Silvia Niță – Metodica predării limbii române în clasele primare, Editura Aramis, 2001.
7. Vasile Molan – Îndreptar pentru predarea limbii române, Ed. Petrion, București, 1999.
8. Vasile Molan, Marcel Peneș – Îndrumător pentru folosirea abecedarului, Editura Aramis, 2000.

